

Internship Report

Exploring the relationship between entrepreneurs and Limburgs' National Parks

By Mees van den Munckhof (Student number 1617249)

September 2022 - May 2023

Examiner Jaco Appelman

Contents

Abstract	3
Plain language summary	3
Introduction.....	4
National Parks in transition on behalf of ‘Rijksdienst voor Ondernemend Nederland’	4
Defining Nature-inclusivity.....	4
Research question and sub questions.....	5
Materials & methods.....	6
Interviews.....	6
Survey.....	7
Results and Discussion.....	7
Survey respondents composition.....	7
<i>SQ 1: What relationships do involved parties have with the National Parks of Limburg?</i>	8
First memory in NP	8
Relationship with NP.....	8
Unique characteristics of NP.....	9
Stories about the NP	10
Favourite Location in NP’s	10
Future wishes and ambitions NP	11
<i>SQ2: Which examples of nature-inclusive entrepreneurs are there in and around the National Parks in Limburg?</i>	11
<i>SQ3: In which zones in/around NP’s do entrepreneurs see the most merit?</i>	12
<i>SQ4: Are entrepreneurs prepared to become more nature-inclusive and why?</i>	13
<i>SQ5: What nature-inclusive practices do entrepreneurs around NP’s use?</i>	14
<i>SQ6: Are entrepreneurs prepared to participate in events or activities that in turn contribute to their natural surroundings and why?</i>	15
<i>SQ7: What events or activities that in turn contribute to their natural surroundings do entrepreneurs around NP’s organize?</i>	16
Conclusion	17
Answering the research question	17
References	19
Appendix.....	20
Appendix A - Interviewees	20
Appendix B - Coding table relationship involved parties and NP’s	21
Appendix C - Coding table nature-inclusive practices entrepreneurs.....	28
Appendix D – Interviews with NP involved parties	30
Appendix E - Responses to survey.....	101

Abstract

This internship report investigates the relationship between the National Parks of Limburg and the entrepreneurs that are active in their immediate surroundings. By conducting and coding 25 semi-structured interviews with several parties that are involved with the National Parks, the local relationships were mapped for both National Park 'De Meinweg' as well as National Park 'De Groote Peel'. In addition, a survey with some multiple choice and some open questions was distributed among entrepreneurs. Questions that were asked examined the willingness of entrepreneurs to become more nature-inclusive entrepreneurs as well as the willingness to organize events with nature-inclusive characteristics. In addition, nature-inclusive practices used, and nature-inclusive events organized by these entrepreneurs were inventoried and assessed on actual impact. Based on all findings, a description was made of the relation between entrepreneurs and NP's. Finally, some suggestions are made for improvements of these relationships to potentially improve nature-inclusion for entrepreneurs as well as their consumers.

Plain language summary

This internship report is about how businesses near or in the National Parks of Limburg are connected to the parks. In total, 25 interviews with people involved with the parks were conducted and analysed. Also, a survey was sent out to the businesses that are near National Parks. The survey asked questions about how willing these businesses were to become more beneficial for nature and to organise events that promote nature. The report also investigated the nature-beneficial practices of these businesses and events businesses are already conducting and how effective these are. Based on the results from the interviews and the survey, the relationship between the businesses and the parks is described. Finally, ways to improve this relationship, and it's potential for a more pro-environmental future are discussed.

Introduction

The Netherlands is subject to various environmental challenges. Several examples are the transition to renewable energy, the transition to sustainable agriculture, the restoration of biodiversity, the reduction of detrimental effects of urbanization on nature and the adaptation to future climate changes (Baptist et al., 2019). To tackle these challenges, a paradigm shift is necessary. To motivate the general population of the Netherlands, a mindset is needed that does not consider humans and nature to be separate entities. By recognizing that humans are part of nature and vice versa, people might adopt a more nature-inclusive way of life. In this development, the most characteristic natural areas of the Netherlands, the Dutch National Parks (NP's), could play an important role.

National Parks in transition on behalf of 'Rijksdienst voor Ondernemend Nederland' NP's have already an important function in recreation, education and combatting the decline of natural habitat and biodiversity. However, they could also play a role in the previously mentioned large-scale environmental challenges. To this end IVN, along with several other parties, is tasked with overseeing and enabling a transition of the 21 Dutch National Parks (NP's) on the behalf of 'Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)'. As a result of this transition, RVO hopes that the NP's become integrated within their surroundings.

One goal of this transition is to increase the surface area of the NP's. Another is to strengthen the network between nature, visitors, residents, companies, and entrepreneurs. As a result, these parties might start feeling responsible for the natural landscapes. In turn, they might start actively taking care of these habitats. Since economic activities are drivers for global decline of natural habitats and biodiversity, it is important to involve companies and entrepreneurs in this process (van Oorschot et al., 2020).

Defining Nature-inclusivity

In an ideal scenario, entrepreneurs are aware of their environmental impact and consider their natural surroundings into their business operations. As stated by Van Oorschot et al. (2020), businesses can have several strategies on biodiversity and natural capital. *Inactive* companies pay no interest into the need of their natural surroundings and fully places the responsibility for nature and sustainable practices into the government's hands. *Reactive* companies will consider nature to avoid their brands losing value or to avoid financial risks. *Active* companies consider nature's needs to explore new market opportunities. Finally, *Pro-active* companies have strategies that include the needs of nature for the sake of nature and have goals to improve their surrounding environment and even transform the systems that are present and detrimental to nature. *Pro-active* companies should be considered nature-inclusive companies, while nature-inclusive practices might be part of the operations of *Reactive*, *Active* and *Pro-active* companies.

Research question and sub questions

Entrepreneurs can serve as a catalyst that attracts and inspires the target groups visitors and residents. For instance, the restaurants, hotels, and cafés in and around NP's may serve as a starting point to explore the nature around these establishments. Because of this reason, the group of entrepreneurs in and around NP's are the subject of this internship report. To determine the effect these entrepreneurs could have on the NP's and in what areas they can improve to become more nature-inclusive, it is important to examine the connections they have with other parties and their natural surroundings. Therefore, the main question of this internship report is:

What connections are there between NP's and entrepreneurs, and how could these be strengthened?

To answer this question, several sub questions need to be answered. To understand the connections between the NP and the involved entrepreneurs, it is important to understand the relationship that involved parties have with the NP as a baseline. That way, the connections between NP's and entrepreneurs can be placed in a larger context. Therefore, the first sub question is:

1. *What relationships do involved parties have with the NP's?*

Next, it is interesting to look at some exemplary entrepreneurs that already work in a way that has a positive effect on their natural surroundings. Thus, the second sub question is:

2. *Which examples of nature-inclusive entrepreneurs are there in and around NP's.*

According to Baptist et al. (2019) There are three main zones in/around the NP's. These are: The **nature hub**, in which the focus is nature. These hubs should be protected from outside influences, to provide a natural habitat for species without disturbance. The **landscape zone**, in which nature, landscape and cultural heritage are the focus. The **development zone**, in which all other societal assignments can be addressed, like living, work, education, consumption, production and other activities. The landscape and development zone should serve as a buffer to protect the central nature hubs. It is important to establish which of these zones is most important for entrepreneurs. As a result, natural values of NP's might be better protected and unexploited opportunities could be explored. The third sub question is:

3. *In which zones in/around NP's do entrepreneurs see the most merit?*

It either costs money, time, or both to make a business more nature-inclusive and to strengthen the connection between nature and entrepreneurs. Off course, entrepreneurs must be willing to invest these resources. To explore their willingness, the fourth sub question is:

4. *Are entrepreneurs prepared to become more nature-inclusive and why?*

Even though many entrepreneurs might not have a net-positive effect on their natural surroundings, they could still be using some nature-inclusive practices. To examine practices that are used often and to examine if they have actual positive effects, we formed a fifth sub question:

5. *What nature-inclusive practices do entrepreneurs around NP's use?*

The catalysing effect of entrepreneurs on residents and visitors can also be exercised if these entrepreneurs organize events or activities that takes the residents and visitors to nature. In addition, these events could specifically educate the public about the importance of nature and biodiversity or make the public directly benefit nature and biodiversity. To investigate if entrepreneurs are prepared to organize/participate in such events or activities, we ask a sixth sub question:

6. *Are entrepreneurs prepared to organize events or activities that in turn contribute to their natural surroundings and why?*

Some entrepreneurs might already organize or participate in such events or activities. To explore the existing nature-inclusive activity supply and their actual impact, we ask a seventh sub question:

7. *What events or activities that in turn contribute to their natural surroundings do entrepreneurs around organize?*

By answering these 7 sub questions we hope to get an idea of the connections that entrepreneurs have to nature and other parties and how these could be strengthened, thus forming an answer to the main question.

Materials & methods

As the internship and this research was conducted at a department of IVN which is active only in the province of Limburg, this research is focused on the three NP's of Limburg. These are 'NP de Maasduinen', 'NP de Meinweg' and 'NP de Grootte Peel'. Still, the results might be applicable or exemplary to other National Parks.

Interviews

Firstly, to answer sub question 1, the relationship of involved parties with their NP's was explored. To do this, a total of 25 semi-structured interviews were conducted with parties with different kinds of involvement with the NP's. This aspect of the research was a requirement of external supervisor Marije Geenevasen. As the transition of 'NP De Maasduinen was not among the focuses of Ms Geenevasen's, parties were interviewed that were involved with this NP. Thus, interviews were conducted with 10 different interviewees involved with 'NP de Grootte Peel', and 15 different interviewees involved with 'NP de Meinweg'. These interviewed parties along with the nature of their affiliation with their NP's can be inspected in Appendix A. To explore their relationships with the NP's, questions were asked that were designed to tap into individual experiences and personal stories relating to the NP's. These questions were the following.

- What was your first memory in the National Park?
- What is your relationship with the National Park?
- What is the most special story/myth that you know about the National Park?
- What is your favourite location in the National Park and why?
- What can you find in the National Park that you can't find anywhere else?
- What do you wish for the National Park?

After conducting the interviews, they were transcribed, either from notes taken during interviews or from sound recordings of interviews. These transcriptions were then coded using 'NVivo 14', a qualitative data tool that allows for organizing topics across different interviews to get an initial understanding of the relationship between the involved parties and their NP's. The topics that were that were used for organization of the interview data can be seen in Appendix B.

To answer sub question 2, out of all 25 interviewees, those who fall into the categories of 'entrepreneur' or 'owner of a business' were selected. These selected interviewees can be seen highlighted in Appendix A. These interviews were then coded in the same manner, now focussing on nature-inclusive practices mentioned by these interviewees. The practices that were used for organization of these interview topics can be seen in Appendix C. All interview transcripts can be seen in Appendix D.

Survey

In addition to the interviews, a survey was distributed among entrepreneurs close to or involved with National Parks in Limburg. This survey included questions about NP zonation, the willingness to become more nature-inclusive, to organise nature-inclusive events, current nature-inclusive practices, and current nature-inclusive events. This survey was distributed among a network of entrepreneurs with links to IVN. This network is named 'Gastheren van het Landschap' and consists of entrepreneurs that have followed a course produced by IVN about propagating the landscape in their business operations. The survey was sent out to 30 entrepreneurs in NP 'De Groote Peel', 80 entrepreneurs in NP 'De Maasduinen' and 26 entrepreneurs in NP 'De Meinweg', with a total of 126 entrepreneurs close to the NP's of Limburg. The exact questions asked in the survey and the responses can be seen in Appendix E.

Results and Discussion

To maintain structure in the report, results and discussion will be discussed per sub question. Beginning with the range of the survey and following with the results for each sub question separately.

Survey respondents composition

The survey, while having been sent out to 126 addresses, received a limited number of replies. In total, 13 entrepreneurs filled the survey. The number of respondents was irregularly distributed over the NP's, with 7 entrepreneurs located in/around NP 'De Groote Peel', 5 in/around "De Meinweg" and 1 in/around "De Maasduinen" (Figure 1). Due to the limited number of responses, the 13 respondents will be regarded as single sample from the population of entrepreneurs active in/around the National Parks of Limburg. This is because sample sizes per NP are too small to draw any reliable conclusions.

Respondents have shown to be active in several different work fields (Figure 2). The most prominent of these fields is the Tourism, recreation, and catering field with 7 out of 13 respondents. This is a large portion and might be explained by the fact that National Parks attract nature-oriented visitors. Therefore, the proximate surroundings of National Parks might contain a high number of tourism, recreation and catering oriented entrepreneurs that provide for, and benefit from these visitors. However, it is also important to consider that the 'Hosts of the landscape' community is focused on recreation and leisure-oriented entrepreneurs.

Other fields that respondents are active in were Environmental and Agriculture sector (n=2), Healthcare and Welfare (n=2), Education, culture, and science (n=1) and Technology, production, and construction (n=1). However, these proportions between work field might not be representative of the entire population of NPPE's.

Figure 1: Questionnaire Respondent distribution. Yellow: De Groote Peel, Blue: De Meinweg, Red: De Maasduinen

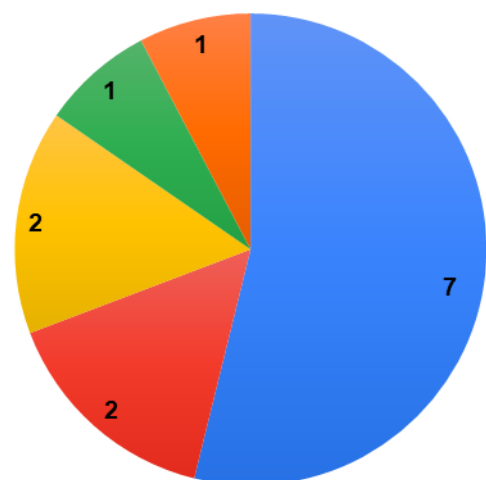

Figure 2: work fields that NPPE's are active in. (Blue: Tourism, recreation, and catering. Red: Environmental and Agricultural sector. Yellow: Healthcare and welfare. Green: Education, culture, and science. Orange: Technology, production, and construction)

It is important to consider that results might not be representative of the entire population of NPPE's. The first reason for this is that not all entrepreneurs active in/around National Parks were approached for this questionnaire, but only entrepreneurs from a database of 'Gastheren van het Landschap' were approached. As these entrepreneurs already have an affiliation with IVN, the assumption that they are more nature and sustainability oriented than the average entrepreneur isn't far-fetched. The second reason is that entrepreneurs that are interested in nature-inclusion, might also be inclined into filling in a questionnaire on this topic. Therefore, respondents might be more positive towards nature-inclusion than the average NPPE.

SQ 1: What relationships do involved parties have with the National Parks of Limburg?

Results for sub question 1 will be handled per interview-question, as stated in the materials and methods. Starting with the Interviewees' earliest memories in their NP's.

First memory in NP

Out of 25 involved interviewees, 14 mentioned having their earliest memories of being in "De Grootte Peel" or "De Meinweg" during their childhood years. Early experiences in National Parks range from ice skating to catching small animals. As stated by councillor Rick van Meel:

"There it was always a party: we jumped over ditches, caught frogs, sticklebacks, and snails from the streams, crickets, and grasshoppers in the meadow, we walked on ice and broke through it, and we built huts in the bushes. These were the days when I had to put on a clean pair of pants three times in one afternoon, because we got so dirty or wet."

Relationship with NP

Besides having a nostalgic relationship with their respective National Parks, some interviewees also reported having family ties with the National Parks. Out of 25 interviewees, 6 reported either having family history with the National Park or having family members that are more active in the National Park. An example of an interviewee with family ties with their NP is Elly Hawinkels, who is a school guide for IVN in NP "De Meinweg":

"I've been coming here since I was a child, first with my parents and later with my own children. The Meinweg is a part of us and is in our genes."

Interestingly, several interviewees (5 out of 25) also expressed concern for the National Park and the natural values in it, thus taking on a caring relationship with the NP. Interviewees that often visit their NP report visible decline in landscape biodiversity, for instance due to increased drought. One such interviewee is Jelle Naalden, forester in NP "De Meinweg":

"The current climate change is also causing changes in the increase and decrease of various insects and birds. The decrease in waxwings is an example of this. The increased frequency of drought is disastrous for insects and plants."

Based on the interviews the interviewed parties have an intimate relationship with the NP's they are involved with. This is a relationship that, for most, has been built since childhood. In some cases, the National Parks played a role in their family history. Research has shown that early life experiences with nature can reinforce affinity with nature (Matteo Giusti et al., 2014) and even induce nature-inclusive behaviour in later life (Wells & Lekies, 2006). Thus, the fact that these most of the interviewees have had early life experiences in their NP's could have contributed to their present involvement. Moreover, some interviewees expressed some form of concern for the NP and the organisms in it. This concern was also supported by observations that interviews made in the National Park over time, noticing the decline in the landscape or specific species over time. Also, the expressed concern was

also related to stories about recent forest fires in both De Groote Peel and De Meinweg, which occurred in 2020.

Unique characteristics of NP

Unique NP characteristics logically differed significantly between National Parks. Therefore, unique characteristics will be handled separately for each National Park. Firstly, for NP 'De Meinweg', the characteristic mentioned most often is diversity in the landscape. 9 out of 15 interviewees talked about the diversity in landscapes. This is partly due to the variety in land use in the NP, being a mosaic of nature, cultural history, and agriculture. As Ruud Snijders, IVN volunteer stated:

"The (cultural) history and our use of the area have helped shape it and make it unique in my eyes."

Part of this diversity is also the natural diversity, or biodiversity. This was specifically mentioned by 5 out of 15 interviewees. In addition, interviewees mentioned some underlying factors that in turn cause the diversity. One of these is the rich historical background, which was mentioned by 5 out of 15. Another is the specific geology in the NP area, mentioned by 5 out of 15. NP 'De Meinweg' is situated on top of a terraced landscape that has several fault lines. Other rather specific characteristics were mentioned by 1 out of 15 interviewees. These were the presence of heather fields, the high amount of research conducted in the NP, feeling of pride the locals have for the NP, uncommercial character when compared with other NP's, and the presence of a high number of trees with multiple trees.

In NP 'De Groote Peel', Rich historical background was mentioned the most, by 4 out of 10 interviewees. Part of this history is based around the use of peat, which was specifically mentioned by 2 out of 10 interviewees. Peat is a product of the unique moor landscape around the Peel. Local pride is mentioned by 3 out of 10 interviewees and is also related to the peat history. As stated by Archaeologist Bart Moonen:

"The national park is well visited, and the local pride is clear from the names of carnival associations such as Turfstaekers, Vlikkestaekers and Pinmaekers. These are all local dialect words related to working with peat in the Peel."

Other factors that are related to the peat industry can be considered less positive, like exploitation, decline and hardship and even meaninglessness. While something can be said for these characteristics, as the large-scale extraction of peat is clearly visible in the landscape, it is important to note that these were all stated by 1 of the interviewees. Contrastingly, other factors related to the peat industry have been mentioned that are positive, like vastness, ruralness and subtle beauty. As said by Marijke Vaes, visitor centre manager:

"For the Peel, the beauty is slightly different than in a forest, for example, because the aesthetic value in the Peel is not as obvious as in forests with large green trees."

Other characteristics stated are biodiversity, geology, the fact that only hikers are allowed in the NP and the lack of a transitional zone. These were mentioned once, once, twice, and once, respectively. Instead of appreciating nature in general, interviewees seem drawn to Park-specific characteristics.

Stories about the NP

Stories also differed between National Parks; therefore, these stories will also be explained separately per park. The story topic mentioned most often in NP De Meinweg was forest fires. The recent heavy forest fires of 2020 have obviously made an impression on the involved interviewees. Anne Daniëls, owner of the gardening centre stated:

“The fire that happened two years ago made a big impression, as it was very close. We looked across the road and saw the flames on the horizon.”

Besides the forest fires, no story topic was mentioned multiple times. Story topics mentioned once were the adder, the Beatrix mine, Ijzeren Rijn, World War 2 and Poachers.

As for ‘de Groote Peel’, the peat industry is an important part of the NP identity. Therefore, the stories mentioned by interviewees were most often related to peat (4 out of 10 interviewees). Besides this, the famous roman helmet found in the NP along with WW2 were more frequently occurring stories (both were mentioned by 2 out of 10 interviewees). Other stories were only mentioned once. The topics of these stories were about botanists that visited the ‘alien’ Peel from Holland, the large-scale buckwheat fires, recent forest fires, poaching, artist Joseph Beuys and the Noordervaart. Interestingly, the topics of buckwheat fires and Noordervaart are also somewhat related to the peat industry. Peat was burned on a large scale to produce ground for buckwheat farming, and the Noordervaart was created to transport peat won in the area.

Favourite Location in NP’s

In NP De Meinweg, a favourite location for most interviewees is the Roode Beek. How unique this area is, was elaborated by intern Daan Wijnands:

“De Roode Beek is a very special piece of nature in De Meinweg and in the Netherlands. You really feel like you are not in the Netherlands, but somewhere completely different.”

In NP De Groote Peel the place mentioned most often to be a favourite is the hiking route around the pond ‘aan het Elfde’. Specifically, a portion of this hike passes in between two ponds. Rick van Meel:

“Aan Het Elfde’, the largest body of water in De Groote Peel, is my favourite spot. This body of water is split by a small dike, which you can walk across. The journey to get there is beautiful, as you’ll see many different parts of De Peel, from fields to grassy strips and pools.”

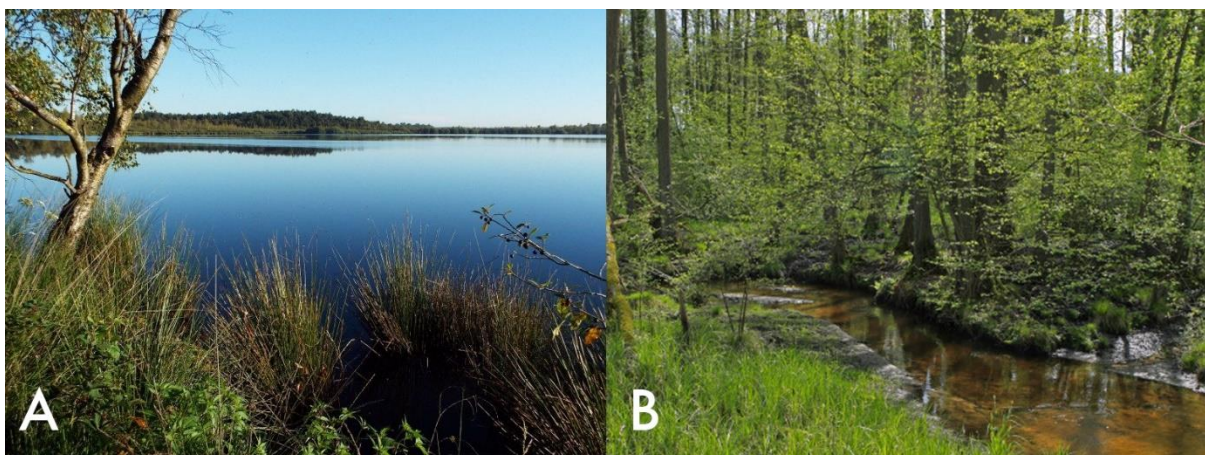

Figure 3: Favourite spots in the NP's. (A: Aan het Elfde, B: De Roode Beek)

Future wishes and ambitions NP

When asked what their future wishes were for their NP's, the interviewees had some unanimously important topics. The two most important wishes were improving educational value and improving the natural values in the NP. Both topics were mentioned in 15 out of 25 interviews, which is strikingly higher than any other topic. With mentions in 6 out of 25 interviews, the third wish is to improve recreational opportunities, which. This wish is followed by two others, both mentioned in 4 out of 25 interviews. These were increasing the number of connections between the NP with the surrounding area and benefiting the local communities more.

All in all, the involved parties seem to have an important relationship with their National Parks, regarding them as an important part of their lives, often taking root from childhood experiences. Their stories and future wishes for the parks further reinforce their close relationship with their NP'S.

SQ2: Which examples of nature-inclusive entrepreneurs are there in and around the National Parks in Limburg?

Interestingly, all nature-inclusive entrepreneurs had a clear main work field, but also had a secondary focus. Anne Daniëls for instance is focuses on "Retail and Services", however the presence of child-focused entertainment and a café gives the garden centre interfaces with the sector of Tourism, recreation, and catering. Sjraar van Beek, a sheep herder, is mainly focused in the Environmental and Agricultural sector, but also regularly gives guided tours and runs a hostel. These activities are related to 'Education, culture and science' and 'Tourism, recreation and catering'. Also, Laura van den Berg is focused mainly on the 'Environmental and Agricultural', but also runs a café in the middle of a blueberry plantation, which relates to 'Tourism, recreation and catering'. Finally, both Hanneke Verberne and Claudine Bours are focused on the 'Environmental and Agricultural' but provide educational activities on their farm/food forest, relating to the 'Education, culture and science' sector.

Each of these included some nature-inclusive practices into their activities. 4 out of 5 conduct some form of nature management. Sjraar, for instance, uses sheep to manage the heather landscapes in the Meinweg. Interestingly, he is originally an ecologist, but started herding sheep only after finding out how effective sheep grazing is to manage heather. Moreover, 3 out of 5 includes some form of nature-education into their operations. Hanneke Verberne educates school classes about biodiversity around their dairy farm. As stated by Hanneke:

"Especially classes from urban areas stand out, because of how little they know about farms and nature. It is amazing to see those groups get out of their comfort zones and see them contact the animals and nature."

Other practices used by some of these entrepreneurs are biological agriculture, efficient energy use, using local suppliers and reducing consumption and waste production.

Based on these activities, the entrepreneurs will be placed on the nature-inclusive business scale, as defined based on Van Oorschot et al. (2020). Firstly, Laura van den Berg aims to produce biological blueberries. Still, while the plantation and café have several nature-inclusive practices, these practices are also aimed at exploring new markets. Still, she claims that transitioning to fully biological is related to some risks. She also claims to realise that there is no more place for regular agriculture in the Netherlands. Thus, she could be considered a pro-active entrepreneur. Sjraar van Beek, being an ecologist, considers the needs of nature and uses sheep herding as a tool to preserve natural values of the heather landscapes. Hanneke Verberne is a dairy farmer. One might argue that this is detrimental to nature. Still, her mission to bring young children into contact with nature is fuelled by the belief that making these interactions might spark an appreciation for nature. Hanneke:

“When children step out of their comfort zone and begin to develop a love for animals and nature on our farm, they ultimately want to take care of our world too.”

This sentiment is shared by Anne Daniëls. She states that giving children ‘hands in the earth’ experiences by providing nature-aimed education is related to contributing to the future. Finally, Claudine Bours, owner of a food forest, is an example alternative form of agriculture that, instead of causing the decline of natural capital and biodiversity, aims to enrich these natural values. She firmly states that she wants to fight the current agricultural system and help others to start a nature-beneficial movement, the very definition of pro-active or nature-inclusive company.

All in all, the interviewed entrepreneurs seem to fall in the *pro-active* companies category and are thus nature-inclusive companies. Clearly, there are examples that could inspire others. But how do most entrepreneurs fall into these categories?

SQ3: In which zones in/around NP’s do entrepreneurs see the most merit?

A majority of NPPE respondents (7 out of 13) considered the development zone to serve the most possibilities for their companies (Figure 4). After this, 4 NNPE’s considered the landscape zone to be most favourable. Finally, only one of the entrepreneurs considered the nature hub to be most beneficial for their company.

As this zonation is basically a human activity – nature gradiënt, most NPPE’s seem to be more interested in profiting from human activity. On the one hand, this might seem obvious, as human activity is a basis for increased revenue for these companies, simply because higher activity means more costumers to cater to. However, as stated before, the National Parks have been selected based on their natural values. To ensure that these natural values don’t disappear, some form of nature protection is necessary. Therefore, the existance of nature hubs in which these nature can thrive without human disturbance is important in order to preserve NP status. The National Park status might also has an effect on the amount of activity for the NPPE’s. As stated by Marijke Vaes, manager of NP visitor center ‘Buitencentrum de Pelen’:

“Tourists inevitably have to make choices about where they go, and often they want to see something extraordinary. The label National Park helps this nature reserve to stand out.”

As the nature hubs are shielded from economical activity, this might not seem like a zone entrepreneurs can show interest in. Paradoxically, these areas might enrich the natural values of the NP’s in Limburg, reinforcing the National Park status of these reserves and thus, in turn, increase visitor interest and entrepreneur opportunity.

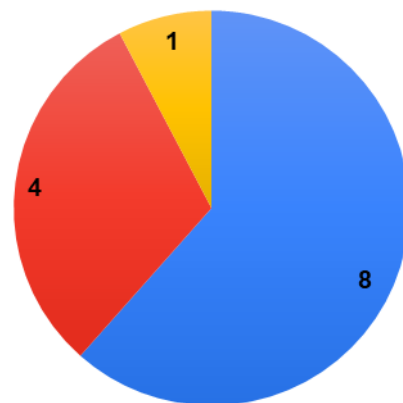

Figure 4: Most favourable zone according to NPPE’s. (Blue = development zone. Red = landscape zone. Yellow = nature hub)

SQ4: Are entrepreneurs prepared to become more nature-inclusive and why?

All 13 NPPE respondents claimed to be interested to improve the nature-inclusiveness of their businesses. For this, they stated several reasons. (Figure 5). 6 out of 13 stated that they wanted to create awareness of, and inspire with, the values of nature. Other stated reasons that are indicate reciprocity are 'having heart for nature' with 1 out of 13 respondents and 'being conform to the landscape' with 2 out of 13 respondents.

Other reasons for becoming more nature inclusive are focused on consumers or visitors. 2 out of 13 respondents stated they consider increased nature-inclusiveness in their businesses to affect attractiveness for visitors. In this case, they consider more nature-inclusive businesses to also become more attractive for visitors. The other consumer-focused reason for increased nature-inclusiveness that nature-inclusive and biologically produced crops are of higher quality and therefore cause higher consumer satisfaction. The two respondents that considered this positive effect of a more nature-inclusive approach were both active in the agricultural field.

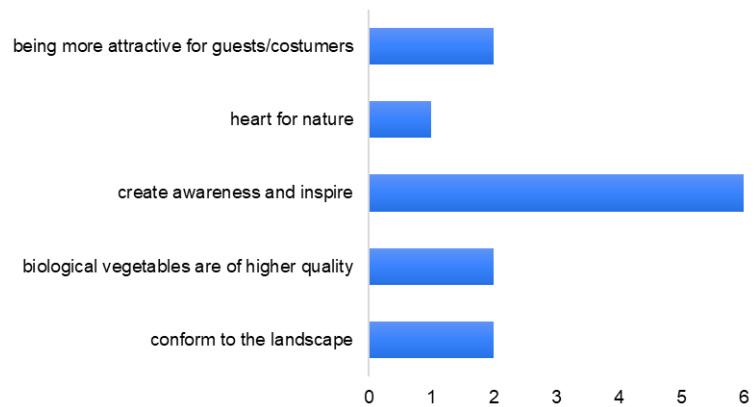

Figure 5: NPPE reasons for improving nature-inclusivity.

An example of an entrepreneur that considers a nature-inclusive approach to positively affect attraction of a specific group of visitors is Laura van den Bergh:

"You have to prefer peace and nature to come to Plantage Blankenwater. There is no busy street or square here where you can watch people walk by. Still, a few years ago, a rare bird was spotted nearby, which caused some birdwatchers to come and visit."

The fact that all respondents claimed to be prepared to improve their nature-inclusive image is promising. Still, their willingness is supported by different motives. The motives 'create awareness of, and inspire', 'having heart for nature' and 'being conform to the landscape' fall into the category of pro-active or true nature-inclusion, as stated by Van Oorschot et al. (2020). Other reasons given were more focused on visitors. These were 'being more attractive for guests/costumers' and 'biological vegetables are of higher quality'. These reasons seem to be more strongly related to Van Oorschot et al.'s definition of active nature-inclusion, which is partly fuelled by the pursuit of financial gain and new market exploration.

SQ5: What nature-inclusive practices do entrepreneurs around NP's use?

The practices NPPE's already used were varied (Figure 6). 3 out of 13 respondents stated creating and improving nature awareness was their way of giving back to nature. Other practices named were reducing strain on nature, using nature-inclusive forms of agriculture, reducing water use, and providing natural experiences. The last of these has some interfaces with creating nature awareness.

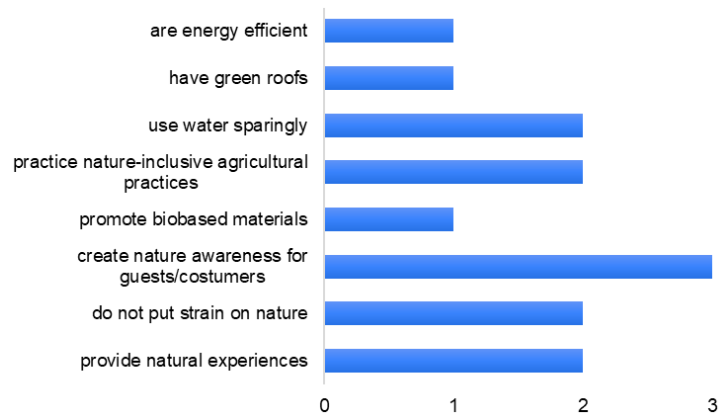

Figure 6: Nature-inclusive practices used by NPPE's

Finally, green roofing, energy efficiency and biobased material use were named as practices used by the respondents.

NPPE's claimed that 'create nature awareness for guests/customers' and 'provide natural experiences' were practices used in their business operations. These practices, while they might not directly contribute to nature, could be a key factor to positively affect guest/customer behaviour. According to Kahn Jr. (2002) part of the problem that lies at the cause of decline of our natural surroundings is something named 'environmental generational amnesia'. This entails that loss of natural surroundings goes unnoticed, as the awareness of this loss isn't easily passed on to future generations. A striking example is light pollution. As the current generation never experiences pitch black nights, due to the widespread presence of streetlights, they are not aware of the loss due to light pollution (Kuiper, 2021). Therefore, improving and preserving nature awareness is of great importance. Also, nature being aware of and feeling connected to nature is positively associated with nature-inclusive behaviour (Martin et al., 2020).

Other practices named were reducing strain on nature. A review from by Dertien et al. (2021) showed that human presence can disturb wildlife from 50 to 1000 meters, depending on the specific taxonomic groups considered. The disturbance can lead to flight, changes in feeding behaviour, and increased vigilance. These all have deleterious effects on the wildlife and, as a result, human disturbance influences the ecosystem.

Organic agriculture also positively influences nature. A meta-analysis by Bengtsson et al. (2005) showed that organic farming often increases species richness and abundance. Thus, by transitioning to an organic way of farming, biodiversity can increase, improving the quality of local ecosystems.

Efficient water use can reduce strain on river-ecosystems, as shown by a meta-analysis by (Sabater et al., 2018). Human water abstraction can affect the water quality and biological functioning of these ecosystems. Sparingly using water can help to limit the need for water abstraction, as less water is wasted by consumers. Therefore, efficient water use positively affects river-ecosystems.

The promotion of biobased materials and energy efficiency both have an indirect positive effect on nature. As biobased materials are an alternative for widely used fossil-fuel-based materials, consumption of biobased materials means a lower consumption of fossil fuels and its derivatives (Pandit et al., 2018). Also, as fossil fuels are still used to produce energy for human consumption, energy efficiency reduces the need for fossil fuels. The use of fossil fuels has a direct negative effect on the environment, as it causes air pollution and an accelerated global warming effect, both of which

are highly detrimental to organisms (Martins et al., 2019). Therefore, promoting biobased materials positively influences nature.

Finally, green roofs can play a role as green corridors, helping to connect habitats and promote urban biodiversity. This might especially be of importance near NP's, as these an abundance of biodiversity. Thus, green corridors that are connected to the NP's could be key to defragment surrounding natural habitats. Therefore, green roofs also positively affect nature.

In conclusion, the practices used by NPPE's can indeed be considered nature-inclusive and are a promising example of how local entrepreneurs can contribute to a more nature-inclusive society by inspiring others to adopt more nature-inclusive behaviour, and by directly contributing to nature.

SQ6: Are entrepreneurs prepared to participate in events or activities that in turn contribute to their natural surroundings and why?

In contrast to improving the nature-inclusiveness of their businesses, not all NPPE's were interested in participating in activities revolving around nature-inclusion (Figure 7). Two answered no to the asked question. The reason stated for this lack of interest is having too little time/money to either organize or participate in such events (Figure 8).

11 Out of 13 however did report being interested in possibly participating in such events/activities. Several reasons were given for their interest. 4 respondents said their reason for participating in said events would be to propogate their enthusiasm for nature. Thus, this is also a nature-inclusive motive. 3 respondents stated they would participate in nature-inclusive activities, simply because they do already. Finally, 2 respondents explained their reason for participating was because it could serve as a source of income for their companies. This reasoning falls into the 'active' nature-inclusion variant.

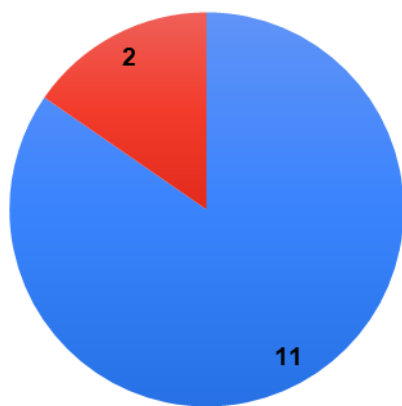

Figure 7: NPPE interest in participating in nature-inclusivity oriented events/activities (Blue: Yes. Red: No)

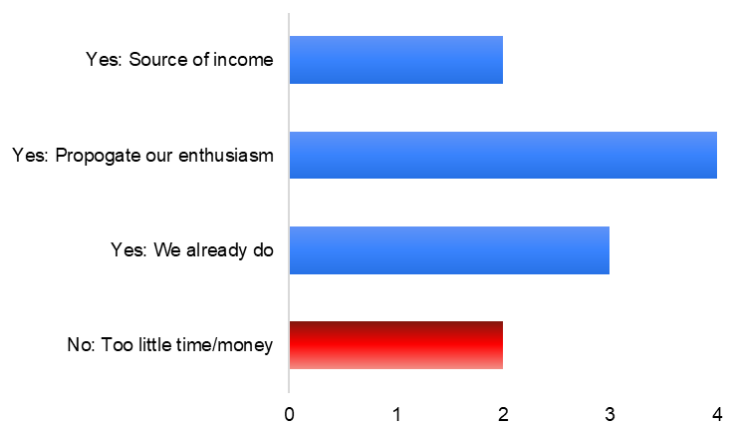

Figure 8: NPPE reasons for (not) participating in nature-inclusivity oriented events/activities (Blue: Yes. Red: No)

SQ7: What events or activities that in turn contribute to their natural surroundings do entrepreneurs around NP's organize?

The most respondents (5 out of 13) reported organizing educational activities or walks in nature to increase visitor-nature contact. Other activities organized were exercising in nature, school excursions in nature, kids parties in nature, cycling in nature, guided nature tours, hunting tours and horseback rides through the NP.

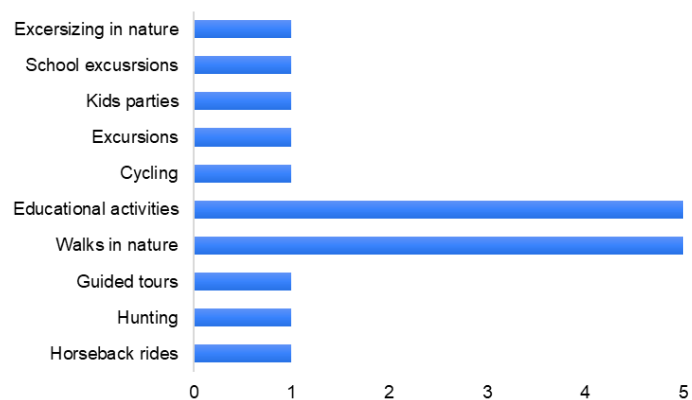

Figure 9: nature-inclusive events/activities that NPPE's already organize.

The actual positive effect these activities have on nature could however be disputed. Educational activities improve awareness of nature and its decline.

Since these combats environmental generational amnesia (Kahn Jr., 2002) and positively affects nature-inclusive behaviour in educated parties. (Martin et al., 2020), this could positively affect nature. The same could be said for walks in nature, guided tours, horseback rides through nature, cycling through nature, excursions and exercising in nature. However, it is important to consider the detrimental effect of human presence in natural areas on the local ecosystems. There is a trade-off between being inspired by nature by recreation and disturbing said nature (Dertien et al., 2021). Also, Dertien et al. (2021) claim that watching nature documentaries also positively affects nature-inclusive behaviour. Therefore, it is hard to consider these activities as nature-inclusive in the case that no reciprocity is included in said activities.

School excursions and kids parties fall under the same category, but in this case, it is important to also heed the added effect that early life experiences with nature have on later life nature-inclusive behaviour. Wells & Lekies (2006) also state that wild nature experiences are more strongly related to adult nature-inclusive behaviour compared to 'domesticated' nature experiences. While activities in nature might also positively affect adult behaviour, this effect could be stronger in children.

Finally, hunting is a form of wildlife management. The main aim for hunting in the Netherlands is food production, and another is to limit human-wildlife interactions. While these aims are not nature-inclusive, hunters also contribute to mapping populations which in turn helps conservation efforts to protect vulnerable species (Nederlandse Jagers Vereniging, n.d.). Also, the disturbing effect of hunting needs to be considered (Dertien et al., 2021). Therefore, hunting cannot be considered a nature-inclusive activity.

Clearly, not all activities organized by NPPE's not can be considered nature-inclusive or beneficial to nature. Thus, awareness of the actual nature-inclusive impact of NPPE's could be improved.

Conclusion

Answering the research question

The NP's of Limburg and the surrounding area seem to have a strong connection, based on childhood memories, experiences, favourite old stories and places. This relationship is an important foundation on which nature-inclusive behaviour could be built. This is also the case for the local entrepreneurs. Some striking examples of nature-inclusive entrepreneurship are already active in the NP's and could in turn be used to inspire other entrepreneurs to do the same.

Still, entrepreneurs are often dependent on financial income and do not seem to fully grasp the effect of their natural surroundings, as most entrepreneurs see more merit in increased human activity than in benefitting the natural values of their NP's. Also, some entrepreneurs aren't willing to contribute to the organization of potential nature-inclusive activities due to time and money constraints. Also, some activities that these entrepreneurs organized and considered 'nature-inclusive' ultimately seem to have no or a negative effect on their natural surroundings, but positive effects were unlikely.

Luckily, all entrepreneurs are willing to become more nature-inclusive and most already implicated some practices that seemed to positively affect nature. Also, most entrepreneurs were willing to organize nature-inclusive events. While some entrepreneurs stated reasons for their willingness that pointed at financial gain, others stated reasons that implied pro-active or nature-inclusive business operations. It is important to point out that all forms of nature-inclusive behaviour, even of fuelled by financial gain, might have positive effects on the surrounding environment. Still, Pro-active entrepreneurs might be inclined to 'go the extra mile' to safeguard their natural surroundings.

Thus, the connections between the NP's and entrepreneurs take on some nature-beneficial and some nature-detrimental forms. By improving the relationship between the entrepreneurs and NP's, visitors/guests of said entrepreneurs could be directly inspired to, in turn, adopt more nature-inclusive behaviour. To improve this relationship and optimize the positive impact entrepreneurs could have on their natural surroundings, several suggestions can be made:

1. A clear zonation is important for wildlife, while also allowing people to experience nature and improve nature-inclusive behaviour.

As previously stated, human presence is essentially disruptive to wildlife and nature in general. However, experiencing nature can positively affect nature-inclusive and pro-environmental behaviour. Thus, to allow for these nature experiences, zones in which nature can be left undisturbed and zones in which humans can experience the beauty of nature should be evenly distributed. In that way, nature is allowed to thrive, while visitors are still allowed to recreate, to plant the seed of nature awareness and appreciation.

2. Child-oriented activities could be prioritized, as these have a more positive effect on nature-inclusive behaviour in a future society.

Early life experiences with nature creates a strong bond with nature into adulthood. By providing nature experiences for children, a future generation that is aware of the value of nature could be created.

3. Creating a platform that entrepreneurs could use to estimate the impact of their practices and organized activities.

Entrepreneurs do not seem fully aware of the impact that their activities, which they regard as nature-beneficial, has on nature. If some sort of database or platform existed, which entrepreneurs could use to easily find out what kind of impact their practices and activities have on their surroundings, they might become more aware and could be persuaded towards more nature-inclusive measures.

In conclusion, NPPE's have complex relationships with their NP's which, if optimized, could contribute to the transition of NP's and the goal to form a more nature-inclusive society.

References

- Baptist, M., Hattum van, T., Reinhard, S., Buuren van, M., Rooij de, B., Hu, X., Rooij van, S., Polman, N., Burg van den, S., Piet, G., Ysebaert, T., Walles, B., Vervaart, J., Wamelink, W., Bregman, B., Bos, B., & Selnes, T. (2019). *A nature-based future for the Netherlands in 2120*.
- Bengtsson, J., Ahnström, J., & Weibull, A.-C. (2005). The effects of organic agriculture on biodiversity and abundance: a meta-analysis. *Journal of Applied Ecology*, *42*(2), 261–269.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2005.01005.x>
- Dertien, J. S., Larson, C. L., & Reed, S. E. (2021). Recreation effects on wildlife: A review of potential quantitative thresholds. In *Nature Conservation* (Vol. 44, pp. 51–68). Pensoft Publishers.
<https://doi.org/10.3897/natureconservation.44.63270>
- Kahn Jr., P. H. (2002). Children’s affiliations with nature: Structure, development, and the problem of environmental generational amnesia. In *Children and nature: Psychological, sociocultural, and evolutionary investigations*. (pp. 93–116). MIT Press.
- Kuiper, S. (2021, December 14). *De enorme hoeveelheid kunstlicht heeft een ontwrichtend effect op het ritme van mens en dier*. De Volkskrant.
- Martin, L., White, M. P., Hunt, A., Richardson, M., Pahl, S., & Burt, J. (2020). Nature contact, nature connectedness and associations with health, wellbeing and pro-environmental behaviours. *Journal of Environmental Psychology*, *68*, 101389.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2020.101389>
- Martins, F., Felgueiras, C., Smitkova, M., & Caetano, N. (2019). Analysis of fossil fuel energy consumption and environmental impacts in european countries. *Energies*, *12*(6).
<https://doi.org/10.3390/en12060964>
- Matteo Giusti, Stephan Barthel, & Lars Marcus. (2014). Nature Routines and Affinity with the Biosphere: A Case Study of Preschool Children in Stockholm. *Children, Youth and Environments*, *24*(3), 16. <https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.24.3.0016>
- Nederlandse Jagers Vereniging. (n.d.). *Waarom jagers jagen*.
- Pandit, P., Nadathur, G. T., Maiti, S., & Regubalan, B. (2018). Functionality and Properties of Bio-based Materials. In S. Ahmed (Ed.), *Bio-based Materials for Food Packaging: Green and Sustainable Advanced Packaging Materials* (pp. 81–103). Springer Singapore.
https://doi.org/10.1007/978-981-13-1909-9_4
- Sabater, S., Bregoli, F., Acuña, V., Barceló, D., Elosegi, A., Ginebreda, A., Marcé, R., Muñoz, I., Sabater-Liesa, L., & Ferreira, V. (2018). Effects of human-driven water stress on river ecosystems: a meta-analysis. *Scientific Reports*, *8*(1). <https://doi.org/10.1038/s41598-018-29807-7>
- Van Oorschot, M., Kok, M., & Van Tulder, R. (2020). *Business for Biodiversity - Mobilising business towards net positive impact*.
- Wells, N. M., & Lekies, K. S. (2006). Nature and the Life Course: Pathways from Childhood Nature Experiences to Adult Environmentalism. *Youth and Environments*, *16*(1), 1–24.
<https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.16.1.0001>

Appendix

Appendix A - Interviewees

National Park	Name	Identity
NP De Meinweg	Anne Daniëls	Owner Gardening centre near NP
NP De Meinweg	Claudine Bours	Food forester near NP
NP De Meinweg	Daan Wijnands	Intern for IVN, focussed on NP
NP De Meinweg	Elly Hawinkels	School guide active in NP
NP De Meinweg	Jan Eyck	Hunter active in NP
NP De Meinweg	Jan Schreurs	School guide active in NP
NP De Meinweg	Jelle Naalden	Forester Staatsbosbeheer active in NP
NP De Meinweg	Laura van den Bergh	Owner of Catering Establishment near NP
NP De Meinweg	Michelle Smeets	Beekeeper active near NP
NP De Meinweg	Peter van Soest	Steward of plots in NP
NP De Meinweg	Ruud Sniijders	Nature Guide active in NP
NP De Meinweg	Sanne Backus	Junior Ranger active in NP
NP De Meinweg	Sjraar van Beek en Meike Beckers	Shepherd active in NP
NP De Meinweg	Tessa van de Wey	Artist inspired by NP
NP De Meinweg	Ton Lenders	Nature researcher active in NP
NP De Grootte Peel	Bart Moonen	Archaeologist who grew up near NP
NP De Grootte Peel	Edwin en Ivonne Saanen	Bird watchers near NP
NP De Grootte Peel	Elyn	Child that lives near NP
NP De Grootte Peel	Hanneke Verberne	Educational Farmer near NP
NP De Grootte Peel	Henk Hermans	Member local History Association near NP
NP De Grootte Peel	Lieke Verhoeven	Forester Staatsbosbeheer active in NP
NP De Grootte Peel	Marijke Vaes	Manager Visitor Centre NP
NP De Grootte Peel	Mary Naus	Nature Guide active in NP
NP De Grootte Peel	Niek Hendrix	Owner World War Museum near NP
NP De Grootte Peel	Rick van Meel	Municipal councillor who grew up near NP

 = entrepreneur

Appendix B - Coding table relationship involved parties and NP's

#Files = Number of interviews in which topic was discussed. #References = Number of times the topic was discussed.

Topic		# Files	# References
First experience and memory in NP			
Childhood		14	17
Finding Inspiration		1	2
Recreation		2	3
Studies		3	4
Work		6	6
Relationship with NP			
Aversion		1	1
Concern		5	6
Family		4	5
Family History		4	7
Nostalgia		7	9
Relatable on a personal level		1	1

Topic		# Files	# References
Work		4	6
Unique characteristics of NP			
Appreciation of distance		2	2
Biodiversity		6	7
Decline		1	3
Diversity		9	15
Exploitation		1	4
Geology		6	6
Hardship		1	3
Heather		1	1
Lack of good qualities		2	6
Lack of transitional zone		1	1
Largest natural research in NP		1	1
Local pride		4	6

Topic		# Files	# References
Not commercial		1	1
Only hikers allowed		2	2
Peat		2	4
Rich historical background		9	12
Rural		2	2
Subtle beauty		1	1
Trees with multiple trunks		1	1
Vastness		2	3
Stories about NP			
Adder		1	1
Beatrixmine		1	1
Botanists from Holland		1	1
Buckwheat fires		1	1
Finding a man		1	1

Topic		# Files	# References
Forest fire		6	7
Forresters and poachers		2	2
Ijzeren Rijn		1	1
Joseph Beuys		1	1
Noordervaart		1	1
Peat		4	8
Roman Helmet		2	3
World war 2		3	6
Favorite Location in NP			
Amfibieenpoel		1	1
Amsloberg		1	1
Exposition Aerial War		1	1
Gnome route		2	2
Melicker Hei		1	2

Topic		# Files	# References
MERU		2	2
Path in between the lake		4	4
Rolvennen		1	1
Roode beek		5	5
Sod House		2	2
Stick bridge		2	2
Vennen		2	2
Visitor centre		1	1
Future Wishes and Ambition			
Benefit agriculture		2	2
Benefit Nature		15	26
Build more watchtowers		1	1
Create more involvement		2	2
Education		15	36

Topic		# Files	# References
Improve historical knowledge		3	4
Improve local community		4	5
Improve pride of locals		2	2
Improve recreational possibilities		6	8
Increased connectivity		4	5
Make company more sustainable		1	1
New visitor centre		2	2
Preserve cultural heritage		3	4
Preserve NP status		2	3

Appendix C - Coding table nature-inclusive practices entrepreneurs

#Files = Number of interviews in which topic was discussed. #References = Number of times the topic was discussed.

Name	Description	Files	References
Nature-inclusive practices			
Biological agriculture		1	3
Education		3	8
Energy transition and efficiency		1	1
Improve connection with NP		2	3
Limit disturbances		1	1
Local suppliers		2	2
Nature Management		4	10
Public participation		1	1
Reduce consumption		1	1
Reduce waste		1	1

Appendix D – Interviews with NP involved parties

Anne Daniëls

Tuincentrum Daniëls

<https://www.tuincentrumdaniels.nl/nieuws/87/tuincentrum-daniels-in-de-media>

22-06-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Ik ben hier opgegroeid. Mijn ouders zijn 40 jaar geleden begonnen met het tuincentrum vanuit het woonhuis en we hebben daardoor altijd aan de rand van de Meinweg gewoond. Vroeger gingen we wel eens met kinderfeestjes naar het bos.

Ik ben zelf jaren nooit geweest op de Meinweg en dan hoor je vrienden en familie vertellen over hun bezoek aan het NP en dan word je eraan herinnerd dat dit in je achtertuin ligt. Later ging ik vooral voor de ontspanning wandelen op de Meinweg.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

De brand heeft twee jaar geleden veel indruk gemaakt, want dat was heel dichtbij. We keken naar de overkant en we zagen de vlammen in de horizon. Ik realiseerde me toen hoe belangrijk het gebied en de natuur is. Als je hoort hoeveel dieren er op de vlucht waren dan weet je hoe kwetsbaar de natuur is.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Deze vraag kon Anne niet beantwoorden omdat ze zelf aangeeft het gebied niet voldoende te kennen. Haar broer Han komt veel vaker op de Meinweg, hij gaat elke zondag wandelen in het gebied.

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Puur natuur en tot rust komen, dat is wat de natuur mij geeft. Uit de drukte en aarden met de voeten.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De Meinweg is in mijn ogen nog grotendeels puur natuur. Als ik het vergelijk met de Veluwe, dan geeft de Veluwe meer een commercieel gevoel omdat het veel meer gepromoot wordt en dit voel je minder bij de Meinweg. Ik heb een aantal jaar geleden de cursus voor het ambassadeurschap gedaan voor de Meinweg en toen heb ik ervaren hoe divers het landschap is. Het ene moment sta je in een bos en vervolgens op een heidevlakte. Heel divers en dat is voor mij pure natuur.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

We zouden meer de verbinding willen leggen tussen de Meinweg en ons bedrijf. Enerzijds sluit het groene karakter van ons bedrijf mooi aan op de Meinweg en anderzijds een combinatie zoeken tussen een bezoek aan de Meinweg en ons bedrijf en andere lokale

bedrijven. We werken al samen met basisscholen waarbij klassen een rondleiding krijgen in de winkel en workshops aangeboden krijgen (door het eigen enthousiaste personeel) binnen een bepaald thema, bijvoorbeeld iets knutselen of zaaien. Dit kunnen we veel verder uitbouwen door ze aansluitend met een (IVN)gids door het Meingebied te laten lopen. Daar is veel meer uit te halen op educatief gebied. Hoe mooi is dat als we de kinderen dit kunnen meegeven. Het heeft niet ingewikkeld te zijn om het bijzonder te maken. Veel kinderen groeien niet op met de handen in de aarde en weten niet hoe bepaalde groente groeit en daar willen we als bedrijf aan bijdragen want het is de toekomst van ons allemaal.

Mein weg:

Overige info:

- Er is een IVN collega geweest die voor de corona tijd contact heeft gehad met het tuincentrum om samen te werken maar Anne wist niet wie het was.
- Anne studeerde HBO Bedrijfs- economie in Eindhoven en haalde daarna een master Bedrijfskunde aan Nyenrode Universiteit. Na haar studie werkte ze in de consultancy, maar het projectmatige werk bracht met zich mee dat ze niet dingen van A tot Z kon begeleiden. Samen met haar broer runt ze het tuincentrum en is zij verantwoordelijk voor de back-office.
- Het tuincentrum maakt in het restaurant gebruik van lokale toeleveranciers zoals de bakker en de slager

Educatie:

- Bij het tuincentrum staan twee bijenkasten sinds dit jaar, verzorgd door een vrouw uit Roermond. Dit jaar is het een proef om te kijken hoe het gaat en volgend jaar willen ze het meer educatief inzetten. Elke zaterdag komt de imker de kasten controleren en dan kun je als bezoeker een kijkje nemen achter het glas en ook staat er een groot scherm met uitleg over de bijen. De vraag is hoe we een link kunnen leggen naar de basisscholen en hier bijvoorbeeld mini workshops voor kunnen geven. Anne brengt me in contact met de imker.
- Volgens Anne liggen er kansen om jongvolwassenen meer te betrekken bij de Meinweg maar het is daarmee ook een grote uitdaging hoe dit te bereiken. Als bedrijf organiseren ze veel voor kinderen waardoor de ouders vaak ook betrokken raken en in het tuincentrum geraken.
- In het tuincentrum staat een kleine interactieve tentoonstelling waar opgezette dieren, een video, teksten en grafische beelden zijn weergegeven over enkele voorkomende dieren op de Meinweg.
- De geluksexpress waaraan het tuincentrum deelneemt, vertrekt drie keer op zondagmiddag vanuit het tuincentrum en dit verbindt ons bedrijf ook aan de Meinweg en zorgt voor een gemengde doelgroep die in aanraking komt met ons bedrijf.

Flora / fauna:

Bart Moonen
Archeoloog Provincie Limburg
25-11-22

Bart Moonen is Archeoloog bij de Provincie Limburg en heeft van daaruit betrokkenheid bij de Limburgse archeologie en brede landschapsgeschiedenis. Vanwege zijn achtergrond heeft hij erg veel kennis over het Limburgs landschap. Vanuit zijn baan is hij echter niet direct betrokken bij De Peel, maar vanuit zijn roots wel. Hij heeft het grootste deel van zijn jeugd in het Peelgebied doorgebracht. Om die reden heeft hij dan ook een hele hoop kennis over de geschiedenis van het gebied.

- Wat was je/uw eerste herinnering in de Peel? (brede gebied, ook Mariapeel/Deurnse Peel)

Bart: "Mijn eerste bewuste natuurbelevingen waren in de Peel. Zo ging ik in de winters van 1985-1986 en 1986-1987 schaatsen in de Peel. Dit waren bijzonder strenge winters waarin de een en tweena-laatste Elfstedentochten plaatsvonden. Ook op de Noordervaart werd geschaatst. We konden toen IJshockeyen en er waren verschillende tochten die werden georganiseerd in het gebied." Ik herinner me het hoge gras langs het ijs en het kienhout in het ijs.

- Wat maakt de Peel voor jou/u uniek? Wat is je band met het gebied?

Bart heeft een specifieke indruk van het Peelgebied. Bart: "Voor mij staat de Peel voor armoede, overleven, nattigheid en het uitbaten van natuurlijke rijkdommen. Bijna alle natuurlijke rijkdommen zijn hier vanaf de middeleeuwen bijna volledig opgebruikt. Eerst bovengronds (oerbossen), daarna ondergronds (veen). Een gebied dat je volledig opgebruikt, kan natuurlijk niet veel kwaliteiten meer bevatten. Wat nu resteert is een kleine kern, van een ooit impressief moeras. Ik heb daar nooit echt een band in de vorm van "verliefdheid" mee gevoeld en het voelde in mijn jeugd ook nooit als iets om trots op te zijn. De verhalen over de Peel staan in het teken van armoede en noeste arbeid. Dat is voor mij vooral de Peel. Geen franje of allure. Wel het steeds intensiever bedwingen van de natuur. De schoonheid van de Peel is daarom ook moeilijk terug te vinden in het brede gebied. Het is een gebied wat volledig ontgonnen is en geïntensiveerd. Niet onlogisch allemaal en in lijn met het verleden en de regionale cultuur, maar een aantrekkelijk buitengebied heeft dat niet opgeleverd. Treffend is misschien dat een gebied dat in verhalen enorm verweven is met Ospel nu vooral met de auto bezocht wordt. De Peel is niet mee zo nabij als die ooit was en het tussenliggende gebied is weinig attractief.

Deze verandering in het landschap weet Bart te vangen in een typisch 'Peelse' metafoor: "Veel mensen kennen de Peel misschien ook van de gouden Romeinse helm die er gevonden is. De plek waar deze is gevonden vind ik symbool staan voor de verandering van het gebied. Hoewel theorie, lijkt de helm een votiefgave (offer) te zijn van een Romeins elite soldaat met lokale roots. Hoe dan ook is het een bewuste (rituele) deponering geweest van kostbaarheden in een moeras. Een gebruik dat we ook kennen uit andere tijden. Vaak plekken met een bijzondere betekenis. Op dit moment herinnert die plek in niets aan die plekken die het 1700 jaar geleden was. Geen water, geen moeras, maar een drooggelegd intensief ontginningslandschap met boerderijen, weilanden en akkers.

De liefde en trots is er bij veel mensen in de Peel zeker wel. Het nationaal park wordt goed bezocht en het blijkt bijvoorbeeld wel uit de namen van carnavalsverenigingen zoals Turfstakers (Ospel), Vlikketaekers (Ospel) en Pinmaekers (Nederweert). Alle gerelateerd aan het werken in de Peel. Verder gaat bij de bewoners van Ospel vaak het verhaal dat de naam 'Ospel' van 'Onze Peel' of Ossepeel afkomt. Het feit dat men dit denkt geeft al aan dat er wel van oudsher een soort respect en trots voor de Peel is en een zekere verbintenis. Ospel ligt echter niet in de Peel, het is geen peeldorp zoals Griendtsveen en Helenaveen. Het is een middeleeuws gehucht midden op een hoge droge plek.

Een plek waar ook in de ijzertijd en Romeins tijd boerderijen stonden en een plek die na de Romeins tijd weer volledig bebost is geraakt. In de middeleeuwen zijn in die bossen nieuwe gehuchten gesticht die nu vaak eindigen op 'el' (openplek in bos). Zie ook Kreijel, Meijel, Moesel, Hunsel, of aan de Brabantse kant Sterksel, Liessel en Boekel. Het eerste deel van Ospel zou kunnen duiden op de aanwezigheid van ratelpopulieren (Espen). Een Boom die daar landschappelijk gezien prima thuis hoort. Ospel zou daarmee een naamgenoot zijn van het Sallandse Espelo. Echter de Peel en het turfsteken is zo verweven met het dorp, dat die recentere historie van groter belang is geworden en de identiteit is gaan bepalen. Een mogelijke hypothese daarvoor is dat de turf toch ook voor een bepaalde gemeenschappelijke welvaart heeft gezorgd. Elders was het brandhout ook op, maar hier was nog turf en in tegenstelling tot de Brabantse turf werden de baten hier lokaal verdeeld. Ik weet niet in hoeverre deze hypothese klopt, maar mocht het zo zijn dan verklaard dat wel (deels) de relatie tussen Ospel en de Peel en mogelijk zelfs ook deels de bouw van de kerk in 1864.

- Wat is het meest bijzondere verhaal / de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

De Peelhelm spreekt natuurlijk enorm tot de verbeelding. In mijn jeugd is er een keer een brand geweest in de Peel. Daar werd over gesproken en dat vond ik spannend. Het liedje van Rowwen Heze heeft dat gevoel lang gecultiveerd al bleek dat later over de ondergaande zon te gaan. Vroeger had je in de Peel de boekweitbrandcultuur. Dit was een vorm van landbouw waarbij de bovenlaag van het veen in brand werd gestoken zodat er vervolgens boekweit verbouwd kon worden. Zo werden hele stukken Peel in brand gezet. Dat moet tot enorme rook en stank overlast gezorgd hebben, maar als je modus overleven is, doet dat er niet zo toe.

“Een ander bijzonder verhaal komt voort uit een reisverslag van twee Hollandse botanisten. Deze gingen in 1895 op reis in en rondom het hoogveengebied van de Peel ‘om te zien hoe daar nog buiten de invloed van beschaving de natuurlijke gesteldheid is’. De verwondering en verbazing van die botanisten over zowel het landschap en de manier van leven van de lokale bevolking zegt een hoop over het gebied destijds. Je kunt je afvragen of die Randstedelingen de toenmalige Peelvolken überhaupt fatsoenlijk konden verstaan.”

“De inmiddels overleden buurman van mijn ouders is opgegroeid aan de rand van de Peel tussen de Peelvennen. In het Limburgs museum hangt een schilderij van die ‘boerderij’, in een typisch nat Peel landschap. Op de voorgevel is een groot rood kruis geschilderd ter wering van heksen. Dit schilderij beeldt de leefomstandigheden aan de rand van de Peel wel goed uit.

“Ten slotte moet ik nog denken aan het verhaal over Joseph Beuys. Hij was een toonaangevende kunstenaar en professor in Düsseldorf die in de jaren 70 in het Peelgebied verbleef en hier ook performance art heeft gedaan. Op de uitkijktoren van de Vossenbergrand zijn sinds kort panelen aangebracht over zijn ‘aktion im moor’. Het is eigenlijk heel bijzonder dat een kunstenaar van zo’n allure hier verbleef en actief is geweest, maar dat dat eigenlijk weinig tot niet bekend is..

- Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom? (brede gebied)

In De Groote Peel zelf kom ik wel eens met de kinderen. Het kabouter pad is favoriet. Vroeger liep ik vaker verder de Peel in naar het pad dat ‘aan het elfde’ in tweeën verdeeld. De Amsloberg, aan de Oude Baan is een heel mooie oude plek aan de Peel. Het is een natuurlijke hoogte in Peel die al in de steentijd door mensen bezocht werd.

- Wat tref je op de Peel aan dat je nergens anders aan kan treffen?

“Het unieke aan de Peel, of in ieder geval het Limburgse gedeelte van de Peel, is dat hier de turfstekerij nooit geïndustrialiseerd is. Waar in Brabant rond 1900 het steken grootschalig

geïndustrialiseerd is, bleef dit in Limburg kleinschalig. Het feit dat hier altijd ‘ambachtelijk’ turf gestoken is kun je terugzien in het veenlandschap, in het Limburgse deel heb je Peelbanen die vanuit de gehuchten naar de Peel liepen, aan de Brabantse kant heb je vaarten en geen banen. Ook heb je aan de Limburgse kant geen grote uitgeveende plassen, maar zogenaamde ‘boerenkuilen’.

“Het feit dat die industrialisatie hier nooit heeft plaatsgevonden hebben we ook te danken aan de volgorde waarin de voornaamste veengebieden werden benut, of beter gezegd de afstand tot de grote steden. Zo begon de grootschalige turfwinning in West-Brabant al in de 13de eeuw. Toen daar het veen uitgeput was, begon men rond 1600 in Groningen en Drenthe het hoogveen grootschalig te ontginnen. Pas daarna werd het oog gekeerd richting het Peelgebied. Daar is turf gestoken totdat er begin jaren zestig initiatieven kwamen om een deel van de Peel te behouden en er een natuureservaat van te maken.

- Wat wens je de Peel? (of bij ondernemers: wat is je ambitie met het gebied?)

Er zijn een aantal dingen die Bart de Peel wenst: “Ten eerste is het een zeer interessant geschiedkundig gebied en daarom wens ik de Peel een nauwkeurige geschiedschrijving. Op het moment is er wel al geschiedschrijving, maar hier komt in sommige gevallen (bijvoorbeeld bij de toponymie van Ospel) nog te veel nostalgie bij kijken, zodat deze niet correct is. Het één moet het ander niet uitsluiten, maar een goede geschiedschrijving is wel een mooie basis, waar volksvertellingen en volkswijsheden een prachtige aanvulling op zijn.

“Daarnaast hoop ik dat het karakter van de Peel weer terugkomt in een ruimer gebied rondom het nationaal park. In plaats van al die grootschalige en intensieve akkerbouw en veehouderij weer meer plek voor nattigheid en natuur en natuurlijke verbindingen met het dorp. Dat de menselijke maat een beetje terug komt in het gebied. Bijvoorbeeld meer onverharde fietspaden door het groen (de nieuwe peelbanen) waardoor het ook leuker wordt om het gebied te voet of op de fiets te verkennen. Alle auto’s uit Ospel die altijd geparkeerd staan bij het bezoekerscentrum van de Grote Peel beelden voor mij uit dat het tussenliggende landschap zo nietszeggend is, dat het maar overgeslagen wordt. Als dat zou veranderen zou dat het gebied en de mensen erin wat mij betreft ten goede komen.”

“Door een complete geschiedschrijving en meer ruimte voor gebiedseigen landschappen hoop ik dat er dan een stukje ‘historische sensatie’ of mystiek terugkomt in het gebied, waardoor de trots voor het gebied ook meer tot uiting kan komen.

Claudine Bours

Gezondheidswetenschapper & Oprichter Stichting Op de Hei, Asenray
27 maart 2023

Als je er ánders naar kijkt, kan er heel veel.

Mijn overgrootvader heeft geholpen om de veenheidegronden ten oosten van Roermond te ontginnen voor de landbouw; mijn vriend Jeroen en ik willen deze beweging de komende jaren terugdraaien, maar op een andere manier, zodat natuur en landbouw nu samen kunnen gaan.

Ik ben de zesde generatie die op deze boerderij in het buitengebied van Asenray woont; drie jaar geleden hadden wij het geluk de boerderij te kunnen kopen en in de familie te behouden. De koeienstal van toen is nu ons woonhuis. Vroeger was het een 'ouderwetse' gemengde boerderij met onder andere verschillende soorten vee en akkerbouw. Ik herinner me de koeien in de wei, de bermen vol wilde bloemen en je zag veel weidevogels, fazanten en reeën in het gebied. Dat is nu veel minder.

Met onze Stichting 'Op de Hei' (in oprichting) willen we een voedselbos realiseren. Het moet een waardevolle plek worden voor de lokale gemeenschap waar we op een natuurlijke manier voedsel verbouwen. We zien allemaal dat de manier waarop we nu met de aarde omgaan moet veranderen, de balans van geven en nemen is stuk. De problemen die dit oplevert worden steeds zichtbaarder en daar kun je moedeloos van worden, maar je kunt ook iets doen. Wij kiezen voor het laatste: wij willen iets doen om te laten zien dat het anders kan.

Als je ánders kijkt, kan er namelijk heel veel. Met het voedselbos willen we ook educatief een bijdrage gaan leveren. Het traject van ontwerp, planning en realisatie kan ons veel leren over hoe andere vormen van landbouw in dit gebied kunnen worden toegepast. Hopelijk kunnen we daarmee ook anderen helpen en langzaam een beweging in gang zetten.

Ook willen we een andere manier van denken promoten: het mag langzaam, in het natuurlijke ritme groeien. Door het goed in te richten, draagt een voedselbos continue bij aan de biodiversiteit en die bouwt zich steeds verder op en wordt krachtiger. Uiteindelijk gaat het land op een gezonde manier teruggeven. Zo'n dergelijk ecosysteem staat voor mij voor balans, van geven en nemen.

Ik verheug mij bij de gedachte dat het gebied Roermond-Oost, tussen de Meinweg en het Swalmdal, weer helemaal opleeft; hieraan werken geeft mij veel voldoening. Met natuurontwikkeling kun je hier heel veel, maar ook boeren moeten in het gebied een toekomst blijven hebben. Dat hoort bij de lokale cultuurhistorie. Het moet wel allemaal wat meer met de natuur mee. We zullen gaandeweg leren hoe we dit kunnen bereiken, daar zie ik een mooie uitdaging in.

Sinds kort zijn we samen met andere ondernemers aangesloten bij de Werkgroep GORO (Gebiedsontwikkeling Roermond-Oost) die dit mooie gebied opnieuw op de kaart willen zetten. We gaan integraal kijken naar ontwikkeling van natuur, landbouw en recreatie. Zo kun je met dooradering in het gebied al heel veel, bijvoorbeeld door diverse stroken van bomen en planten door het gebied aan te leggen, waardoor je oversteekzones krijgt voor insecten en grotere dieren. Zo willen we het gebied, samen met de andere ondernemers hier van onderop weer opbouwen. En daarin willen we onze kennis van onze successen, maar ook onze fouten delen. Delen is wat ons betreft namelijk vermenigvuldigen. Zo kunnen steeds meer mensen meedoen.

Daan Wijnands

Stagiaire IVN en 3^e jaars student aan de HAN voor Docent 2^e graad Biologie

24-05-22

- Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Eerlijk gezegd zou ik dit niet heel goed weten. In mijn herinnering is de Meinweg altijd iets geweest dat er gewoon was en ik begreep wat er mee bedoeld werd als het genoemd werd. Ik zou dan mijn oudste herinnering kunnen noemen en dat was toen ik daar een vogelhuisje in elkaar heb getimmerd. Ik heb totaal geen idee waarvoor het was, of het met school was of met mijn zwemclub. Het enigste wat ik mij kan herinneren is dat ik als klein kind (denk een jaar of 6 ofzo) daar op een van die bankjes een vogelhuisje heb gemaakt samen met mijn broers. En die vogelhuisjes hangen nog steeds in de tuin op.

- Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg?

Zie vorige vraag.

- Wat is jouw/uw meest memorabele herinnering aan de Meinweg?
(dit mag zowel positief als negatief zijn)

Als we met vrienden gaan wielrennen is het rondje Meinweg toch wel het meest gemaakte rondje. Je begint dan met de heuvels waarna je een heerlijk lang recht stuk hebt voordat je in Duitsland verder gaat klimmen en afdalen. Tijdens de zomervakantie 3 jaar geleden deden wij dit rondje ook. Nou ben ik geen beste klimmer, ik heb een oude fiets die dit niet aan kan en ik ben er zelf ook niet goed in. Maar lange rechte stukken vind ik heerlijk. Tijdens het klimmen lag ik dus helemaal achteraan, ver weg van iedereen. Maar tijdens het rechte stuk kan ik heerlijk versnellen en die snelheid vasthouden. Ik reed ongeveer 50 km per uur en haalde een aantal vrienden in. Op een gegeven moment keek ik achterom om te kijken of niemand mij terug wilde inhalen, maar terwijl ik dit deed, trok ik denk ik een beetje aan het stuur want voordat ik het wist fietste ik in de berm. Ik probeerde nog terug te sturen maar dit lukte niet, ik ging over de kop en belandde in de berm en schoof nog een paar meter door. Op de een of andere manier had ik zelf, op wat blauwe plekken en schaafwonden na, niks en mijn fiets had alleen een kapotte voorvelg. Wat ik pas later besepte toen ik opstond was hoeveel geluk ik had gehad. 1m links van mij was prikkeldraad, 1m voor mij was een houten paal en schuin rechts voor mij was een wildrooster, allemaal dingen die niet heel plezierig waren om tegenaan te vallen met 50 km per uur zou ik maar zeggen. Dit moment zal ik nooit meer vergeten, maar heel slecht denk ik er niet aan terug hoor, moet gewoon beter oppassen.

- Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Wat ik zelf tot nu toe echt als mooiste plek heb ervaren is de Roode beek. Hoewel je helaas niet van het pad af mag gaan, blijft het wel een heel bijzonder stukje natuur in de Meinweg en Nederland. Je waant je echt niet in Nederland, maar totaal ergens anders.

- Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Je hebt er bijna alles. Je hebt heel veel landschappen en heel veel soorten flora en fauna. Verder is het gewoon een prachtig oud stukje landschap in een land waar meestal alles door mensen wordt gereguleerd. Natuurlijk wordt er op de Meinweg ook van alles gedaan door de mens, maar omdat dit al zo lang gebeurt is het tot een onderdeel van het landschap gaan behoren wat ook weer prachtig is om te zien.

- Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

Enorm veel diverse landschappen, ik denk dat er geen ander park is in Nederland dat zo veel verschillende type landschappen heeft als de Meinweg.

- Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Ik zou graag meer educatie op de Meinweg zien, ook voor middelbare scholieren want daar is nu helemaal niks voor. Maar om dit nou als ambitie te noemen vind ik weer ver gaan, ik ben nog altijd gewoon een stagiaire.

- Op welke doelgroepen kan, in jouw beleving, IVN zich nog meer richten naast de hoofddoelgroep kinderen t/m 12 jaar in het NP de Meinweg?

Allemaal denk ik wel. De Meinweg heeft heel veel te bieden waardoor je van alles kan doen. Er zijn genoeg verharde wegen zodat je er met ouderen een dagje doorheen kan wandelen. Verder zijn er genoeg scholen in de buurt die denk ik graag iets zouden willen organiseren op de Meinweg. Je kan er heel makkelijk iets organiseren als excursie, en dan niet alleen in biologie, maar je kan het ook samen met aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer doen denk ik.

- Welke educatieve onderwerpen zouden aanbod moeten komen m.b.t. de Meinweg?

Natuurbehoud is natuurlijk een heel groot en actueel onderwerp. Maar verder kan je er biologisch gezien bijna alles mee doen behalve aquatische ecologie aangezien je niet heel makkelijk en veilig met een school bij de echte vennetjes of de Roode beek komt.

- Op welke manier(en) kunnen we jongeren (16 t/m 25 jaar) meer betrekken bij NP de Meinweg?

Meer aandacht voor de Junior Rangers is denk ik een goed begin. Ik had er zelf nog nooit van gehoord totdat ik hier stage ging lopen en ik denk dat dit een goed begin kan zijn voor het betrekken van de jongere generatie bij de Meinweg. Dit kan je al heel makkelijk beginnen door (biologie) docenten hierover te informeren zodat zij dit eventueel in de klas of aan leerlingen die geïnteresseerd zijn te vertellen dat zij bestaan.

- Wat vind je sterk aan de huidige educatie op de Meinweg en wat heeft verbetering?

Voor basisschoolkinderen heeft het een geweldig programma. Maar er is nog niks voor middelbare scholieren. Verder is een bezoekerscentrum ook altijd welkom, maar ik denk dat dat nog moeilijk te behalen is.

- Wat zouden (educatieve) topervaringen kunnen zijn op de Meinweg?

Een wandeling over de Roode beek of een onderzoekje bij een van de vennetjes zouden zeker topervaringen zijn. Hier kun je ook vanuit school denk ik best een opdracht aan koppelen. Alleen zit je dan wel met het probleem om dit te doen zonder schade aan de natuur te doen. Je zou dit dus zeker met gidsen van het IVN moeten doen, alleen zijn zij weer vooral voor kinderen opgeleid en niet voor pubers. Je zou dus goed moeten kijken welke gidsen wel en niet geschikt zijn.

Edwin en Ivonne, Ospel, 29 maart 2023

- Hoe ben je voor het eerst in aanraking gekomen met NP de Grootte Peel?
- Wat is je allereerste herinnering aan dit gebied?
- Wat is je mooiste / meest indrukwekkende herinnering aan dit gebied? (pos of neg)
- Wat vind jij het meest bijzondere stuk?
- Wat maakt dit gebied voor jou bijzonder?
- Wat tref je hier aan dat je nergens anders aantreft?
- Wat is je ambitie / grote droom met NP de Grootte Peel?

Versie Edwin en Ivonne met aanvullingen

Quote: 'Na twaalf jaar backpacken wilden we terug naar de Peel.'

De Grootte Peel - Back to the Roots

Edwin en Ivonne Saanen wonen in Ospel op de stoep van de Grootte Peel. Op vijfjarige leeftijd verhuisde Edwin vanuit de grote stad naar het centrum van Ospel, waar hij sindsdien echt wortel heeft geschoten. Tijdens de lagere schooltijd ontstonden zijn eerste echte herinneringen aan de Grootte Peel. Natuurlijk waren er de schoolreisjes en de wandelingen met het gezin, maar de meest memorabele herinneringen komen uit de koude winters waar hij vele uren schaatsend op de wateren van de Peel heeft doorgebracht. In de garage werden er eerst eigenhandig ijshockeysticks gemaakt, waarna deze onder de snelbinder werden meegenomen naar de Peel. Daar kwamen groepen kinderen samen om mooie potjes ijshockey te spelen; niet zomaar ijshockey, maar een ruigere variant. Het natuurijs zorgde voor de nodige ongelijkheden. Er waren niet alleen gewone scheuren in het ijs, maar er moesten ook flink wat polletjes, riet en gras worden overwonnen. Het is een hele prestatie dat hij nog steeds al zijn tanden had toen hij in zijn tiener jaren met z'n ouders naar het buitengebied van Ospel verhuisde, letterlijk met uitzicht op de Peel.

Waar Edwin de Peel dus al op jonge leeftijd de Grootte Peel leerde kennen, maakte Ivonne pas in haar studententijd echt kennis met dit gebied. Ze ontmoetten elkaar tijdens hun studietijd, kregen verkering en gingen wandelen in het Nationaal Park om tijd met hun tweeën door te kunnen brengen. Ze hebben in die tijd veel gefotografeerd. Vooral de kokmeeuwenkolonie was in die tijd een trekpleister in de Peel. Op de graspollen, vlak boven het water, broedde de kokmeeuw in grote groepen. Dit was altijd een spektakel, vooral door het harde geluid. Het nadeel van deze grote hoeveelheid kokmeeuwen op de van nature voedselarme vennen, was dat er een enorme hoeveelheid uitwerpselen in de vennen terecht kwam. De kokmeeuwenkolonie is inmiddels uit de Grootte Peel verdwenen. Dat heeft waarschijnlijk grotendeels te maken met verminderd voedselaanbod; de kokmeeuwen haalden voorheen veel van hun voedsel op open vuilstorten. Ook de landbouwgebieden rondom de Peel zijn veranderd waardoor de kokmeeuw minder voedselaanbod heeft.

Na hun studententijd en enkele jaren in de omgeving van Eindhoven te hebben gewoond, hebben Edwin en Ivonne een lange backpackreis van 12 jaar gemaakt. In die tijd hebben ze vele mooie natuurgebieden mogen ontdekken en al gauw kwam daar een nieuwe dimensie bij: het vogelspotten. Het begon in een nationaal park in India, waar een gids hen op één dag 70 verschillende vogelsoorten liet zien. Diezelfde dag kochten zij hun eerste vogelboek en sindsdien is vogels kijken altijd een hobby geweest die ervoor zorgde dat ze een extra reden hadden om de natuur in te gaan. Het was dan ook niet vreemd dat zij – toen ze terug wilden keren naar Nederland – graag in de buurt van een mooi en vogelrijk natuurgebied wilden

wonen. Met de ouders van Ivonne woonachtig net ten noorden van de Groote Peel en de ouders van Edwin net ten zuiden van het nationaal park was het niet vreemd dat zij terug zouden keren naar de plek waar Edwin wortel had geschoten: terug naar de Groote Peel. Het neerstrijken in de Groote Peel is voor beiden een mooie ervaring. Niet alleen is de Groote Peel landschappelijk en qua flora en fauna bijzonder, maar dit voelt ook echt als “hun” natuurgebied. Daar waar je op reis een passant bent waar je kortstondig mag genieten van wat de natuur je heeft te bieden, kun je bij “je eigen natuurgebied” van al het moois in de verschillende jaargetijden genieten. “In ons natuurgebied kunnen we de kersen plukken van wat elk seizoen te bieden heeft”, aldus Edwin en Ivonne. Voorbeelden die meteen naar voren komen zijn de heikikker die in het voorjaar twee weken blauw is, een zonnebadende gladde slang, groepen kraanvogels die massaal overkomen en foerageren (en vorig jaar zelfs één paar broedend in de nabij gelegen Mariapeel), baltsende nachtzwaluwen en de serene stilte van de bevroren vennen in de winter. Het mooie daarbij is dat de gemeente Nederweert niet alleen de Groote Peel binnen haar gemeentegrenzen heeft, maar ook nog twee andere natura 2000 gebieden. Deze grote diversiteit aan natuur en de bijbehorende soorten vogels zorgen ervoor dat er binnen de gemeente veel vogelliefhebbers zijn die samen een actieve vogelwerkgroep hebben opgezet. Hierdoor kunnen mooie waarnemingen met elkaar worden gedeeld, en kunnen minder ervaren vogelaars leren van meer ervaren vogelspotters. Het is een mooie ervaring om het genieten van de natuur met mensen te kunnen delen.

Inmiddels probeert Edwin zijn steentje bij te dragen als bestuurslid van de Vogelwerkgroep Nederweert (www.vogelwerkgroepnederweert.nl), maar het echt belangrijke werk van de Vogelwerkgroep gebeurt door de diverse werkgroepen. Er worden vogelcursussen gegeven waar ook ruimschoots aandacht wordt geschonken aan de Groote Peel, maar er worden ook vogelkasten gemaakt voor steenuilen en kerkuilen. Landschapsbeheer maakt natuurgebieden een aantrekkelijkere habitat voor diverse vogelsoorten en doordat al sinds 1994 structureel broedvogels worden geïnventariseerd is er een goed inzicht in de ontwikkelingen van de diverse broedvogelpopulaties binnen Nederweert. Andere dappere strijders werken mee in de weidevogelprojecten. Met weidevogels rondom de Peel gaat het ronduit slecht. Door de verdroging van de laatste jaren en de intensivering van de landbouw krijgen de laatste grutto's van Limburg geen kans om voldoende jongen groot te brengen om de natuurlijke sterfte van de volwassen vogels te compenseren. Terwijl de vogelwerkgroep in samenwerking met verschillende boeren nesten probeert te beschermen, draagt Nationaal Park de Groote Peel ook haar steentje bij. In de laatste jaren is er een prachtig stuk nieuwe natuur gecreëerd: het Mussenbaangebied.

De Mussenbaan wordt ook wel het enige wetland van Limburg genoemd. Voor vele vogelminnende bezoekers is deze plek een hoogtepunt van een bezoek aan de Groote Peel. De Mussenbaan is namelijk hét favoriete plekje van veel trekvogels, en daarmee ook van Edwin en Ivonne. De bosrietzanger, spotvogels, grauwe klauwieren, pijlstaarten, zomertaling, wulpen en grutto's: je vindt ze hier ieder jaar. Daarnaast strijken er ieder jaar ook weer verrassingen neer. Zo was er dit jaar een prachtige roodhalsfuut die even bij de Mussenbaan stopte om bij te tanken. De grote wens van Edwin en Ivonne is dat er een bufferzone rondom de Peel wordt gecreëerd, zodat kwetsbare natuur binnen het Nationale Park de kans krijgt om zich te herstellen en de weidevogels een kans krijgen om hun jongen groot te brengen. Een grotere bufferzone met extensieve en natuurinclusieve landbouwvormen is niet alleen goed voor de natuur en de vogels, maar ook voor recreatie en recreanten. Extensieve landbouw gebieden met mooie landschapselementen zorgen ervoor dat mensen niet alleen binnen de grenzen van het nationale park willen recreëren, maar dat zij ook daar buiten willen fietsen en wandelen. Wanneer er ook buiten het nationale park wordt gecreëerd biedt dit ook kansen

voor de boeren in de omgeving, die mooie, duurzaam geproduceerde streekproducten aan de man kunnen brengen. Kansen genoeg voor de Groote Peel en haar omgeving, ze hoeven alleen maar te worden gegrepen!

Versie Britt

Edwin en Ivonne Saanen wonen in Ospel *op de stoep* van de Groote Peel. Deze woonplek dient als tussenoord tussen de ouders van Ivonne aan het Noorden van de Peel en de ouders van Edwin aan het Zuiden van het Nationaalpark. Waar Edwin opgroeide in het buitengebied van Ospel, met uitzicht op de Peel, maakte Ivonne pas tijdens de studententijd kennis met het gebied. Ze ontmoetten elkaar tijdens de studie, kregen verkering en gingen wandelen in het Nationaal Park om tijd met hun tweeën door te kunnen brengen. Ze hebben in die tijd veel gefotografeerd. Vooral de kokmeeuwenkolonie was in die tijd een trekpleister in de Peel. Op de graspollen, vlak boven het water, broeide deze kokmeeuw, dit was altijd een spektakel, vooral door het harde geluid. Inmiddels zijn de pollen onder water komen te staan en is de kokmeeuw ook weggebleven, wat ook weer voordelen heeft voor het voedselarm houden van het water (zonder kokmeeuw poep).

Iets wat ook erg is bijgebleven van Edwin's tienerjaren is het schaatsen in de Peel. In de garage werden de ijshockey-sticks gemaakt, waarna ze onder de snelbinder meegingen richting de Peel. Het natuurijs zorgde voor de nodige ongelijkheden, waardoor er flink wat polletjes, riet en gras te overwinnen was. Helaas is de klimaatverandering inmiddels goed te merken, waardoor er nog maar weinig ijs te vinden is. Toevallig hebben Edwin en Ivonne een aantal jaar geleden nog mensen zien schaatsen in de Peel.

Tegenwoordig zijn Edwin en Ivonne beiden actief bij de vogelwerkgroep van Nederweert, een liefde die op reis is begonnen bij het zien van de sareskraanvogel in India. Na twaalf jaar reizen en heel veel mooie natuurgebieden te hebben gezien, was het 'neerstrijken' bij de Peel voor beiden een mooie ervaring. Niet alleen is de Peel landschappelijk en met de soorten vogels bijzonder, je bent ook geen passant meer, zoals ze op reis wel waren geweest. In de Peel mogen ze van de verschillen van de seizoenen genieten. Van o.a. de heikikker die twee weken van het jaar blauw is, dansende kraanvogels zoals de roodhalsglut, een gladde slang op het pad tegenkomen en de nachtzwaluw kunnen spotten na zonsondergang. "Je hebt de mogelijkheid om de kersen van ieder seizoen eruit te pikken. Het is heel bijzonder, het is *ons* natuurgebied. Je kunt bij een korte wandeling al veel verschillen zien, hebt mooie uitzichten en een rijke vogelpopulatie."

Het gebied (*de bufferzone*) rondom de Peel is door de intensivering van de landbouw minder aantrekkelijk geworden voor weidevogels en om te wandelen. Toen er nog veel verschillende boerenbedrijven waren, waren er veel struwelen en waren er veel meer fijne plekken voor verschillende weidevogels om er te broeden. De [Mussenbaan \(locatie\)](#) is hét favoriete plekje van veel trekvogels, maar ook van Edwin en Ivonne. Hier zijn de trek-, zang- en spotvogels niet aan te slepen. De bosrietzanger, de tjiftjaf, grauwe klauwieren, **wulven**, grutto's: je vindt er allerlei bijzondere soorten. Bij de Mussebaan is veel water in het voorjaar te vinden en zie je de vogels bijtanken of even inchecken.

Dé grote wens voor de Peel van Edwin en Ivonne is om de *bufferzone* van 2 kilometer rondom de Peel te herstellen. Begroeiing en benutting van deze zone zou niet alleen goed zijn voor de weidevogels en de natuur, maar dit gebied ook weer aantrekkelijk maken voor recreatie en de recreatiedruk op de Peel verlagen. Aan de Brabantse kant tussen de Groote Peel en de Durnse en Mariapeel in, lijkt wat gaande te zijn om de Peelgebieden aan elkaar te koppelen en dit wordt goed

ontvangen. Een koppeling en de aanleg van een bufferzone is een proces van jaren, maar wat zou dát een mooie ontwikkeling zijn voor die prachtige Peel.

Transcript

Edwin is er opgegroeid tegen de Groote Peel aan. Yvonne komt uit de buurt van Tilburg-Eindhoven. Elkaar leren kennen bij studie. Gewoond in het Eindhovense, Best. Jaar of 12 naar het buitenland en toen kwamen we weer terug en wilden we wel in de buurt in Gemert ouders Yvonne en net ten Zuiden. Daartussenin huis zoeken, in Ospel. Geboren in Eindhoven. Edwin: Na 5 jaar in Ospel gaan wonen. 12 jaar naar het buitengebied, over de landerijen tegen het Nationaal Park aan (was toen nog geen Nationaal Park). Echt opgegroeid in het buitengebied van Ospel, met zicht op het Nationaal Park.

Door Edwin in aanraking gekomen met de Groote Peel. Ik kwam op bezoek toen we verkering kregen. Graag wandelen in het Nationaal Park te zijn, om met z'n tweeën te zijn. Trekpleister: Kokmeeuwenkolonie. Veel gefotografeerd. Op de graspollen broeide de kokmeeuw. Altijd spektakel (ook door het geluid). Waterpeil verhoogd, dus de poller zijn onder water komen te staan, waardoor ze niet meer er zijn. Nationaal Park is er niet zo rouwig om, doordat het water voedselarm moeten zijn. De poep van kokmeeuw was niet per se goed voor het voedselarmheid van het water. Kenmerkend voor dat deel van de Groote Peel.

Als je in de Pubertijd zit, dan wandel je niet echt, maar vooral schaatsen in de Peel. Het was toen nog geen Natura 2000 gebied, en ook nog geen Nationaal Park, dus het was toen heel normaal dat je in de winter met je schaatsen richting de Peel ging vanuit het dorp. Vooral ijshockey. We maakten in de garage zelf de ijshockeysticks. Ijshockey sticks onder de snelbinder. Was best moeilijk schaatsen, je had heel veel polletjes, riet en gras dat boven het ijs uit staken. Paar jaar geleden wat schaatsers gezien. Is bijna niet meer, omdat het niet meer zo koud is.

Vanuit de lagere school wandeltochten. Je kreeg hier natuureducatie.

Mooiste herinnering:

Houden heel erg van vogels kijken. Toen we op reis waren, hebben we in India in een park gelopen met een gids: sarskraanvogel. Vogelboek gekocht en eigenlijk de liefde begonnen. 12 jaar lang gedaan en toen we terugkwamen hebben we die hobby voortgezet. Alletwee lid van de Vogelwerkgroep in Nederweert. Betrokken bij het behoud van de weidevogels.

Wat ons vooral aanspreekt bij de Peel is dat het mooie plek is voor vogels. dansende kraanvogels. Roodhalsglut. [nog een andere vogel]. Soorten die heel bijzonder zijn voor deze regio.

Yvonne: Heel bijzonder: Gladde slang op het pad zien zitten op een normaal wandelpad.

Landschappelijk is het ook prachtig.

Mussenbaan is een favoriet plekje nu in het landschap. Ligt heel veel water in het voorjaar. Veel trekvogels die komen daar bij. Spotvogels, Grauwe grunieren. Wulven, grutto's. Alles komt daar voorbij. Sommigen alleen maar om bij te tanken op hun vlucht verder, een aantal andere vogels blijven wel. Weidevogels is wel een zorg. Komt deels door de intensivering van het gebied rond de GP. Vroeger veel meer kleine boerderijen, extensieve landbouw, mixbedrijven.

Nu veel meer graszoden bedrijven en maïs. Gaat ten koste van de bufferzone die rondom de Peel lag. Vroeger was dit een mooie natte zone. Waar weidevogels broedden. Worden nu verstoord of vermaaid, omdat de jongen nog niet groot genoeg zijn.

Wel wat weidevogel-projecten, maar dat is nog wat te kleinschalig om de hele populatie terug te brengen.

Vergelijking met de 12 jaar natuurgebieden zien:

Moerasgebied, dat is binnen Nederland heel bijzonder. In het buitenland heb je dit ook. De Nationale Parken zijn in het buitenland vaak veel grootschaliger. Rondje Peel fietsen is precies 20 km, het is dus eigenlijk een vrij beperkt gebied. Wat ik er zo bijzonder aan vind is het qua vogelgebied best wel rijk. De nachtzwaluw is ook een soort die we elk voorjaar broeden, zonsopgang de Peel, goed bedekken, je ziet hem dansen en vliegen. Echt wel een spektakel. Je hebt ook de heikikker, die krijgt een mooie blauwe kleur in de paringstijd. Een dag of 10 maar. Leuke dingen die je kunt zien in de Peel.

In de jaren dat je reisde, bezocht je een park en zag je heel veel spectaculaire dingen, maar was je een passant. Nu woon je er op de stoep en hier kun je veel meer genieten van de verschillen van de seizoenen. De heikikker is weer iets waar je naar uit kijkt. Over een maand zie je het niet meer. Je hebt de mogelijkheid om de kersen van ieder seizoen eruit te pikken. Het is wel heel bijzonder, het is ons natuurgebied. Dat het zo klein is, heeft het nadelen, maar je kan wel echt mooie verschillen zien bij een korte wandeling al. Van een droger deel van het park naar een natter deel. Dat onderscheid is heel mooi. Die uitzichten zijn dan prachtig bij een korte wandeling. Relatief klein, maar het heeft heel veel verschillende aspecten. Wetland-achtig iets. Hoogveengebied, heide (achterste gedeelte wat hoger). Door stikstof niet meer paars. Je ziet dat ook wel echt veranderen, veel meer gras. Ligt buiten de macht van Staatsbosbeheer en van ons.

We pakken meestal een grotere ronde (buiten de kleurroutes, omdat het dan wat rustiger is). Over de paden te lopen die niet onderdeel zijn van de routes. Mussenbaan wordt in de promotie gezien als onderdeel van het Nationaal Park. Voormalige weilanden die nog wel gemaaid worden elk jaar, maar waar de struwelen blijven staan. Alle zangvogels en de spotvogels (bosrietzanger, de spotvogel, de tjiptjap?)

De percelen zijn allemaal aan elkaar geknoopt buiten dat gebied. De struwelen worden weggehaald, waardoor de vogels er niet meer terecht kunnen. Bermen worden kort gehouden, vinden mensen netter en 'veiliger qua verkeersveiligheid'. Werkgroep probeert te overleggen met gemeenten.

Aan de Brabantse kant. Gebied tussen Groote Peel en Durnse en Mariapeel in. Lijkt ook wat gaande. Idee was ooit om de Peelgebieden aan elkaar te koppelen. Peenvenen. Ziet er wel echt mooi uit.

- ➔ Lijkt nu niet veel te gebeuren. Hoe kunnen we die bufferzone gaan beschermen? Peel mag niet verder gaan verdrogen. Vernatting in de bufferzones. Hoop dat dit op de termijn (hydrologische bufferzone, ongeveer 2 kilometer breed rondom de Peel), minder intensieve landbouw gaat plaatsvinden.

Doelsoorten bij een Natura 2000 gebied of Nationaal Park. Ze noemen vogels als blauwborst en roodborsttapuit. Doda's, porseleinhoen (gaat het minder goed mee, porseleinhoen). Roodborst is ook wat meer naar het buitengebied gegaan (naar de Mussenbaan). Uiteindelijk zijn die stukken die Staatsbosbeheer heeft aangekocht ook echt nuttig voor het behalen van die doelstellingen. Die bufferzone zou een perfecte zone zijn om de vogels meer ruimte te geven. Er wordt aan gewerkt, maar dat is een proces van vele jaren. Voor de GP zou het heel belangrijk zijn als de bufferzone zou worden vernat en er weer meer begroeiing komt. Ook voor het recreatiegebied zou het mooi zijn als het gebied eromheen gemaakt kan worden om te recreëren. Het kleine park heeft wel recreatiedruk (Hemelvaart en Pinksteren). Dit komt ook vooral dat het gebied rondom de Peel niet meer aantrekkelijk is door het buitengebied van maisvelden. Als dat buitengebied aantrekkelijker wordt gemaakt, dan zouden mensen ook in dit buitengebied kunnen recreëren. Onze grote wens. Dat los van het nationaal park, ook het gebied eromheen (de bufferzone) aantrekkelijker zal worden.

Interview Elly Hawinkels
schoolgids en vrijwilliger
11-05-2022

Vragen Daan:

- Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Mijn ouders brachten mij van kinds af aan al naar de Meinweg waar ik dan veel speelde in de natuur en in het elfenmeer. Mijn ouders kwamen zelf ook al van kinds af aan hier, zit dus een beetje in de genen.

- Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg?

Ik denk toch wel het zwemmen in het elfenmeer.

- Wat is jouw/uw meest memorabele herinnering aan de Meinweg?
(dit mag zowel positief als negatief zijn)

+ : Mijn zonen heb ik van kinds af aan al mee genomen naar de Meinweg en ik heb ze altijd over de natuur geleerd, hier waren ze zelf ook heel geïnteresseerd in. Op gegeven moment vroeg een van mijn zonen naar hoe een mestkever leefde. Ik vertelde een heel verhaal over de levenscyclus van de mestkever en nadat ik dit verhaal had verteld besepte ik mij pas dat ik eigenlijk een veel te ingewikkeld verhaal had verteld voor iemand van zijn leeftijd. Terwijl ik dit dach, zei mijn zoon: "schoon wie god det zich gemaak haet". Dit vond ik een hele leuke gedachten ook omdat wij zelf vaak naar de kerk gingen.

- : Toen mijn vader mij en mijn broertjes en zusjes snel weghaalde uit het bos. Later toen ik ouder was hoorde ik pas dat er op dat moment een bosbrand gaande was en dat die onze kant op kwam.

- Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

De route die langs de rolvennetjes gaat. Deze route laat heel veel verschillende omgevingen zien waardoor het en heel divers palet geeft van alle flora en fauna die de Meinweg te bieden heeft.

- Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Het is een stukje thuis. Ik en mijn familie zijn er in opgegroeid. Ik heb er bijna mijn hele leven lang gewoond en ik zou hier nooit meer weg willen. Mijn ouders hebben op en rondom de Meinweg gewerkt, onze familie bezit nog stukjes land van de Meinweg. Het is gewoon thuis.

- Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

Er is een enorme afwisseling in de natuur. Het is heel divers. Je hebt droge gebieden, natte gebieden, er is veel hoogteverschil, zandgronden, podsolgronden, je hebt monoculturen en heel diverse gebieden. Ik had een keer een groep vrijwilligers van andere nationale parken op bezoek bij de Meinweg en die vonden het heel knap dat wij op de Meinweg zo veel verschillende dingen moesten kennen als gids zijnde.

- Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Bepaalde stukken weer toegankelijk maken voor het publiek. Er zijn heel veel paadjes waar je niet mag komen, of alleen maar lopend. Dit beperkt onze excursies toch wel. Met de geluksexpres moeten wij op hetzelfde pad terug gaan als dat we heen zijn gekomen terwijl als we even over een klein weggetje, die er al liggen, mochten gaan dan hadden wij veel meer van de Meinweg kunnen laten zien zonder de natuur hier mee te beschadigen. Op dit gebied is Nederland toch wel soms een beetje te streng, zeker in tegenstelling tot het Duitse gedeelte van de Meinweg

- Wat is volgens jou de identiteit van de Meinweg?

Recreëren, hoogteverschillen, heel veel diversiteit, houd niet op bij de grens en heel veel oude verhalen, zeker omdat het een gebruikersgebied is. Met name dit is belangrijk voor de identiteit. Het wordt al eeuwen lang gebruikt door de mens waardoor het een enorm rijke geschiedenis heeft. Verder hebben de mensen vanuit de (persoonlijke) verhalen en de verbinding vanuit de dorpen van oudsher een nog steeds heersend dorpsgevoel waardoor ze zich vaak persoonlijk en emotioneel verbonden voelen met NP de Meinweg.

Mein Weg:

Van kinds af aan kom ik hier al, niet alleen ik, maar mijn ouders en mijn kinderen ook. De Meinweg hoort bij ons en zit in onze genen. De Meinweg kan jong en oud heel veel leren over de natuur, hoe mooi die is, maar ook hoe gevaarlijk het kan zijn met zijn bosbranden. De Meinweg wordt al duizenden jaren gebruikt door de mens waardoor alle dorpen er om heen zich verbonden voelen met de Meinweg. De Meinweg heeft zo veel verschillende soorten natuur en zo veel mooie oude verhalen dat ik de Meinweg maar in een woord kan omschrijven, en dat is divers.

Educatie:

Elly geeft aan dat de basisscholen (hoofddoelgroep en grootste afnemer educatieve programma's) op aanvraag bediend worden. Er wordt contact met de school opgenomen om een gepast programma samen te stellen dat gebaseerd is op de thema's in de boekjes. Ze geeft aan dat sommige scholen de vrije hand geven aan de invulling en andere scholen gericht te werk gaan met bepaalde thema's.

Daarnaast geeft Elly aan dat voor de corona incidenteel educatie werd aangeboden aan de pabo studenten, een dagprogramma aan een mavo klas (vermoedelijk VMBO geheten nu maar dat wist ze niet te bevestigen) en de Junior Rangers niet te vergeten.

De locatie waar educatie wordt aangeboden door de schoolgidsen, speelt zich alleen af rond de Boshut. Elly geeft aan dat andere locaties niet mogelijk zijn vanwege de grote afstanden ende plekken zijn slecht bereikbaar of ontoegankelijk (gemaakt door staatsbosbeheer). Ook geeft ze aan dat kinderen niet veel nodig hebben, als ze maar kunnen rennen en 'ravotten' door het bos.

Elly geeft aan dat de huidige educatie gebaseerd is op meervoudige intelligenties en spelenderwijs / zelfontdekkend leren. Op de vraag welke doelgroepen nog meer bediend kunnen worden had ze geen antwoord op.

Elly werkt(e) ook als gids voor de VVV en de WBE (wildbeheereenheid)

Meinweg Flora & Fauna: -pijpenstrootje

Samenvattende zinnen Interview:

Ik ben opgegroeid met en in de Meinweg. Het is een stukje thuis.

De Meinweg verbindt omliggende dorpen op een persoonlijk en emotioneel gebied.

Door de enorme diversiteit van de Meinweg moeten wij gidsen des te meer onthouden en leren!

Interview NP de Grootte Peel

Elyn, 6 jaar oud (achternaam niet vermelden, ouders willen alleen voornaam kenbaar maken)

- Hoe ben je voor het eerst in aanraking gekomen met NP de Grootte Peel?

Ik zat in de rugzak van mama en toen heb ik voor het eerst het kabouterpad gezien. Ik was toen nog te klein om helemaal zelf te lopen zegt mama.

- Wat is je allereerste herinnering aan dit gebied?

De uitkijktoren want dan kun je heel veel en heel ver zien! Ik klim dan zelf naar boven en dan kun je overal om je heen kijken.

- Wat is je mooiste / meest indrukwekkende herinnering aan dit gebied? (pos of neg)

Het konijnenboompje vind ik heel leuk om te zien. Die staat naast de uitkijktoren en altijd als ik wandel dan kan ik het konijnenboompje al van ver zien. Grappig dat een boom op een konijntje lijkt.

- Wat maakt dit gebied voor jou bijzonder?

De uitkijktoren en het konijnenboompje vind ik het allerleukste hier.

- Wat tref je hier aan dat je nergens anders aantreft?

Ik heb voor het eerst een kikker en een vink hier gezien!

- Wat is je ambitie / grote droom met NP de Grootte Peel?

Nog meer uitkijktorens bouwen en heeeel hoog! Nog hoger dan deze uitkijktoren want dan kan ik het huis van mijn opa zien en nog verder kijken.

Peter en Hanneke Verberne
Klasseboeren regio De Peel
19-10-22

- Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Grootte Peel?

Peter Verberne woont zijn hele leven al in Vlierden, in het buitengebied van de Peel. Hanneke is pas later getrouwd met Peter en is zich toen gaan focussen op het verzorgen van activiteiten, onderwijs en toerisme in en nadien zorg en rondom de Boerderij.

- Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Grootte Peel?

Wat de eerste herinneringen aan de Grootte Peel zijn is moeilijk te beantwoorden. Misschien voor Peter vroege herinneringen op de boerderij.

- Wat is jouw/uw meest memorabele herinnering aan de Grootte Peel?
(dit mag zowel positief als negatief zijn)

Elke keer als er een klas naar de boerderij komt is schitterend. Vooral klassen uit het stedelijk gebied springen er dan uit, door hoe weinig zij wel niet weten over boerderijen en de natuur. Om die kinderen hun grenzen te doen verleggen en op die manier beter contact te laten maken met de dieren en de natuur, dat vinden we schitterend. Mystérieuze prachtige natuur met bijzondere verhalen en met smalle padjes toen nog.

- Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Grootte Peel niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Vlierden, de locatie van de boerderij van familie Verberne, ligt vrij ver af van het NP de Grootte Peel. Wel ligt de boerderij vast aan natuurgebied 'de Bikkels', dat bekend staat om jeneverbesstruiken die al eeuwen oud zijn.

- Wat maakt de Grootte Peel voor jou/u bijzonder?

Wat de Grootte Peel bijzonder maakt weet ik niet precies. Het bijzondere aan onze boerderij is echter de gastvrijheid. Zo hebben we meerdere gastenverblijven, nodigen wij scholen uit en geven er zelfs kinderfeestjes. Zo komen allerlei mensen meer in contact met de bron van hun voeding en met de natuur.

- Wat tref je op de Grootte Peel aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Grootte Peel dus uniek?

Een van de unieke kenmerken van de Peel is natuurlijk de Peelrandbreuk. Dit geologische verschijnsel zorgt voor de unieke landschapskenmerken van het Peelgebied, zoals het hoogveen. Deze breuk is schitterend zichtbaar gemaakt bij collega klasseboer Henk Kerkers van 'Bijzonder Brabants'. Hij heeft namelijk een deel van de bodem afgegraven, waardoor je heel duidelijk de verschillende grondsoorten ziet op de breuklijn. Zeker een aanrader dus!

- Wat is jouw/uw ambitie met de Grootte Peel?

Kinderen steeds meer contact laten maken met de bron van wat zij consumeren en tegelijkertijd met de natuur. De boerderij is nou eenmaal een natuurlijke omgeving als je deze op een goede manier indeelt. Dat doen wij bijvoorbeeld door overal nestkastjes, egelschuilplaatsen en insectenhôtels aan te leggen. Verder hebben we een arboretum aangeplant en wel 1 km. Struweelhagen en knip-en-scheerhagen rondom onze percelen land. Als kinderen, bij ons op het erf uit hun comfortzone

stappen en liefde beginnen te krijgen voor de dieren en de natuur, willen zij uiteindelijk ook zorg dragen voor onze wereld. Want hoe moet de volgende generatie de wereld redden, als ze niet eens weten wat natuur inhoudt?

Henk Hermans
Lid Heemkundevereniging Nederweert
22-11-22

Henk Hermans is al zo'n 20 jaar lid van de Heemkundevereniging in Nederweert en is bestuurslid en secretaris geweest van deze vereniging. Zo heeft hij ook een aantal lezingen gegeven over onder andere de molen van Ospel. Ook is hij opgegroeid in Ospel en kent het gebied dus al van kleins af aan. Daarnaast verzorgt hij rondleidingen voor kinderen in Ospel en omstreken om deze meer bij te brengen over de geschiedenis van het dorp en het gebied.

- Wat was je/uw eerste herinnering in de Peel? (brede gebied, ook Mariapeel/Deurnse Peel)

Henk: "Ik heb zelf nog hele vroege herinneringen aan de turfwinning in het gebied. Als kleine jongen ging ik mee om turf te halen in het veen" In Ospel, waar hij is opgegroeid, was een gangbare uitdrukking "Elke schoorsteen in Ospel heeft een eigen turfveldje", zo ook de familie Hermans. "Ik meen dat deze turf niet werd opgestookt, maar vooral werd gebruikt om het vuur aan te maken. Volgens mij stookten wij ook in die tijd al op kolen. Daarnaast weet ik nog dat de turf bijvoorbeeld nog werd gebruikt als strooisel voor in kippenhokken. Later nog werd turf gewonnen om te verwerken in potgrond. De veenindustrie was in die tijd een zeer succesvolle tak. Zo werd er geleverd aan heel Nederland en zelfs buitenland."

"Verder kan ik me herinneren dat ik later aan de andere kant van Ospel ging wonen, waardoor ik niet echt meer in contact stond met de Peel. Wel gingen we dan als jongens zwemmen in de Noordervaart. De jongens aan de andere kant van Ospel gingen eerder zwemmen in wateren in de Peel. Omdat dit water in de Peel door de turfwinning bruin was, werd er vaak gegrapt dat deze jongens zich moesten wassen omdat zij nog onder het bruine Peelwater zaten."

- Wat maakt de Peel voor jou/u uniek? Wat is je band met het gebied?

Het unieke aan de Peel is dat er een zeer rijke culturele geschiedenis is in relatie tot de turfwinning.

- Wat is het meest bijzondere verhaal / de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

Een bijzonder verhaal over de Peel is de aanleg van de Noordervaart. Deze werd namelijk aangelegd door Jan van de Griendt om de turf die gewonnen werd in de Peel te vervoeren. In Deurne ging vervolgens het verhaal dat er ook goud te winnen was in het Peelgebied, waarop zij ook ambities kregen om een transportroute in de vorm van een kanaal in te stellen. Toen zij aan Jan van de Griendt vroegen of hiervoor de Noordervaart gebruikt mocht worden, kregen zij geen toestemming, waarop er een kanaal werd gegraven in opdracht van Deurne die precies evenwijdig loopt aan de Noordervaart.

Ook is er een Peel-eigen mop over turfstekers. In die mop zijn er twee boeren turf op een kar aan het laden. Omdat turven zo weinig wegen, legt de ene boer er steeds eentje bij. De andere boer vraagt op een bepaald moment of de kar niet te zwaar wordt. De ene boer zegt daarop "Als het paard de hele kar kan trekken, dan kan dit ene turfje geen kwaad." Zo bleef hij bijstapelen en toen de kar overvol was kon het paard de kar toch niet meer trekken. De andere boer begon een voor een turfjes af te stapelen. Bij elke plak zij de andere boer "Dit turfje weegt niets, dus dat zal voor het paard geen verschil maken" Zo ging hij door tot de kar weer helemaal leeg was.

Wat ook nog wel tot de verbeelding spreekt zijn de stropers die actief waren in het gebied. "Men keek niet persé neer op stropers, omdat dit vaak toch armere families waren die het stropen nodig hadden om genoeg op hun bord te krijgen. Stropen was echter te vergelijken met belastingpraktijken

tegenwoordig. Zolang je net iets over het lijntje gaat vindt niemand het een probleem. Als je echter te ver over de streep gaat dan ben je eerder geneigd om op andere gebieden ook over de streep te gaan. Stropen is echter wel iets wat gebied gebonden is. Waar je aan rijke natuurgebieden zit werd er gestroopt, net zoals er bij grensplaatsen vaak werd gesmokkeld.

- Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom? (brede gebied)

Ik loop af en toe de lange route in de Grootte Peel met de vennen en hier kan ik erg van genieten, dus ik vind deze route in zijn geheel wel een van mijn favoriete plekken in de Peel. Als ik dan toch een favoriete plek moest uitkiezen op deze route dan zou het wel de door vrijwilligers nagemaakte plaggenhut zijn. In dergelijke plaggenhutten verbleven Peelwerkers zo'n 150 jaar geleden als zij turf gingen steken. Zij bleven daar dan het hele seizoen om zoveel mogelijk turf te verzamelen.

Daarnaast lopen we wel eens met onze kinderen en kleinkinderen het kabouterpad. Inmiddels worden ze wat ouder en hebben we dit pad zo vaak gelopen dat we wel weten waar de kabouters zitten. Wat wel nog erg leuk is zijn de nestkasten waar je via eenzijdig doorlatend glas in kunt kijken in het gebied. Of dit diervriendelijk is weet ik niet precies, maar de kleinkinderen vinden dit altijd erg leuk en spannend, vooral als er eitjes of zelfs jonge vogeltjes in zitten.

Wat betreft natuurbescherming vind ik dat mensen en natuur erg streng uit elkaar worden gehouden. De natuur is heel erg veerkrachtig, dus ik denk dat in veel gevallen de natuur zich wel kan aanpassen aan menselijke verstoringen. Bijvoorbeeld wat betreft de trein op de Meinweg. Vogels bouwden nesten in de palen die pal naast de spoorlijn stonden. Daarnaast lopen de mensen die bijvoorbeeld klagen over die treinen door de natuurgebieden met een loslopende hond, en er is niets zo verstrend als een loslopende hond. Deze zijn namelijk onvoorspelbaar, waar een trein dat bijvoorbeeld wel is. Het zou mooi zijn als de mens meer wordt gezien als onderdeel van de natuur en minder als verstoorder.

- Wat tref je op de Peel aan dat je nergens anders aan kan treffen?

Ik denk dat het woord "nergens" overdreven is. Je hebt hier echter wel een hechte regionale turfcultuur die je overal in de regio terug kunt zien. Zo heet de basisschool de schrank (dit is een stapel turf) en heet de carnavalsvereniging in Ospel vlikkestaekers. Maar of dit echt uniek is vraag ik me af. Ook in Drenthe is een rijke turfcultuur. Wel is het bijzonder genoeg voor mij om elk jaar met een groep kinderen voor aardrijkskundeles een rondleiding in Ospel te geven. Ik vind het dan belangrijk om de kinderen te leren wat de termen als schrank, turf en vlik betekenen, zodat zij de geschiedenis van het gebied gaan kennen en dit onderdeel wordt van hun belevingswereld.

Een ander voorbeeld van hoe belangrijk de turfcultuur was in het gebied was de basisschool die hier rond 1900-1940 in de straat lag. Waar de basisschool nu in het centrum van Ospel ligt lag deze vroeger gewoon dicht bij de turfsteek gebieden, zodat kinderen vanuit de plekken waar hun ouders werkten makkelijk naar de basisschool konden gaan.

- Wat wens je de Peel? (of bij ondernemers: wat is je ambitie met het gebied?)

Ik zou het erg mooi vinden als er ergens in het Peelgebied een Peelkuil gegraven wordt zodat je kinderen fysiek kunt laten zien wat turf nou precies is en wat je ermee kunt. Dit is erg moeilijk te realiseren vanwege de natuurbeschermingsregels, maar zoals we al lang zeggen in de Peel: "In het veen kijkt men niet op een turfje" (Als er genoeg is dan kan er best iets gemist worden)

"Wat betreft verdere educatie denk ik dat het belangrijk is om aanbod te hebben voor mensen van alle leeftijden, niet alleen basisschoolkinderen."

- Overige onderwerpen

De sorrycultuur van tegenwoordig gaat Henk soms iets te ver. “Ik heb eens een lijstje gemaakt van landen en instanties die wel eens sorry tegen ons zouden mogen zeggen. Zo heb ik van Frankrijk nooit sorry gehoord voor de Napoleontische oorlogen en hebben Holland en Spanje geen sorry gezegd tegen Limburg voor hun krijgsactiviteiten in Limburg tijdens de 80-jarige oorlog. Daarnaast zouden de Romeinen ook nog wel eens hun excuses mogen aanbieden voor hun bezetting van de Germaanse gebieden.

Jan Eyck

Jager op NP de Meinweg en voorzitter van de wildbeheereenheid (WBE)

13-07-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Ik woon hier in de buurt en ik ken de Meinweg doordat ik graag ga wandelen. Vanuit de jacht ben ik pas in aanraking met de Meinweg gekomen toen ik voorzitter werd van de Wildbeheereenheid (WBE). Ik ben nu 6 jaar voorzitter. Ik kom oorspronkelijk uit Zuid-Limburg maar ik vind het hier mooier en rustiger, minder mensen. Mooie en grote bossen, het is een prachtig gebied op de Meinweg! De hele omgeving is mooi in de gemeente en veel mensen hebben het niet in de gaten hoe mooi dat ze wonen. Veel mensen lopen tot aan de spoorlijn op de Meinweg en daarna wordt het te spannend. Daardoor blijft het hier wel lekker rustig.

De Meinweg is dag en nacht open, daar kiest de gemeente bewust voor omdat ze vinden dat de mensen dag en nacht moeten kunnen recreëren en ze krijgen het ook niet bekostigd om in de nacht te controleren. Het wild op de Meinweg komt veel later uit dan normaal. Normaal zie je het wild rond 8u bewegen in de zomer, maar door de recreatie hier is het allemaal verplaatst naar de nachtelijke uren. De dagelijkse en nachtelijke recreatie vormt voor de jagers een enorme uitdaging om te beheren en we kiezen er dan ook voor vanuit veiligheidsredenen om van af de hoogzit te beheren in plaats van bijvoorbeeld een bersjacht.

Samen met alle beheerders van de Meinweg hebben we een app als we dingen tegenkomen die niet deugen en maken we er melding van, maar voor de gemeente en politie heeft het geen prioriteit.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

Net als vandaag kwam ik een paar jaar geleden bij de jachthut aan en zat er een jager voor de jachthut die rond was gegaan door het veld en zoals altijd maak je dan een praatje met elkaar. Op een gegeven moment zei hij: "ik had toch iets raars, ik heb hier achter een rugzak gevonden maar ik heb het laten liggen. Wij gaan kijken en er zat alles aan spullen in. Een stukje verderop vonden we een jas. Die jager had een hond bij zich, een Beierse Bergzweethond. Ik zeg, laat die hond van jou eens zoeken. We hadden de hond aan de rugzak laten ruiken en roefffff daar ging de hond en verderop lag een man. Dan moet je gaan bellen maar er is hier geen bereik, dus begin maar. Een stuk verderop hadden we eindelijk bereik en 112 gebeld. Blijkt dat de man niet goed geworden was en in elkaar gezakt was. Het feit dat we hier als jagers bijna dagelijks rondstruinen en in dit geval een goede hond hebben, hebben we hem kunnen vinden en kon de man met de ambulance weggebracht worden.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

De half open gebieden met varens, groepjes bomen, stukje hei, grassen, wat dennen en wat eiken en hier op de Meinweg is dat fantastisch mooi en als je dan van bovenaf naar beneden kijkt door het reliëf, dat is gewoon kicken, elke keer weer. Ook de jaargetijden maken het zeer bijzonder.

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Wat ik zo prachtig vind, ik zat vorige week op de hoogzit en daar komt dan een groepje wild voor waar je van kunt genieten en vervolgens beginnen de nachtzwaluwen tegen de schemering geluid te maken en hoor je een uil. Dan wordt het Nederlandse bos opeens een oerwoud aan geluiden. Dat zijn mijn momenten en daar geniet ik het meest van! Dat je hier op deze manier deelgenoot mag zijn van deze natuur, dat vind ik fenomenaal.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De diversiteit is bijzonder en maakt het gebied aantrekkelijk en gevarieerd.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Het oude begrip van de Meinweg, het was van iedereen. Dat je vanuit de omgeving als vrijwilliger mee kunt doen aan natuurbeheer. Ik vind dat zo een gebied als dit ook van de lokale mensen dient te zijn en het beheer samen met de lokale mensen bewerkstelligen.

Het afschot dit jaar (2022) is 330 wilde zwijnen en het beheer willen we zo natuurlijk mogelijk doen. Dat wil zeggen we beginnen op 1 juli tot september met het beheren (schieten) van biggen en overlopers. Dat is natuurlijk omdat deze jonge dieren in de natuur ook als eerste verdwijnen. In de winterperiode hebben we dan nog de zeugen en keilers en daar wordt heel selectief op geschoten. We hebben ook de afspraak dat als er verkeerd geschoten wordt, je een boete moet betalen en je krijgt een gele kaart en vervolgens een rode kaart en dan mag je een seizoen niet schieten. We hebben als WBE afgelopen jaar ook een cursus gegeven over het beheer van wilde zwijnen. Educatie is belangrijk en zelfs jagers die al 40 jaar jagen hebben er iets van geleerd.

We hebben patrijzenprojecten waarin we participeren door o.a. tellingen te doen en de vos als predator te beheren om meer patrijzen in het veld te krijgen. De patrijs is een signaalsoort, dat wil zeggen als het goed gaat met de patrijs, dan gaat het goed met alle akkervogels. Daarnaast hebben we de opdracht om het ree en wild zwijn te beheren, ook buiten de Meinweg. We hebben momenteel een zeer groot bestand aan wilde zwijnen in het gebied die behoorlijk schade aanrichten aan bijvoorbeeld de landbouw. Het ree gedijt ook zeer goed in deze omgeving en vraagt daarom ook om beheer. We hebben ook iemand binnen de WBE die voorlichtingen geeft aan scholen, organisaties en bedrijven om uit te leggen waarom we doen wat we doen.

Interview Jan Schreurs
Geoloog en IVN gids
13-05-2022

Vragen Daan:

- Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Als kind ben ik hier met mijn ouders vaker gaan wandelen. Toen ik ouder werd ben ik een tijd lang niet bij de Meinweg geweest tot dat ik met mijn vrouw hier een vakantiebungalow kocht. Sindsdien ben ik hier heel vaak geweest, zeker toen wij er in zijn gaan wonen.

- Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg?

Toen ik hier met mijn ouders ging wandelen, ik denk dat ik een jaar of 6 was. Er was een boom met daar omheen een zinken prullenbak. Deze hing hier al een tijdje en de boom begon er langzaam om heen te groeien. Dit vond ik als kind fascinerend. Deze boom en de prullenbak staan er nog steeds, alleen is van de prullenbak bijna niks meer te zien omdat de boom het bijna volledig heeft opgeslokt.

- Wat is jouw/uw meest memorabele herinnering aan de Meinweg?
(dit mag zowel positief als negatief zijn)

Dit is een best recente herinnering. Namelijk de laatste bosbrand. De mensen die op de Meinweg woonden moesten natuurlijk geëvacueerd worden, maar mochten later ook weer terugkeren. Ik weet nog heel goed hoe ik de waterhelikopters best laag zag vliegen en hun water loosden over het bos om het na te blussen, ik werd zelf nog nat van de nevel van dat water. Toen de meeste mensen terug waren in hun huisje hebben wij met ons allen ik geloof ongeveer 13 vlaaien gehaald en deze met ons allen aan de brandweer gegeven. Het was dus een minder leuke herinnering om geëvacueerd te worden, maar ik zie het vooral als een positieve herinnering omdat wij allemaal blij waren dat onze huizen nog overeind stonden.

- Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Begin bij kasteel Daelenbroeck en loop via de Roode beek naar boven, het liefst ook nog over de grens als je meerdere dagen kan blijven. Verder kan je ook langs de kloosters gaan en de tuinen bij de Meru stichting.

- Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

De variatie in het landschap. Je hebt een heel interessant breukenstelsel in de grond en veel hoogteverschillen op een korte afstand. Verder heb je veel verschillende gronden, je hebt zandgronden, klei, kiezelgronden, Löss en paraboolduinen. Deze variatie leidt ook weer tot een gevarieerde flora en dus ook fauna.

- Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De diversiteit in combinatie met alle oude verhalen en de natuur. Alles is met de geschiedenis verbonden, je kan daar niet omheen. Verder heb je ook echt het Krekelberg gevoel: mysterieus en romantisch. Voor Nederlandse begrippen is het ook hele oude natuur en een oud landschap.

- Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Er is op de Meinweg en eigenlijk op elk nationaal park wel een tweestrijd tussen recreatie en natuur. Je wilt mensen naar binnen halen om ze te informeren en voor de recreatie maar vaak is dat ook niet goed voor de natuur. Hier wil ik een goede balans in kunnen vinden.

Verder zijn er heel veel oude verhalen die te vertellen zijn.

Schapeherders wil ik ook meer voet geven in de Meinweg aangezien dit ook beter is voor de natuur dan maaien.

Ik wil mensen informeren over de breuken en de gevaren hiervan, niet om ze bang te maken maar wel voor te bereiden op eventuele aardbevingen.

- Andere verhalen die Jan onderweg heeft verteld:

Mijn opa en de opa van mijn vrouw hadden een interessante relatie met elkaar. De een was een stroper en de ander was een jachttopziener/boswachter. Zij kwamen elkaar vaker tegen tijdens hun werk en waren dus een soort van vijanden maar wel met respect. Op een gegeven moment kwam de opa van mijn vrouw een konijnenvval tegen met een konijn er nog in, hij besloot om in de bosjes de stroper verantwoordelijk hier voor op te wachten. Maar uiteindelijk viel hij in slaap. Mijn opa kwam toen langs en heeft het konijn met een briefje bij hem neergelegd waarop stond dat hij beter moest opletten. Hoeveel hiervan waar is weet ik natuurlijk niet maar het is wel een leuk verhaal.

Gerardus Hommen was een boswachter die uit een lange familie van boswachters en jachtopzieners kwam. Hij heeft veel stropers opgepakt. Tijdens een van zijn laatste rechtszaken was de stroper, Nolke, heel boos en zei dat hij dit Gerardus betaald zou zetten. Een tijd na dit proces werd Gerardus op 28 mei 1894 dood aangetroffen op de Meinweg, neergeslagen met de kolf van een geweer. De politie is een onderzoek gestart met Nolke als hoofdverdachte. Er werd een afdruk van een klomp gevonden met een spijker aan de onderkant, iets dat Nolke ook had. Maar uiteindelijk werd Nolke nooit opgepakt hiervoor en is de moord nooit opgelost. De hele gemeenschap was diep geraakt door deze moord. Toen bestond er nog niet echt een uitkering of een overlijdensverzekering. De toekomst van zijn vrouw en kinderen was dus onzeker nu haar man en hun vader dood was. Maar gelukkig heeft de graaf ze in hun boswachtershuis laten wonen en ze een soort van uitkering gegeven. Tot op de dag van vandaag staat er nog een kruis op de plaats waar het is gebeurd. Ik ben zelf begonnen met hier een steentje op te leggen aangezien dit een joodse traditie is. Dit verhaal is ook gepubliceerd in de krant en sindsdien zie ik steeds meer steentjes op het kruis staan. Dit vind ik heel mooi aangezien er in de directe omgeving geen steentjes te vinden zijn. Mensen hebben deze dus speciaal hiervoor van een andere plaats steentjes hier naartoe gehaald. Zo leeft het verhaal van Gerardus dus nog altijd voort.

Meneer Krekelberg was een onderwijzer in Vlodrop. Hij was heel geïnteresseerd in de Meinweg en alle grafheuvels die er liggen. Hij liep dus heel vaak met een schep het gebied in en groef in alle heuvels die op grafheuvels lijken een gat op zoek naar eventuele urnen en overblijfselen van mensen. Men weet niet hoeveel hier van waar is maar in sommige heuvels kun je nog altijd gaten vinden, dus ik geloof wel dat het waar is. De Meinweg ligt nog vol met tekens dat hier een linie heeft gelegen tijdens de tweede wereldoorlog. Overal zie je nog gaten en kuilen in de grond waar grote wapens en luchtafweergeschut heeft gestaan. Ook loopt er nog een uitgebreid stelsel van loopgraven die nog heel goed zichtbaar zijn in het landschap.

Als het niet aan de Beatrixmijn lag dan was de Meinweg nooit geweest, dan was alles waarschijnlijk bebouwd geweest. Door de Beatrixmijn is veel particulier land opgekocht en nadat de mijn niet meer door ging verkocht aan Staatsbosbeheer wat uiteindelijk onder andere leidden in het ontstaan van het Nationaal park. De mijn is uiteindelijk niet doorgegaan door verschillende omstandigheden. In 1906 werd voor het eerst kool gevonden en zijn de eerste schachten gegraven, maar toen kwam de 1^d en 2^e wereldoorlog wat veel werk heeft stilgelegd omdat het zo goed als aan de Duitse grens ligt. Uiteindelijk heeft men er pas rond 1950 weer naar gekeken. Maar tegen die tijd was er al Gronings gas gevonden en was de markt voor kolen ingestort door goedkope kool uit Australië. Dit leidde er toe dat de diepte waarop de kool lag niet meer rendabel was en het project dus uiteindelijk verlaten is. Het enigste wat je er nu nog terug van ziet is een groot hekwerk dat de mensen weerhoudt om het gebied van de mijn in te gaan.

Mein weg:

Ik ken de Meinweg al van kinds af aan toen ik hier wandelde met mijn ouders. Dat de Meinweg al duizenden jaren wordt gebruikt is niet moeilijk terug te zien. Van de grafheuvels van beschavingen die niet meer bestaan tot aan de loopgraven van de 2^e WO. Het landschap vertelt een prachtig verhaal. Maar niet alleen het landschap vertelt een verhaal. Zo staat er ook een kruis voor Boswachter Gerardus Hommen die hier in 1894 vermoord is, en hoewel iedereen wist dat stroper Nolke het had gedaan was er geen bewijs voor waardoor hij nooit is opgepakt. Verder kan ik nog wel honderd van dit soort verhalen vertellen over de Meinweg. De Meinweg is door zijn bijzondere geologie ook heel divers in zijn landschappen wat het prachtig maakt om er door heen te lopen.

Educatie

Jan vindt thema's zoals de **energietransitie in de vorm van educatie** zeer belangrijk aan de jonge doelgroep. Zijn voorkeur gaat uit naar leerlingen in groep 8 waarmee hij meer de diepte in kan gaan. Hij ziet zijn omgeving als inspiratie voor de lessen. Hierbij benoemt hij de **windmolens en Gidstapper watermolen** (<https://gitstap.nl/de-gitstappermolen/>) als voorbeeld in het NP om een les aan te koppelen waarbij ook energietransitie meegenomen wordt in de vorm van discussie.

Jan werkt ook als gids voor de VVV op de Meinweg.

Jan geeft aan dat staatsbosbeheer af en toe nachtelijke rondleidingen geeft aan derden.

Jan bezit veel contacten aangezien hij het gebied op zijn duimpje kent en midden in het nationaal park woont (voormalige vakantiewoningen, kortgelegen bij de boshut).

Contacten die hij graag bij educatieve lessen betrekken wilt als voorbeeld:

- Boer die een sterrenkijker bezit in de woning en waar Jan reeds geïnteresseerden naartoe heeft genomen.
- Plaatselijke imkers die graag educatie ter plaatse willen aanbieden (contacten opvragen per mail)
- IVN natuurgidsen NP Grootte Peel en Maasduinen waar hij in groepsverband mee afsprekt en elkaar onderwijzen door de verschillende parken
- Jan kent de plaatselijke herders en hij gaat zich nu via de politiek / gemeente inzetten om meer begrazing in Roermond te laten plaatsvinden door schapen ipv maaien. De herders zijn ook een mogelijkheid om educatief in te zetten.
- Contacten bij de Meru. Maharishi European Research University (MERU) ligt midden in het natuurpark de Meinweg. MERU heeft tot doel de tijdloze Vedische Kennis aan te bieden aan iedere geïnteresseerde in de wereld. Veda betekent totale kennis van de natuurwet en bewustzijn. Deze kennis is ooit door zieners in hun eigen bewustzijn ontdekt. <http://www.meru-vlodrop.nl/contact/>

Educatieve ideeën Jan

- **Geluksexpres** (<https://geluksexpres.nl/de-geluksexpres-2/>) kan een mogelijkheid zijn om op meer locaties in het NP educatie aan te bieden.
- Jan geeft aan dat elke IVN natuurgids zijn eigen kwaliteiten en thema's heeft. Dit wordt momenteel niet benut en dat is volgens Jan een gemiste kans.
- Opvallend was dat Jan tijdens zijn gidswerk normaliter een plastic zak meeneemt en de kinderen / volwassenen tijdens het gidsen ook zwerfvuil laat oprapen. Dit is hem door Elly verboden omdat het niet door staatsbosbeheer goedgekeurd zou zijn. Mogelijke vraag aan boswachter Jelle.

Meinweg Flora & Fauna

Veenpluis/Wollegras, Beenbreek, Letterzetter, look-zonder-look, zonnedauw (op de Meinweg komen de ronde en kleine zonnedauw voor) en het Beekmijtertje.

Info mail Jan (en twee documenten):

Dag Verana en Daan,

Ik had beloofd jullie zo'n Krekelberg verhaal te sturen vanwege dat "Krekelberg" gevoel. Zijn verhaal uit 1932: "aan de blauwe steen" is een heel mooi voorbeeld en ik heb het daarom aangehecht. Dan ook een uitgebreider verhaal over de 7 Eiken wat ik uitgezocht heb getriggerd door Krekelberg's verhalen. Dit zal gepubliceerd worden in het jaarboek van de Heemkunde Roerstreek van 2023, dus nu alleen bedoeld als achtergrondinformatie en nu niet verder verspreiden. Het verhaal over Signaal Klifsberg is gepubliceerd in het jaarboek van 2022 van Heemkunde Roerstreek. Het verhaal over Hommen heeft verleden jaar in de Klepper van Heemkundevereniging Roerstreek gestaan. Over de Celtic fields (die

jullie niet gezien hebben) heb ik e.e.a bij elkaar gepend (zie aangehecht) -is niet gepubliceerd. Als jullie meer willen weten over de Duitse verdedigingslinie die op de Meinweg verborgen ligt dan is er de bachelorscriptie van Dwayne Beckers van de Universiteit van

Leiden: <https://studenttheses.universiteitleiden.nl/access/item%3A2662288/view> Dwayne heeft meer over de WWII archeologie van de Meinweg gepubliceerd. In de buurt van de parkeerplaats van de Meinweg bij de IJzeren Rijn staat een bord met uitleg van zijn hand, specifiek over een bunker die verderop langs de voormalige spoorweg ligt.

Voor wat betreft Sint Ludwig klooster is er een mooie documentaire op Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=6eR9fHF5apw> Daar is dus nu weinig meer van over, behalve de kapel met kerkhofje (de Noorse piloot,

zie <https://www.roerstreekmuseum.nl/sites/default/files/users/user20/GESCHIEDENIS%20ST%20LUDWIG%20.pdf>) en er is zelfs een boek over <https://www.tracesofwar.nl/sights/14113/Noors-Oorlogsgraf-Kerkhof-Klooster-St-Ludwig-Vlodrop.htm>

Van de Beatrix is er een mooi boek: Wolters, Luc, 2018, Staatsmijn Beatrix, gemiste kans of zegen? <https://historiek.net/staatsmijn-beatrix-limburg-kans-zegen/80495/>

Ik heb een verhaal geschreven over het veel oudere klooster Dalheim, net over de grens in Duitsland, waar we een mini documentaire over gaan maken (de Dalheimer watermolen is daar nog een overblijfsel van); werk in uitvoering.....

Je zou verder moeten wandelen langs de Rode Beek, vanaf de Gitstapper Molen naar de Dalheimer molen en langs de Helpensteinerbach (zo wordt deze in Duitsland meer stroomop genoemd) naar "Der Alte Berg" = Motte Aldenberg. Ook daar is een interessant verhaal aan te koppelen.

Groet

Jan

Jelle Naalden
Boswachter Ecologie Midden-Limburg Staatsbosbeheer
23-05-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Een paar jaar geleden heb ik mij aangemeld voor de opleiding tot boswachter bij Staatsbosbeheer. Dit is een tweejarige opleiding waar je op verschillende parken stage loopt. De eerste stage was bij het nationaal park de Meinweg, hier ben ik ook voor het eerst in aanraking gekomen met het NP de Meinweg.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)
Mijn "oudste" herinnering (ik kom hier pas een paar jaar) en ook de meest memorabele herinnering aan de Meinweg is toch wel in de zomer van 2020. Ik lag al in bed en toen kreeg ik een appje dat op het hoogste plateau een grijze wouw was gespot. Deze komt (nog) niet in Nederland voor en was er ook nog bijna niet gezien. Toen ben ik dus zo snel als ik kon daar naartoe gegaan en toen ik er een minuut vandaan was kreeg ik te horen dat hij uit het zicht was. Daar aangekomen werd er heftig gewezen dat de grijze wouw weer in zicht was gekomen. Wij hebben hem toen een tijd lang bekeken en zelfs gezien dat hij een grauwe klauwier te pakken kreeg.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Er zijn veel mooie plekjes en routes op de Meinweg, maar mijn favoriete plek en route is toch wel zeker de Roode beek vanwege de diversiteit aan insecten en planten.

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Het heeft een heel mooie en specifieke flora/fauna en landschap. Met name de Roode beek is echt de Walhalla van de omgeving op dit gebied.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De Meinweg heeft hele specifieke soorten. Zo heeft het de gewone Bronlibel die ondanks wat de naam doet vermoeden in Nederland heel zeldzaam is. Het heeft Adders die heel uniek zijn in vergelijking tot andere adders in Nederland. Deze adders komen namelijk niet van nature in Nederland voor, maar zijn door de nonnen heel wat jaren geleden uit oost Europa hier naar toe gehaald voor een addertuin aangezien het gif geneeskrachtig was. Toen de nonnen weg gingen bleven de Adders achter en komen hier nu in het wild voor. Dus hoewel ze sprekend op de andere Adders in Nederland lijken zijn ze toch anders als je kijkt naar hun DNA en afkomst. Verder heb je op de Meinweg ook heel veel eiken en andere bomen met meerdere stammen. Die heb je in andere gebieden ook wel maar door het intensieve gebruik van de Meinweg door de eeuwen heen kom je de meerstammige eiken veelvuldig tegen op de Meinweg (kenmerk Meinweg!). Dan zie je groepen van soms wel 10 stammen bij elkaar die, als je wat beter kijkt, uit dezelfde stronk komen die onder de grond verstopt zit en deze stam kan dan wel 1/1,5 meter dik zijn en is dus al heel oud.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Wat ik graag nog zou zien is een nieuw bezoekerscentrum zoals bij NP de Groote Peel, waar weer van alles in gedaan kan worden. Zoals (foto)exposities van en films over de Meinweg, een waarnemingscherm zoals bij de Groote Peel, een ruimte voor vergaderingen, presentaties en bijeenkomsten, een bibliotheek en de verkoop van lokale producten. Verder zou ik ook nog graag een of meerdere waterplassen hebben op het hoogste plateau, het Wolfsplateau, voor de trekvogels die aan het water leven en over de Meinweg heen vliegen. Voor de vogelaars zou dit een mooie aanvulling zijn om te observeren.

Mein weg:

Hoewel ik pas een paar jaar bekend ben met de Meinweg, ben ik er al heel veel van gaan houden. De Meinweg is een prachtig gebied met overal wel iets interessants te vinden. Of het nou gaat om de vele vogels die dit gebied hun thuis noemen of de vele zeldzame insectensoorten zoals de Gewone Bronlibel die je hier tegen kunt komen, elk plekje heeft zijn eigen gevoel. Het plekje waar ik mij het beste voel is toch wel de Roode beek, het is hier prachtig, een ideaal gebied om rust te zoeken en ik zou het zeker aan iedereen aanraden.

Overige info Jelle:

Vanaf drie jaar is zijn 'obsessie' om vogels te observeren en te determineren begonnen. Momenteel richt hij zich met name op (nacht)vlinders omdat hij vond dat zijn kennis tot deze soort niet voldoende was. Jelle wilt 1000 soorten nachtvinders dit jaar determineren. Hij woont op het park van de Meinweg en heeft daar zijn eigen lichtbak gemaakt om nachtvinders te observeren.

De huidige klimaatverandering brengt volgens Jelle ook een verandering aan in de toename en afname van diverse insecten en vogels. De afname van de pestvogel is hier een voorbeeld van. De droogte is dan ook desastreus voor insecten en planten.

Op de Meinweg is Bennie de enige schapenherder die vlaktes begraasd met zijn kudde.

Jelle gaf aan dat de brand in 2020 als het ware een blanco pallet gecreëerd heeft om meer biodiversiteit en variatie in het landschap te vormen. De 4 dagen durende brand heeft volgens Jelle zo'n 250 hectare verbrand door de sterke Oostenwind. Wat hem daarna is opgevallen is de veerkracht van de natuur die zich snel herpakt heeft.

Staatsbosbeheer beheert zo'n 1200 hectare van de Meinweg

Educatie:

- Jelle geeft meestal de rondleidingen op aanvraag. Hij benoemt hier ook het voorbeeld van een MBO klas die als thema stikstof hebben behandeld tijdens de rondleiding. Hij geeft aan dat Marije Geenevasen van IVN hierbij betrokken was.
- Jelle benoemt het kabouterpad en de Junior Rangers als educatie
- Staatsbosbeheer organiseert (schemer -en nacht)excursies die via de website van NP de Meinweg zijn te boeken door contact op te nemen per mail:
<https://www.natuurparkenlimburg.nl/np/de-meinweg/ontdek/excursies>

Excursies voor unieke natuurbelevingen

Tijdens deze excursies neemt een gids van Staatsbosbeheer u mee naar unieke belevenissen. Maak kennis met diepe stilte en duisternis in de natuur tijdens nachtelijke tochten en wandelingen in de schemering. Of ga mee op speurtocht naar een diersoort zoals het wild zwijn of de adder met als ultieme kans om de dieren ook echt te observeren. Wilt u met een gids van Staatsbosbeheer op pad dan kunt u [hier](#) meer informatie vinden. De tochten zijn samengevoegd tot een 'excursie kalender', maar voor een bestaande groep kunt u dezelfde tochten ook aanvragen.

Excursies op aanvraag voor volwassenen (ook met kinderen):

'Meinweg bij nacht', periode: oktober t/m april,

'Meinweg bij schemer', periode: mei t/m september

Tarief: € 75,- voor maximaal 15 personen, ook voor bedrijfsuitjes (informeer voor tarief)

Bezoek Kapel St. Ludwig o.l.v. gids vanaf € 50,-

Meer informatie en aanvragen via l.clement@staatsbosbeheer.nl.

- De blogs van Staatsbosbeheer waar Jelle zo nu en dan een artikel voor schrijft: <https://www.boswachtersblog.nl/limburg/2021/11/24/kraanvogels-via-limburg-op-weg-naar-het-zuiden/>
- Jelle bevestigt dat de huidige locatie rond de Boshut waar IVN educatie aanbiedt niet veel van het gebied laat zien. De Roode Beek benoemt hij als een interessante plek, want dit is ook zijn favoriete plek op de Meinweg. Hij geeft wel aan dat Staatsbosbeheer steeds meer paden af aan het zetten is vanwege het behoud van flora en fauna.
- De doelgroep Vogelaars wordt gedurende het interview meerdere malen genoemd. Hoogstwaarschijnlijk omdat hij dit zelf sinds zijn derde levensjaar uitoefent. Wellicht een doelgroep voor IVN? (idee van Verena, niet door Jelle geopperd).
- Jelle determineert aan de lopende band insecten en andere dieren, ook tijdens het gehele interview met zijn net en geeft alle waarnemingen door aan verschillende platforms waaronder CDNA <https://www.dutchavifauna.nl/recordform> . Ook heeft hij een groepsapp gemaakt om mensen met dezelfde passie voor determineren bij elkaar te brengen. Hij organiseert ook met vrienden bijeenkomsten om gezamenlijk insecten te determineren tijdens hun verblijf op de Meinweg. Van Staatsbosbeheer mag hij dan ook de elektrische auto lenen op de donderdag voor deze privé aangelegenheden, zodat ze meerdere plekken kunnen bezoeken en tevens volgens Jelle (zegt hij met een knipoog) als Staatsbosbeheer meer zichtbaar zijn op de Meinweg want de donderdagen is niemand van Staatsbosbeheer 'in het veld.'
- Jelle kan de veel gemaakte opmerking door derden, dat de Meinweg de grootste diversiteit bezit t.o.v. andere parken, niet bevestigen. Hij geeft aan dat elk NP een unieke flora en fauna bezit.

Flora / fauna:

Gagel – slechts 10% mag geplukt worden jaarlijks en hier wordt het lokale gagelbier van gemaakt. Jelle zegt dat het goed te drinken is. <https://l1.nl/gagel-oogst-in-meinweggebied-voor-bier-17544>

Knoflookpad – i.s.m. de Gaia Zoo hebben ze van de drie nog aanwezige knoflookpadden op de Meinweg een programma gerund welke ervoor gezorgd heeft dat er nu een 50 a 60 tal

knoflookpadden in het gebied zijn geteld. Dit gebeurt op de poelen die met een zwarte band omringd zijn en waar emmers zijn ingegraven.

Adder – zichtbaar in het gebied Slenk

Bergfluiten, dwaalgast, zeer zeldzaam, slechts 57 waarnemingen

Jeneverbes (er staat nog een oude, oorspronkelijke struik in het gebied)

Veenbes

Lavendelhei

Geelgroene zegge

Witte Snavelbies

Kleine en Ronde Zonnedauw

Bosbeekjuffer

Sintjanskruid

Pluimzegge

Veenpluis

Termen die voorbij kwamen gedurende het gesprek:

- Klapstoelbeheer (klapstoel neerzetten en de natuur haar gang laten gaan zonder ingreep van, in dit geval, Staatsbosbeheer)
- Stamstaren (letterlijk naar de stam van een boom kijken om mogelijke insecten te vinden)

Laura van den Berg – Eigenares Plantage Blankenwater, horecagelegenheid in Boukoul midden de blauwe bessen plantage van haar broer. 12-04-2023

Laura van den Berg is al zo'n 10 jaar eigenares van het café "Plantage Blankenwater". In deze horecagelegenheid verkoopt zij onder andere producten die gemaakt worden met biologische bosbessen, die haar broer Thim op hetzelfde landgoed verbouwt. Een mooi samenspel van recreatie en landbouw.

"De plantage bestond al in 1969. In 1997 hebben mijn ouders de plantage overgenomen van familie Strents. Zij hebben de plantage verder uitgebreid. In de afgelopen 25 is de manier van telen en natuuronderhoud ontzettend veranderd. Ook wij zijn ons daarvan bewust en wij proberen in stappen mee te ontwikkelen. Bij elk agrarisch bedrijf moet je natuurlijk rekening houden en samenwerken met de natuur om een product te kunnen leveren. Daarom zijn we gestart met het proces om het bedrijf te verduurzamen. Zo zijn wij overgestapt naar biologische teelt. Daar zit wel een groot risico aan, want het kost veel geld om zo'n transitie door te maken en het duurt 3 jaar voordat je een volledig biologisch bedrijf bent en ook het keurmerk verdient. Je bent dus 3 jaar aan het investeren voordat je hier ook figuurlijk de vruchten van gaat plukken. Er zijn ook geen garanties dat de biologische blauwe bessen meer opleveren dan de volgende teelt. Toch gaan we de uitdaging aan, en blijven we stappen zetten in het verduurzamen van het bedrijf. We zien dat de overgang naar biologische teelt overal in Nederland aan de gang is. Voor de reguliere landbouw is in Nederland eigenlijk geen ruimte meer."

Het horecagedeelte werd later een mooie toevoeging aan de blauwe bessenplantage waardoor de plantage zich ook extra kan onderscheiden. Laura: "In het piekseizoen komen mensen bessen halen en drinken ze een kopje koffie of ze komen wat drinken, en nemen dan wat bessen mee naar huis. Je krijgt dan heel veel vakantiemensen. Wat je in de winter ziet zijn de mensen die dan overblijven en drie keer in de week een cappuccino komen drinken. Soms gaan mensen gezellig bij elkaar zitten en afspreken. Dat vind ik mooi aan horeca werk, het verbindt! Tijdens corona viel het sociale stukje weg en dat was voor een hoop gasten soms erg moeilijk. Je hebt in een dorp toch een functie om mensen bij elkaar te brengen."

"Verder is ons interieur ook duurzaam. Bijna alles is tweedehands. De stoelen zijn van de biologische school in Roermond geweest en die heb ik goedkoop kunnen kopen. Voor hen was dit ook nog gunstig, omdat het wel meer opleverde dan wat ze er aan oud ijzer voor zouden verdienen. Wij hadden ineens honderd stoelen. Het tweedehands meubilair knappen we op en herbruiken we. De tafel waar we nu aan zitten is zelfs van mijn oma geweest! De tapijten krijgen we cadeau van trouwe klanten. Ik hou van kringlopen, dus het is een mooie manier om goedkoop een uniek interieur te realiseren. Ook proberen we qua duurzaamheid te letten op onze maar verpakkingsmateriaal is nog wel een uitdaging, omdat alles vaak in plastic zit. Verspilling van bessen gaan we tegen door degenen die voor verkoop niet meer goed zijn te verwerken in de horecaproducten. Ook dragen we het landschap uit door met lokale ondernemers te werken qua inkoop van producten. Dat scheelt transportkosten. Ook bieden wij wandelroutes aan en onderhouden deze ook om iets terug te doen voor de natuur. Mijn broer houdt de beken schoon en de buurman is wildbeheerder."

"Er zijn nog een hoop dingen die we beter kunnen doen. We willen bijvoorbeeld ook graag zonnepanelen aanschaffen. Ik zou zo nog wel 10 dingen kunnen opnoemen die ik zou willen verduurzamen, en ze staan hoog op de prioriteitenlijst, maar we moeten het wel doen met de middelen die we hebben. We doen wat we kunnen doen en ik ben positief gestemd over de toekomst. Mensen blijven komen en er zijn een hoop vaste gasten."

“De natuur speelt ook een grote rol binnen het bedrijf. Je moet natuurlijk nieuwsgierig zijn om ons te vinden, want we liggen vrij afgelegen en midden in de natuur. Je moet dan ook wel van de rust en natuur houden. Je hebt hier geen drukke straat of plein waar je mensen kunt kijken. Een paar jaar geleden zat er een bijzonder vogeltje hier in de buurt, en dat zorgde dan ook wel weer voor een toestroom vogelaars. Die vogel wist wel precies wanneer de horecadrukte was. In de ochtend vloog hij weg en in de avond als alle gasten weg waren kwam hij weer terug”

- Wat was je/uw eerste herinnering in de Meinweg? (brede gebied)

“Wat ik een hele bijzondere herinnering vindt is onze eerste wandeling in Roermond Oost, achter Asenray, een gebiedje dat Lüsekamp heet. Toen ik jonger was, bestond dit gebied nog voornamelijk uit akkers. De boeren domineerde toen het beeld. Omdat wij veel contact hebben met lokale boeren, wisten wij dat er een transitie gaande was in het gebied. De boer die daar zat heeft elders akkers toegewezen gekregen, zodat het grensgebied teruggegeven kon worden aan de natuur. De verbinding tussen Boukoul en dat gebied is als wandelaar erg moeilijk, omdat er een snelweg tussenin ligt. Daarom kom je er eigenlijk niet zo snel. Je wandelt eerder richting Swalmen. Toen wij voor het eerst in Roermond Oost gingen wandelen voelde het echt een beetje als een andere wereld, alsof we uren in de auto hadden gezeten naar een ander land. Het was kleurrijk, nog redelijk ruig omdat het pas kortgeleden was aangelegd. Als mensen mij vragen waar leuk te wandelen valt, dan vertel ik vaak over Roermond Oost. Ik hoop dan ook dat de verbinding tussen Boukoul en dat gebied beter wordt, zodat je er makkelijker kan komen. Dat gebied is echt een verborgen pareltje en er kan natuurlijk nog een heleboel ontwikkeld worden.”

“Ik zit ook bij een club genaamd ‘Gebiedsontwikkeling Roermond Oost’. Wij zetten ons dan ook in om die verbinding beter te maken en om het wat aantrekkelijker te maken. Het is een groepje particulieren en ondernemers die er samen met de gemeente naar kijken. Zo hebben we het over natuurbeheer en ontwikkeling in het gebied en over de bereikbaarheid. Tussen de Meinweg en Lüsekamp is weinig natuurgebied, het zou natuurlijk mooi zijn om dat aansluitend te kunnen maken. Vaak ga je wandelen in het Swalmdal of in de Meinweg, het zou mooi zijn als het gebied achter Asenray ook de waardering krijgt die het verdient. Wie het hardst schreeuwt staat bovenaan, waardoor het in de Meinweg vaak erg druk is. Door Roermond Oost wat meer te ontwikkelen zou je die bezoekers meer kunnen spreiden over andere natuurgebieden. Voor de wandelaars is er dan meer variatie mogelijk en is het minder druk. Daardoor wordt de natuur ook weer minder belast. Wat mij betreft is dat een win-win situatie!”

- Wat maakt de Meinweg voor jou/u uniek? Wat is je band met het gebied?

“We hebben eigenlijk nooit gezegd dat we in het Meinweg gebied zitten, maar we zitten er wel tegenaan. De laatste jaren zien we door de transitie steeds meer de kansen. Ik als horeca ondernemer sta helemaal achter de transitie en uitbreiding, omdat dit waarschijnlijk een hoop nieuwe gasten op zou leveren. Als je kunt zeggen dat je horecagelegenheid in een Nationaal Park ligt is dat wel extra bijzonder. Tegelijkertijd is het verhaal vanuit de agrarische kant wat moeilijker. De natuur en agrariërs lijken altijd tegenover elkaar te staan maar ik denk dat ze prima samen kunnen. Een agrariër heeft echter wel een lange termijnvisie nodig en daarvoor is het handig om dingen te kunnen voorspellen en afspraken te kunnen maken. Omdat de natuur(ontwikkeling) onvoorspelbaar is kan het een moeilijke combinatie zijn. Je zit er als jonge ondernemer vaak met je hele vermogen in, en dat maakt het extra risicovol. Toen wij voor de eerste keer benaderd werden door bijvoorbeeld IVN en de gedeputeerden over de gebiedsontwikkeling rondom de Meinweg knepen we hem natuurlijk wel een beetje, omdat je niet weet wat de bestemming van je landbouwbedrijf precies is in zo’n visie. Ik ben dus een beetje in tweestrijd. Ik vind het aan de ene kant mooi en goed, maar aan de

andere kant moeten we ook niet in de knel komen. Mijn broer en ik denken daarom graag mee met ontwikkelingen, alleen moet het ook wel voordelig blijven.”

“Met onze stappen richting een duurzamere onderneming hebben we progressie geboekt, maar omdat er nog wat onduidelijkheden heersen omtrent de transitie is het nogal spannend, vooral voor mijn broer. De boer waar het eerder over ging in Roermond Oost mocht met zijn land dus niets en uiteindelijk kreeg hij andere landbouwgrond toegewezen. De grond waar hij nu zit staat nu weer op de nominatielijst voor natuurontwikkeling en ook daar is dus kans dat hij weer zou moeten vertrekken. Het is als agrariër fijn als je ver vooruit kunt denken, maar dat is moeilijk als bijvoorbeeld de politiek steeds blijft wisselen. Zo ben je een aantal jaar aan het bouwen aan een bepaalde visie, totdat deze weer van tafel geveegd wordt. Je wilt graag meegaan met afspraken, maar door de wisselingen binnen de overheid is dat moeilijk. Toch blijven we er voor open staan en uiteindelijk biedt de transitie hopelijk kansen.”

“De Nederlandse blauwe bessen vallen eigenlijk samen met de Duitse en de Poolse bessen (qua kwaliteit of qua oogsttijd?). Dan zit je alleen al in de loonkosten met een enorm verschil, vooral in vergelijking met Polen. Daarbij is de grondprijs en materiaalkosten elders vaak ook lager dan in Nederland. Daardoor kunnen zij blauwe bessen verkopen voor een prijs waar wij niet aan kunnen tippen. Daardoor besluit je over te schakelen naar de biologische teelt omdat dat een nieuwe markt is die zich in Polen nog nauwelijks ontwikkeld heeft. De biologische teelt past hier erg goed bij het bedrijf, bijvoorbeeld doordat wij voor de biologische teelt al het onkruid zelf raapten in plaats van pesticiden te gebruiken. Toch kost de omschakeling om volledig biologisch te worden erg veel tijd en geld. Als deze nieuwe vorm van teelt niet binnenkort aanslaat, dan zou het wel eens erg snel voorbij kunnen zijn.”

“Er wordt door de LLTB aangemoedigd om als boerenbedrijf een neventak te hebben. Dat gaat voor ons mooi op, door de horeca – blauwe bessen teelt combinatie. Ik vind echter wel dat je passie moet hebben voor datgene wat je ernaast doet. Je kunt wel de ruimte hebben om een kinderdagverblijf of een zorgboerderij te beginnen, maar als je niks met kinderen hebt, zie ik daar het nut niet van in. Het zijn super initiatieven, maar je moet natuurlijk wel de persoon zijn om dat te willen oppakken. Als je passie ligt in het agrarische stuk wordt het je op die manier wel moeilijk gemaakt. Daarbij vergt een boerenbedrijf vaak veel van je aandacht. Als je bijvoorbeeld een winter besluit maar wat minder te snoeien, kan dat het volgende jaar meteen negatieve gevolgen hebben voor je opbrengst. Er zijn tal goeie voorbeelden waarbij het wel werkt, maar dat kan in sommige gevallen afhangen van een partner die het nevenstuk wil oppakken. Dat is denk ik niet ieder boerenbedrijf gegund.”

- Wat is het meest bijzondere verhaal / de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

“Dan merk ik toch dat ik niet lang genoeg hier woon. Mijn man kreeg echt van generatie op generatie verhalen doorgespeeld, dus echt oude verhalen ken ik zo niet, daar zou je toch iemand anders voor moeten raadplegen. De laatste 10 jaar ben ik erg druk aan het werk geweest om dit bedrijf op te zetten. Daardoor krijg je wat minder mee van de buitenwereld. Er zijn tijdens dat proces heel veel mooie momenten geweest, maar ik vind het moeilijk om er daar eentje van uit te lichten. Ik weet zeker dat die verhalen er zijn, maar ik kan er zo niet eentje kiezen.”

“Wat mij in de brede zin wel is bijgebleven is de ontwikkeling van het gebied wat betreft de recreatie. Soms vraag je je af waar zo’n proces toe leidt, maar als je nu ziet hoeveel mensen er gebruik maken van wandel en fietsroutes en voor hoeveel verbinding dit zorgt tussen dorpen en gebieden, denk ik dat de gemeente Roermond hier wel goed aan heeft gedaan. De wandelroutes zijn uitgekozen door de mensen die verstand hebben van wat de mooie plekken zijn. Des te mooier dat ze dus dit gebied en de verbinding met Duitsland hebben meegenomen in deze ontwikkelingen.”

“Ik moet daarbij zeggen dat de ontwikkelingen begonnen toen ik nog wat jonger was. Toen zag ik de charme van wandelen en fietsen nog niet echt in. Des te ouder je wordt, des te bewuster van je omgeving en de schoonheid ervan je bent. Het is niet alleen voor de senioren onder ons. Vanuit een boerenachtergrond kun je denken in de trant van “Waarom zou je goeie landbouwgrond opofferen voor een schraal stukje natuur” maar als je het de tijd geeft zie je ook wel weer wat het kan opleveren. Ik denk dat een lange termijnvisie heel belangrijk is om mensen dit te doen realiseren en om mensen ook zekerheid te geven in de ontwikkelingen. Dat scheelt weer zorgen als er in de politiek steeds maar weer wisselingen plaatsvinden.”

- Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom? (brede gebied)

“Het natuur/bosgebied hier vlak naast de plantage vind ik erg mooi. Het ligt een beetje tussen mijn huis en het bedrijf in, dus ik kom er vaak doorheen. Kortgeleden is dit gebied echt tot natuur ontwikkeld en ik kan er volledig mijn hoofd leegmaken door de rust die er heerst. Je hebt er kronkelpaadjes, slingers en ook voor de kinderen is het een avontuurlijke speelplek. Die rennen heuvels op en af. Het is een ongerept stukje natuur maar het voelt ook echt als thuis.”

“Als je er op de goede momenten naartoe gaat kun je ook wild zoals reeën zien, dat is altijd schitterend. In de opstartfase heb ik ook meegekregen dat het vrij kaal was. In de winter kon je er op de watertjes schaatsen omdat het zo schoon was. Inmiddels is het begroeid en ongerepter, waardoor er een hoop bladeren en dergelijke boven op die poeltjes komt in de winter, waardoor het niet meer zo netjes bevroest. Het is erg indrukwekkend om die ontwikkeling te hebben meegemaakt. Het is dan ook extra bijzonder dat er nu soms bijzondere vogels zitten die vogelaars aantrekken. Dat ben je hier nauwelijks gewend.”

- Wat wens je De Meinweg? (of bij ondernemers: wat is je ambitie met het gebied?)

“Het ontwikkelen van de verbinding naar Asenray staat wel hoog op mijn lijstje. Ik denk dat het verbinden van deze natuurgebieden voor bewoners en bezoekers erg fijn zou zijn, omdat ze zo in staat zijn om aan beide kanten van de snelweg de mooie natuur te ervaren. Verder hopen we in de toekomst steeds meer samenwerkingen aan te gaan met agrariërs, recreatie en natuur op harmonieuze manier waar iedereen het recht heeft op een bestaan en om zich te ontwikkelen. Ik denk dat dat een mooi streven is en dat iedereen elkaar kan versterken. Op die manier maakt 1 en 1 3!

- Overige onderwerpen

Lieke Verhoeven

Boswachter Publiek in natuurgebieden van de Pelen, Staatsbosbeheer

<https://www.boswachtersblog.nl/noord-brabant/2020/02/13/nieuwe-boswachter-in-de-pelen/>

1. Wat was je eerste herinnering in de Peel? (brede gebied, ook Mariapeel / Deurnse Peel)

Ik heb op de HAS gezeten, opleiding toegepaste biologie, en toen hadden we een keer een veldbezoek in de Mariapeel en toen gingen we met de klas op excursie o.l.v. een boswachter. Wat me toen is bijgebleven is de wijidheid van het landschap, de openheid, de kleuren en de geitenkudde. Daarna is het op de achtergrond geraakt en toen ik ging solliciteren als boswachter in het gebied, toen kwam die herinnering weer boven.

2. Wat maakt de Peel voor jou uniek & wat is je band met het gebied?

Wat mij fascineert is dat de Peel een rijke geschiedenis heeft. In de loop van de tijd is men de Peel anders gaan leren waarderen en gebruiken. Vroeger was het een heel groot moeras en mensen vonden het eng en er waren verhalen over de dwaallichtjes en mensen en schapen die verdwenen in het gebied. Volgens mij is er nooit gedocumenteerd dat er iemand daadwerkelijk verdwenen is in de Peel. Vervolgens ontdekte men dat men de Peel kon gebruiken en toen kwam de turfstekersindustrie op gang en ging men de bodem ontginnen. In de jaren 60 realiseerde men dat er meer waardering moest zijn voor de natuur en de Peel en stopte men met ontginnen. De beeldvorming verandert met de tijd in het gebied wat ook soms voor worstelingen zorgt, omdat natuurbescherming iets anders is dan gebruiken voor de industrie. Ook de geschiedenis van de turfstekers maakt het uniek, waarvan je nog veel sporen ziet in het landschap. In het reliëf van het gebied en de vaartjes en sloten zie je heel goed de patronen als je weet waar je op moet letten.

3. Wat is het meest bijzondere verhaal / de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

Ik kom niet meer op het verhaal. Een collega vertelde het gisteren en toen dacht ik dit is goed voor het interview, maar ik ben het vergeten...

4. Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom (brede gebied)?

Het rondje om het 'Elfde' met de waterplas, een centrale plek waar alles samenkomt en een van de belangrijkste plassen vormt voor vogels. Het heet zo omdat er vroeger een soort van vaartje langs liep, een gegraven kanaaltje waarover werd ontwaterd en turf afgevoerd. Dit is het elfde vaartje omdat de vaartjes genummerd werden in volgorde. Door het hogere waterpeil is de huidige plas ontstaan. Ik vind de afwisseling van de omgeving leuk. Als eerst dat je over een provinciegrens loopt en in een stukje bos terechtkomt en straks lopen we over een dijk waar veel vogels zitten. In de winter veel ganzen en in de zomer watervogels. De afwisseling in het landschap vind ik erg leuk en mooi en ik loop hier heel graag en vaak.

5. Wat tref je in dit gebied aan wat je nergens anders kunt aantreffen?

De combinatie van geschiedenis, de natuur en de betrokkenheid van de omgeving bij het gebied. Je hebt nog mensen waarvan de opa's turf hebben gestoken en daardoor een band hebben met het gebied. Die betrokkenheid maakt het ook soms lastig, want als we uit oogpunt van natuurbescherming bepaalde gebieden afsluiten voor bijvoorbeeld de kraanvogel in het broedseizoen, dan mogen de mensen die hier altijd vrij hebben kunnen rondlopen het opeens niet meer en dat zorgt voor lastige discussies. Maar je realiseert je ook dat het allemaal uit betrokkenheid

voortkomt. Ik denk ook dat de Peel heel erg leeft in de nabije omgeving van de Peel. Als toeristische trekpleister staat het landelijk niet op de kaart.

6. Wat zou je wens zijn voor de Peel en wat is je eigen ambitie hierin?

Ik hoop dat we een basisniveau voor natuurbescherming kunnen creëren / bereiken, zodat er genoeg water blijft staan zodat het hoogveen zich herstellen kan en dat mensen inzien dat het in stand te houden van de natuur in het gebied belangrijk is, omdat we nog weinig natuur over hebben en natuur op zichzelf alleen al waardevol is om er gewoon te mogen zijn. Uiteindelijk is het doel dat er een soort van balans komt, zodat er geen ingrepen meer nodig zijn en de natuur het weer zelf af kan, maar tot die tijd blijft het maatwerk wat we moeten uitvoeren. Als we nu opgeven dan gaat het gebied sowieso verloren en ik denk dat we met een aantal maatregelen, in het kader van natuurherstel, weer een soort van basisniveau kunnen creëren, hiermee bedoel ik niet het basisniveau van het vroegere hoogveen, maar dat we een basis van een hoogveenlandschap in stand kunnen houden. We hebben ongeveer 150 jaar lang het gebied naar de vernieling geholpen en we zijn een relatief korte tijd bezig met herstel. De droge jaren helpen natuurlijk niet mee, maar we zien dat enkele herstelingsrepen nu al effect hebben op het gebied. Het water loopt niet meer zo snel weg en de ontwikkeling van veenmos komt weer op gang. Het is natuurlijk spannend hoe het verder uitpakt maar ik zie het nog steeds positief in gelukkig.

Quote:

Als je de geschiedenis van het gebied niet kent dan waardeer je de natuur, maar wanneer je het wel weet dan leest het als een geschiedenisboek.

Marijke Vaes
Manager Buitencentrum de Pelen
14-12-22

Marijke Vaes is 21 jaar werkzaam bij het Buitencentrum de Groote Peel en is op het moment ook de manager van het Buitencentrum. Verder is ze fervent wandelaar en maakt ze tijdens haar wandelingen ook graag mooie natuurfoto's die ze maar al te graag deelt.

- Wat was je/uw eerste herinnering in de Peel? (brede gebied, ook Mariapeel/Deurnse Peel)

"Ik ben zelf geboren in Heythuysen, dus ging ik vaker naar het Leudal, omdat ik dat mooiere natuur vond. Eerlijk gezegd vond ik de Peel eigenlijk maar een kaal en saai gebied, dus het was geen liefde op het eerste gezicht. Mijn moeder is echter geboren en getogen in Nederweert, dus zij vond de Peel vanuit haar jeugd erg speciaal, dus wist ze me er wel een paar keer heen te krijgen."

"Mijn eerste echte kennismaking met de Peel was tijdens mijn sollicitatieprocedure. Ik wou hier graag aan het werk en vond dus wel dat ik iets van de Peel af moest weten. Je kan natuurlijk niet gaan liegen als je tijdens een sollicitatiegesprek voor werkneemster bij het bezoekerscentrum de vraag krijgt of je bekend bent met de Peel. Daarom vond ik dat ik er toch maar naartoe moest gaan. Heel geleidelijk begon ik toen te zien hoe bijzonder het gebied is, mede omdat ik er gewoon meer over te weten kwam. Onbekend is ongeliefd, dus toen ik werd aangenomen heb ik mezelf meteen aangemeld voor een Peelgidsen cursus om nog meer over het gebied te weten te komen en dit ook te kunnen uitdragen. Als je daarbij ook nog begint met het fotograferen van de natuur zie je ook weer andere dingen die je eerder niet zag, waardoor het nog een stukje bijzonderder wordt. Het was dus geen liefde op het eerste gezicht, maar die liefde is er nu zeker!"

"Ik ging niet persé aan de slag bij het Buitencentrum vanwege mijn affiniteit met natuur. Toen ons jongste kind naar school ging, wou ik eigenlijk toch iets gaan doen. Ik heb toen eerst wat vrijwilligerswerk gedaan, maar dat was het ook niet helemaal. Ik kwam toen per toeval uit bij een advertentie in de krant van een uitzendbureau om 2 dagen in de week aan de slag te gaan bij het Buitencentrum. Dit leek me meteen een hele mooie kans! Mijn affiniteit met de natuur was er wel al mijn hele leven, maar ik was me hier eigenlijk niet echt van bewust. Als jong meisje vond ik het al heerlijk om te fietsen en buiten te zijn, maar specifiek voor de natuur was er in die tijd weinig aandacht. Ik was dan ook niet iemand die met een emmer en een schepnet beestjes ging zoeken, maar ik genoot indirect wel van de natuur. Ik weet ook nog dat op mijn schoolrapport stond dat ik altijd naar buiten aan het staren was. Ik denk dat ik werd gelokt door het totaalplaatje; de lucht, de wolken, maar niet specifiek door de flora en fauna. Op school moet dat ook verlangen naar vrijheid geweest zijn, en dat is nog steeds een gevoel wat ik relateer aan het buiten zijn, de natuur, en het onderdeel zijn van iets groters."

"Het bewustzijn van de natuur dat toen ontbrak krijg ik nu wel mee tijdens mijn werk bij het Buitencentrum. Ik merk dat ik vooral geïnteresseerd ben in de ecologie, de systemen, en hoe je vanuit die hoek kunt verklaren waarom dingen zijn zoals ze zijn. Zo kan ik uren kijken naar het gedrag van verschillende soorten vogels om te proberen het gedrag te verklaren vanuit de omgeving. Ik geloof erg in de kracht van het zelf verzinnen van conclusies en het zelf op zoek gaan naar antwoorden op bepaalde natuurvragen. Het gevoel dat je krijgt als je denkt iets ontdekt te hebben is gewoon supergaaf! Een voorbeeld is als je ziet dat een boomklevertje kiezelsteentjes opeet. Als je dan leert dat die steentjes een functie hebben bij het verteren van voedsel bij deze vogeltjes is dat niet te geloven."

- Wat maakt de Peel voor jou/u uniek? Wat is je band met het gebied?

“Het unieke aan de Peel is dat het midden in een landelijk gebied ligt. Je loopt het natuurgebied in en je zit meteen in een bijzondere omgeving. Bij een bos heb je vaak nog een overgangsgebied voordat je het bos inloopt, maar hier zit je meteen in het ‘peelgebied’ met het water, de openheid en de weidsheid die daarbij horen. Landschappelijk vind ik het daarom uniek en erg mooi. Qua habitat is het ook bijzonder dat het een stukje geconserveerd hoogveenengebied is, waar een aantal bijzondere soorten bij horen.”

“Wat ik naast de natuurwaarden bijzonder vindt is de cultuurhistorie. De turfstekerij en de paden in het park die overblijfselen van deze geschiedenis zijn. Het feit dat hier tot 100 jaar geleden optimaal gebruik is gemaakt van het gebied en dat de schoonheid hiervan niet werd ingezien vind ik ook een vreemd besef. Sindsdien is er een totale omslag gemaakt naar het waarderen van de waarden van dit gebied. Voor de Peel is dit net anders dan bij een mooi bos bijvoorbeeld, omdat de esthetische waarde er in de Peel niet zo dik bovenop licht als in bossen met grote groene bomen.”

“De schoonheid die ik in het gebied zie probeer ik dagelijks uit te dragen. Ik maak foto’s die ik op sociale media zet. Daarnaast is het natuurlijk ook mijn werk als manager om promotie te maken voor het gebied en de mens en de natuur te verbinden. Ik ga natuurlijk zelf voor de afwisseling ook wel eens naar andere natuurgebieden dichtbij of verder weg, maar ik merk dat de Peel in elk seizoen mijn voorkeur heeft. Op persoonlijk niveau past het gebied denk ik ook bij mijn karakter. Ik vind het heerlijk om soms alleen te zijn en om de rust op te zoeken. De Peel heeft de melancholiek, dromerigheid en ruwheid die me erg aanspreken. Het is een plek waar je helemaal alleen kan zijn, waar je soms niks hoort en het zo stil is dat je oren beginnen te piepen. Die karaktereigenschappen van de Peel vind ik fantastisch.”

- Wat is het meest bijzondere verhaal/ de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

“Het feit dat hier zoveel vliegtuigen zijn neergestort en dat hier in de omgeving veel onderduikers hebben gezeten vind ik erg indrukwekkend. In 2019 was hier 75 jaar bevrijding. Toen waren er activiteiten en evenementen die met de oorlogsgeschiedenis van het gebied te maken hebben. Ik weet nog dat ik een dag na een lezing over de luchtoorlog hier door het Nationaal Park liep en dat er een vliegtuig overvloog. Ik moest toen aan die lezing denken en bevond me even in de Peel ten tijde van de oorlog, waarbij de vliegtuigen overvlogen en ik de oorlogssituatie kon voelen.”

“Daarnaast vind ik de verhalen van de mensen die hier zo’n 100 tot 150 jaar geleden werkten en woonden interessant. Ik heb het boek ‘Peelpijn’ gelezen, dat gaat over een koppel dat woonde in dit gebied. De armoede van het leven in die tijd wordt treffend omschreven in dat boek. Daarnaast is het boek ‘Icoon’ over Rowwen Heze mooi. De verhalen over de moeilijkheden van het leven in deze gebieden in verleden tijden spreken me erg aan. Deze moeilijkheden worden natuurlijk vaak geromantiseerd, maar het was gewoon ontzettend hard en zwaar. Aan de andere kant had Rowwen Heze, ook al was hij een echte zonderling, echt gevoel voor de natuur. Ik vind het dan ook mooi om me voor te stellen dat deze mensen, die een ontzettend zwaar hadden, af en toe toch even stilstonden bij de schoonheid van de natuur.”

- Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom? (brede gebied)

“Een van de mooiste gebieden in het Nationaal Park vind ik de knuppelbrug. Je zit hier echt midden in het veen en hier valt de weidsheid en openheid van het gebied extra op. Daarnaast werk ik natuurlijk in het buitencentrum. Ik vind het mooi dat dit een plek is om gasten te ontvangen en ook wat bij te brengen over de Peel. Daarnaast is het ook een ideale plek voor educatieve activiteiten en is het een mooi beginpunt om het nationaal park binnen te gaan.”

- Wat tref je op de Peel aan dat je nergens anders aan kan treffen?

“Ik geloof eigenlijk niet dat er unieke dingen bestaan. Ik vind het wel bijzonder dat je in dit natuurgebied alleen maar mag wandelen. Ik denk dat er weinig natuurgebieden zijn van deze omvang waar fietsen ergens is toegestaan. Verder zijn de weidsheid en de openheid van het gebied schaars vergeleken met andere natuurgebieden. Er zijn daarnaast ook weinig veengebieden. Het feit dat het een veengebied is, is dus wel bijzonder, maar je kunt het ook elders aantreffen. Wat ook bijzonder is wat betreft de fauna is de aanwezigheid van het spiegeldikkopje. Dit is een vlinder die je eigenlijk alleen in deze omgeving ziet.”

- Wat wens je de Peel? (Of bij ondernemers: wat is je ambitie met het gebied?)

“Ik hoop dat de Grote Peel een nationaal park blijft, dat het nationaal park nieuwe stijl wordt en dat dit gebeurt in samenwerking met de omgeving. De Peel leeft nog niet genoeg. Veel mensen vinden dat het een mooi gebied is, maar dat ze er ook geen last van moeten hebben. Een sprekend voorbeeld is natuurlijk het stikstof verhaal bij de agrarische sector.”

De Meinweg wordt al bedreigd met het verliezen van het Nationaal Park status. Ik weet zeker dat het verliezen van de Nationaal Park status groot effect zal hebben op de Grote Peel. Natuurlijk blijft het dan een mooi natuurgebied, maar de kansen die Nationaal Park nieuwe stijl biedt kun je dan niet meer benutten. Een van deze kansen is het verbinden van de Peelvenen. Verder zijn dit meer kansen voor recreatie, educatie en voor de agrarische ondernemers. Ik zie daarnaast dat het label Nationaal Park direct invloed heeft op het aantal bezoekers. Toeristen moeten nou eenmaal keuzes maken in waar zij naartoe gaan, en vaak willen ze dan toch iets buitengewoons zien. Het label Nationaal Park helpt dit natuurgebied om zich te onderscheiden. Ik hoop dan ook dat het draagvlak en de financiële bijdrages toenemen om dit label te kunnen ondersteunen.”

Boeren zullen hier in de omgeving een omslag moeten maken, want over 10 jaar is boeren op de huidige manier niet meer duurzaam, mede vanwege water en stikstofproblematiek. Voor die boeren is het denk ik heel interessant om samenwerkingen aan te gaan met allerlei verschillende partijen in dit gebied. Persoonlijk ga ik een plan opstellen voor de komende vijf jaar, zodat we kunnen verzekeren dat het buitencentrum blijft bestaan, niet alleen als restaurant en parkeerplaats, maar ook een plek waar je activiteiten en educatie kan ontplooiën en bezoekers kunt ontvangen en informeren.

- Overige onderwerpen

Mary Naus, 29 maart 2023 (Britt)

- Hoe ben je voor het eerst in aanraking gekomen met NP de Grootte Peel?
- Wat is je allereerste herinnering aan dit gebied?
- Wat is je mooiste / meest indrukwekkende herinnering aan dit gebied? (pos of neg)
- Welke plek rondom de Peel zou je aanraden? Wat vind jij het meest bijzondere stuk?
- Wat maakt dit gebied voor jou bijzonder?
- Wat tref je hier aan dat je nergens anders aantreft?
- Wat is je ambitie / grote droom met NP de Grootte Peel?

Mary Naus is inmiddels al 15 jaar een geliefde gids in de Grootte Peel. Voordat Mary officieel gids werd, nam ze al regelmatig vriendinnen mee het park in en ging ze zelf op onderzoek uit om haar kennis uit te bereiden en hun en haar eigen vragen te beantwoorden. De nieuwsgierigheid gaat gepaard met verwondering en genieten: "Het maakt niet uit welk seizoen, weer of geen weer, de Peel heeft altijd zoveel te bieden".

Als gids is Mary vaak in de weer om de ontspanning en de beleving van de Peel over te brengen op bezoekers van de Peel. Samen met haar maatje Jacqueline Hendriks organiseert ze de populaire [Vollemaanwandelingen](#). Wat is dan het geheim van het succes van deze wandelingen? Het blijkt een combinatie van verschillende ingrediënten te zijn. De wandelingen zijn doordrenkt van mysterie en verwondering. De eigen ervaringen van de deelnemers blijken getekend te zijn in de silhouetten bij de Plaggenhut. Kortom: Je moet het zelf gaan beleven, daar in de maneschijn.

Een ander ingrediënt dat de Grootte Peel zo bijzonder maakt zijn de mensen die bij het park betrokken zijn: "het goed volk". Mary wijst erop dat de mensen enorm lief en vriendelijk zijn en er een fantastisch (vrijwilligers)team aanwezig is. Doordat de Peel puur bedoeld is voor wandelaars krijgt iedere bezoeker alle tijd en ruimte om zonder zorgen te genieten. Je kunt er een ongekeerde stilte horen die nergens anders te horen is.

Mary moet eraan geloven dat haar *beagle* ook een enorme Peelliefhebber is. Zo wandelen ze samen bijna iedere dag 6 à 7 kilometer. In al die jaren zijn er zoveel mooie plekjes ontdekt dat Mary bijna niet één wil opnoemen. Toch is het hart van de Peel, op de Defensiedijk dan extra bijzonder, door wat ze tijdens de wandelingen daar allemaal meemaakt.

De grootste wens van Mary voor de Peel is: "Het behoud van dit prachtige gebied voor de kinderen van onze kinderen. De natuur, maar ook de cultuur. Dat de herkenningspunten mogen blijven." Het enthousiasme van Mary werkt aanstekelijk, tijdens het interview heb ik me al ingeschreven voor een van de wandelingen: Van de ingrediënten van de Peel mag je zelf komen proeven en dit smaakt naar meer.

Transcript

Heel lang geleden. Door te verdwalen in de Grootte Peel. Toen dreef ik eigenlijk op de krachten van de mevrouw die bij mij was en toen dacht ik dit voorkomt me nooit meer. 30 jaar geleden. Mevrouw was van Ospel, die wist het, maar eigenlijk niet. Daarna steeds vaker de Peel ingetrokken met

vriendinnen en ik bepaalde zelf de route. Met vriendinnen. Ik zocht het zelf thuis op en vertelde het de keer daarna. Door de interesse in alles wat ik zag kon ik mijn kennis uitbreiden.

Advertentie in Nederweertse blaadje voor gidsenopleiding. Alle drie dames met wie ik altijd ging wandelen belde meteen dat dit iets voor mij was, 15 jaar.

3-4 km vanaf. Beugel wil altijd flink lopen. Bijna iedere dag 6-7 km wandelen.

Ik kom er zo vaak, maar de verwondering is er iedere keer. Wat voor seizoen, wat voor weer, het is iedere keer fantastisch. Je moet ervoor openstaan om het in je op te nemen en je te laten verwonderen. Het verveelt niet.

Vollemaanswandeling: Samen met mijn maatje Jacqueline Hendriks. Hele leuke opzet van gemaakt, ik vermoed zelf dat die net wat anders is dan anders. Heel veel ontspanning en beleving. En ook het geheimzinnige van de mail en veel informatie over de vollemaan. Rode draad die door het persbericht loopt. We lopen bij de Vollemaanswandeling, 'we lopen op eigen kracht': Zonder zaklamp, zonder telefoon. Jacqueline leert het trucje en dan kun je zonder zaklamp of telefoon te lopen. De beleving is vooral dat we de mensen kunnen verbazen van als je kijkt kun je heel veel dingen zien.

Voorbeeld: Plaggenhut: Noutesche schemering (schemering met alleen silhouetten). De een ziet een haas, de ander ziet een eendje. Al die silhouetten van de bomen. Zo'n mooie ervaring dat je ziet dat wat de mensen zelf boeit, dat ze dit zien in de silhouetten.

Op de knuppelbrug staan, 15-18 mensen staan daar in stilte. Je hoort niets. Met de manenschijn achter je. Geweldig. Daarna spring je in op de stilte: Hoe komt het dat het zo stil is? Nachtdieren.

Verandering v/d Peel:

Iedereen heeft zijn eigen ideeën. Project Natura 2000, heel veel verbouwd (dijken en dammen), komvorming gerealiseerd. Verdroging gaan we dus wel op die manier tegen.

Bijzondere plek: Zoveel mooie plekjes. Hart van de Peel. Op de Defensiedijk dat door het 11^e loopt. Dat is fantastisch. Zeker als je daar stiltemomenten kunt houden. Dat doe ik heel graag, geef een vorm van ontspanning voor de mensen. Dat is heel bijzonder.

Zo bijzonder: Altijd aantrekkelijk. Weer of geen weer. Welke seizoenen ook. Als je goed kijkt, dan zie je zoveel kleur. Je moet leren kijken. In December houden we een stiltewandeling, maar dat is eigenlijk een zintuigenwandeling, waardoor je leert kijken, leert horen en leert voelen. Dat is niet zweverig, maar gewoon bewust laten kijken. Dat betekent dan ook weer leren genieten.

Wat tref je in de Peel aan: Heel veel aardige mensen, dat staat voorop. Fantastisch vrijwilligersteam. Hele fijne binnen. Goed volk. Hele aardige mensen. In de Peel vind je ook echt rust. Je kunt er wandelen, alleen de wandelaars mogen er komen. Je wordt niet uit je doen gehaald. Zonder zorgen te genieten. Je hoeft voor niemand te wijken.

Grote wens/droom: Toch dat het behouden blijft voor de kinderen van onze kinderen. Natuur, maar ook cultuur. Dat de herkenningspunten blijven. Ik geef het heel enthousiast door, ik hoop dat de kinderen daarna en daarna het ook zo kunnen behouden. Geef het door. De jeugd is de toekomst. Daar moeten we toch op drijven.

Je moet het zelf komen beleven.

<https://www.staatsbosbeheer.nl/uit-in-de-natuur/vollemaanwandeling-de-groote-peel>

Michelle Smeets

Imker

Imkerij de BIJdrage / <https://imkerijdebijdrage.nl/over-ons/>

14-07-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Gewoon lopen en verdwalen en me afvragen in welk land ik ben. Ik kom uit Schotland en zomaar een grens oversteken is voor mij iets bijzonders. De natuur, de bomen die je op de Meinweg ziet is bijzonder en geeft me een thuisgevoel zoals de omgeving in Schotland. Ik loop vroeg in de ochtend met de honden om van de rust te genieten en de grote mensenmassa te vermijden. Ook maak ik foto's van de natuur en de vogels en noem ik de namen op van de plantjes die ik herken. Nu probeer ik meer te leren welke bomen er op de Meinweg staan en welke inheems zijn omdat ik die kennis nog niet bezit. Laatst zag ik tijdens een wandeling een ree en daar geniet ik ontzettend van.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

De wandelingen samen met mijn man. We lopen samen maar we praten niet. We ervaren de rust, een leeg hoofd en het genieten van de omgeving. Je wenst de andere mensen die je tegenkomt een goedmorgen en verder is het stil en geniet iedereen van zijn eigen moment. Een soort van meditatieve wandeling. De rust pakken en vroeg gaan!

Ook vertellen Michelle en haar man over hun ervaringen met de agressieve bijenvolkjes die ze bij de aardbeienboer aan de rand de Meinweg hebben staan. Het waren hele rustige volken maar opeens werden ze agressief en worden we vaak gestoken tijdens het controleren van de kasten. Ik denk dat het door de elektrische draad voor de wilde zwijnen komt of ze hebben gewoon genoeg van aardbeien. ;) Haar man vertelt dat ze vaak honderden meters achtervolgd worden door de agressieve bijen op weg naar huis.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

De heide is voor mij uniek op de Meinweg, omdat het me laat denken aan mijn kindertijd in Schotland. Wij gingen destijds heel vaak het bos in en dat voel ervaar ik weer op de Meinweg. De natuur verandert ook snel op zo'n klein stukje, elk seizoen weer.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De verschillende landschappen van bos tot heide maakt de Meinweg bijzonder en vooral hoe de natuur langzaam herstelt na de grote brand vind ik bijzonder. Een mooi veranderend

gebied in elk seizoen. Ik loop ook in de regen, want er bestaat geen slecht weer maar wel slechte kleding. ;)

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Meer biodiversiteit stimuleren en de verhouding tussen honingbijen en wilde bijen gezond houden. Een teveel aan honingbijen is slecht voor het voortbestaan van de wilde bijen (concurrentie). Ik verspreid mijn kasten zodanig dat er een balans is. Het beste zou zijn als elke bijenkast in Nederland geregistreerd wordt op een digitale kaart zodat we een beter beeld hebben hoeveel bijenkasten in een omgeving staat.

Mein weg:

Ik wil zorgen voor de toekomst van mijn kleinkinderen door kennis te delen over planten, bijen en andere insecten en mensen leren hoe ze kunnen BIJdragen aan de natuur.

Overige info:

- Michelle komt uit Schotland en in 2005 is ze in Nederland komen wonen. Ze imkert rond de Meinweg en haar man is 'hulp imker', die haar helpt als het werk wat zwaarder wordt bij bijvoorbeeld een zwerm vangen, honing oogsten en met kasten slepen. In totaal heeft Michelle 30 bijenvolken. Michelle heeft twee volkjes staan bij Tuincentrum Daniels en aan de rand van NP de Meinweg drie volkjes bij de aardbeienboer tegenover tuincentrum Daniels. Verder houdt ze o.a. bijen bij Kasteel Hillenraad, Buggenum, Haelen, twee volkjes in Herten in een woonwijk, twee volkjes bij mensen in de tuin in haar woonwijk en in haar eigen tuin. De bijen staan op bijzondere plekjes in de omgeving waar jezelf ook graag zou willen wonen zegt ze. Ook hebben de bewoners op advies van Michelle extra moeite gestoken om deze plekken aantrekkelijk te maken voor bijen en andere insecten.
- Michelle en haar man vangen ook zwermen op de Meinweg, zoals bij de vakantieparken. De plaatselijke boswachter neemt contact met haar op als er zo'n situatie voordoet.
- Het oogsten van heidehoning staat Michelle niet achter, want gezien de tijd van het jaar is het voor de volken te laat om na het oogsten nog voldoende wintervoorraad op te slaan. Haar uitgangspunt is dat de bijen op eigen honing dienen te overwinteren en wij nemen alleen hetgeen we weten dat de bijen kunnen missen. Overwinteren puur op suikerwater is voor haar geen optie want de bijen overwinteren al duizenden jaren op eigen honing.

Educatie:

- Michelle zorgt dat ze continue blijft leren. Momenteel volgt ze een cursus Drachtplanten en assisteert ze bij de opleiding voor beginnend imkers van de bijenvereniging, o.a. als examiner en biedt ze educatie aan. Daarbij vindt ze het erg belangrijk om over te brengen hoe onmisbaar bijen en andere insecten zijn voor de mens en voor het leven op aarde. Ook geeft ze vrijblijvend plantenadvies aan mensen die graag meer bijen en andere insecten in de tuin willen ondersteunen en stimuleert

ze mensen om zelf bijenhôtels te maken i.p.v. te kopen en vertelt hierbij ook hoe ze dit kunnen doen. Met bijen bedoelt ze zowel honing als wilde bijen.

- Michelle verzorgt lessen over bijen bij verschillende scholen zoals het Connect college en Montessori college, van kleuters tot het VMBO. Ze geeft aan dat natuureducatie te weinig aandacht heeft gehad de afgelopen 30 jaar en daar probeert ze een bijdrage aan te leveren.
- Michelle heeft bijenvolkjes staan bij Tuincentrum Daniels en tijdens haar wekelijkse controle, geeft ze ook tekst en uitleg aan geïnteresseerde bezoekers en verkoopt ze honing. Samen met Anne Daniels wilt ze meer educatie verzorgen in combinatie met workshops (zoals bijenhôtels maken) komend jaar maar ze zoeken nog naar een manier die bij beiden past en die de combinatie met NP de Meinweg versterken. **(Samenwerking met IVN is een kans!)**
- Bij het evenement 'Gluren bij de burens' had Michelle haar honing staan in enkele tuinen waar ze bijen heeft staan.
- Michelle heeft een stagiaire, die graag wilde leren hoe hij bijen moet houden.

Flora / fauna:

Samenvattende zinnen Interview:

Het landschap op de Meinweg met heide en bos doet mij denken aan Schotland.

Zien hoe de veerkrachtige natuur herstelt na een heftige brand vind ik erg bijzonder.

Door educatieve bijenworkshops hoop ik de combinatie met de Meinweg te versterken.

Niek Hendrix

Eigenaar privé bevrijdingsmuseum Ospel, voorzitter Stichting Adoptiegraven Nederweert War Cemetery en Stichting Luchtoorlog-1939-1945

08-12-22

Niek Hendrix is opgegroeid in Ospel en is al sinds zijn 13e verzamelaar van alles omtrent de bevrijding van zijn dorp. Vanuit zijn grote interesse naar de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding heeft hij dan ook een eigen privé museum met een enorme hoeveelheid aan spullen, waarvan bijna elk voorwerp een eigen verhaal heeft. Daarnaast is hij samen met Johan Bloemers oprichter van de stichting "Luchtoorlog1939-1945" en heeft hij in samenwerking met anderen verschillende oorlogsmonumenten weten op te richten. Verder is hij ook nog voorzitter van de stichting adoptiegraven in Nederweert. Zo heeft hij ook veel contact met Amerikaanse en Britse veteranen en nabestaanden van soldaten, die de oorlog in de Peel hebben meegemaakt.

"De tweede wereldoorlog heeft de Peeldorpen buitensporig hard geraakt. Daarom is het van belang dat de oorlogsgeschiedenis en de verhalen beschermd worden."

Educatie vindt Niek belangrijk. Zo heeft hij al eens gids-wandelingen gedaan in Nationaal Park de Groote Peel in oorlogsthema en komen er jaarlijks schoolkinderen bij hem op bezoek in het museum om meer te leren over de oorlogsgeschiedenis in de Peelregio. Het liefst legt hij de nadruk op de bevrijding en niet op het oorlogsgeweld, focus op het positieve. Verder heeft hij mee gewerkt aan wandel en fietsroutes die gelieerd zijn aan de Liberation Route. Dit is een stukje educatie wat betreft de bevrijding voor de wandelaar/fietser. Daarbij heeft hij bijgedragen aan het uitbrengen van het boek 'De donkere jaren van Nederweert en de vergeten strijd in Ospel'

- Wat waren je eerste herinneringen in de Peel?

Niek: "Ik ben hier opgegroeid, dus speelde mijn jeugd zich af in dit gebied. Mijn vader vertelde altijd veel verhalen, zo ook over het turfsteken in de Peel toen hij zo'n 16 á 17 jaar was. De turf werd in de kachel opgestookt om warm te blijven en om te koken. De redenen dat ik geïnteresseerd ben geraakt in de oorlogsgeschiedenis zijn de verhalen die mijn vader vertelde over de oorlog en ook over de bevrijding. Mijn vader bleef na evacuatie van zijn familie naar Altweerderheide, samen met zijn broer achter op de familieboerderij in Ospel, waar zij een schuilkelder hadden gebouwd. Dit gebeurde in juni 1944 toen zij via via hoorden dat de geallieerden geland waren in Normandie. Je kunt je dan ook voorstellen dat hij in die periode veel dingen heeft gezien die niet al te prettig zijn om te zien. Gelukkig was mijn vader een verteller, waardoor hij die dingen niet opkropte. Ik denk dat dat hem wel heeft geholpen met de verwerking."

"Een van zijn verhalen ging bijvoorbeeld over zijn vriend, 'Toon Zegveld'. Samen gingen zij veel op pad en op een dag in oktober vertelde Toon hem dat hij een achtergebleven Duits machinegeweer had gezien op de splitsing Meijelsedijk, Hofweg en de Plattepeeldijk. Toon pakte deze op en het bleek een boobytrap te zijn. Het geweer zat met telefoonkabels vast aan een aantal mijnen waarvan er drie zijn afgegaan. Bij de eerste ontploffing werden beide benen van Toon afgerukt en overleed hij bijna direct erna, Mijn vader rende in eerste instantie naar huis maar kwam terug om omwonenden die kwamen kijken te waarschuwen voor het gevaar. Deze vreselijke gebeurtenis is hem natuurlijk altijd bijgebleven. Hij vertelde me dat zijn gezicht pikzwart was door de ontploffing, zo kort stond hij

er bij. In en rondom Ospel zijn door Duitse troepen zo'n 40.000 mijnen na de oorlog opgeruimd door onder meer Duitse krijgsgevangenen. Dat geeft een idee hoe gevaarlijk het was. In Meijel waren het er zelfs meer dan 100.000!"

"Mijn interesse werd dus al vroeg aangewakkerd, en mijn eerste verzamelobject kreeg ik al op mijn 13^e, dat was namelijk een munitiehouder van een Amerikaans geweer." Sindsdien heeft hij een volledige en indrukwekkende museumcollectie bij elkaar verzameld. "Het mooie van de oorlogskenners/verzamelaars is dat er goeie contacten zijn. Iedereen staat ervoor open om elkaar een handje te helpen, omdat we allemaal hetzelfde doel hebben; de oorlogsverhalen levend houden"

- **Wat maakt de Peel voor jou uniek? Wat is je band met het gebied?**

"Ik ben opgegroeid aan de rand van de Peel, en het is gewoon een uniek gebied met honderdduizenden jaren aan geschiedenis, van de bekende gouden Romeinse helm, turfstekerij tot de bevrijding en het oorlogsgeweld. Mijn band met de Peel is er dus al van sinds mijn jeugd en ik verzamel steeds meer verhalen van de oorlog in de Peel. Vooral de gebruiksvoorwerpen van de Amerikaanse soldaten vind ik het meest interessant. Dit maakt het heel tastbaar en persoonlijk. De Amerikanen waren volledig zelfvoorzienend, ze hadden scheerschuur, tandpasta, jam, noem het maar op. Dit werd allemaal via Normandië aangevoerd. Zulke kleine, menselijke dingen zie je jammer genoeg te weinig in musea. Het oorlogsmuseum in Overloon is bijvoorbeeld een echt voertuigenmuseum. Daar zie je maar weinig terug van hoe de soldaten van dag tot dag leefden. Mijn meest recente verzamelobject is een luciferkluis, waarin lucifers waterdicht bewaard konden worden."

- **Wat zijn de meest bijzondere verhalen die je over dit gebied kent?**

"De meest bijzondere verhalen hebben toch te maken met de contacten die ik heb gemaakt met veteranen en door het achterhalen van de nabestaanden van gesneuvelde soldaten. Zo heb ik in 2007 een monument opgericht en onthuld aan de Plattepeeldijk voor de 54 Amerikaanse soldaten die sneuvelde op Ospels grondgebied. Daar heb ik een 4-daagse busreis aan gekoppeld voor veteranen en nabestaanden van de omgekomen soldaten. Iedereen die meeding kon aangeven welke plek zij wilden bezoeken en dan gingen we erheen. Een speciaal moment was verder bijvoorbeeld toen ik van de familie van de omgekomen George Meece als dank voor mijn betrokkenheid en inzet zijn onderscheiding de zogenaamde "Purple Heart" kreeg aangeboden in 2021.

"De nabestaanden vinden het erg mooi en waardevol dat hier zoveel informatie over hun (groot) ouders bewaard blijft. In veel gevallen weten kinderen en kleinkinderen van gesneuvelde soldaten maar weinig over het lot van hun (groot)vader. De vrouwen van soldaten hertrouwden vaak en begonnen een nieuw leven, waardoor kinderen van de soldaten maar weinig meekregen van het lot van hun biologische vader. Zo belde ik ooit met de zoon van een overleden soldaat die omkwam in de Peel. Tijdens dit gesprek raakte deze zoon zwaar geëmotioneerd, omdat hij zich realiseerde dat ik meer wist over zijn vader dan hem. Ook om die reden, voor de nabestaanden, is het belangrijk om deze geschiedenis te beschermen. Vanuit die overtuiging zijn adoptiegraf stichtingen ook zo waardevol, zodat wij de gevallen soldaten kunnen eren namens de nabestaanden die bijvoorbeeld in Amerika wonen."

"Wat ik verder ook bijzonder vindt is dat de oorlog ten grondslag ligt aan een grote ontwikkeling in dit gebied. Zo kom ik zelf uit een familie die al generaties in het pluimvee zit. Mede dankzij de Marshallhulp die Amerika geboden heeft aan Nederland na de oorlog kon het bedrijf van mijn familie

weer doorstarten en groeien. Er komen nu nog steeds Amerikanen op bezoek bij ons bedrijf, aan wie ik dat verhaal graag doorvertel. Mijn onderzoek komt eigenlijk voort uit de ontwikkelingen binnen het bedrijf in 2003 toen er vier bedrijven geruimd moesten worden vanwege de vogelgriep. Hierdoor kwam ik even zonder werk te zitten. Vanuit mijn interesse in de oorlog en de bevrijding besloot ik die tijd te besteden aan onderzoek naar deze periode in onze geschiedenis en begon ik met contacten te leggen. Het begon met historicus Wesley Johnston uit Clovis Californië, een zoon van een veteraan. Van 2003 tot 2007 werkte ik intensief met hem samen waardoor we de namen van 54 soldaten die in de Peel gesneuveld zijn hebben weten op te sporen. Ik ging in die tijd ook een weddenschap aan met mijn vader dat ik alle levende familieleden van deze soldaten zou kunnen opsporen en gelukkig heb ik die weddenschap kunnen winnen! In ruil kreeg ik een stuk land van 200 m2 om een monument te realiseren voor deze soldaten”

- **Wat is je favoriete plek en waarom?**

“Mijn favoriete plek is denk ik de permanente expositie die Johan Bloemers en ik hebben geopend bij restaurant de Daatjeshoeve in Nederweert. Deze expositie bevat vliegtuigonderdelen met foto's en informatie over de oorlog in de lucht tijdens Tweede Wereldoorlog in Weerterland. Hier komen jaarlijks duizenden bezoekers op af. Daarnaast vind ik het oorlogsmonument dicht bij de ingang van het Nationaal Park een mooie plek om bij stil te staan”

- **Wat kun je verder vertellen over de strijd in de Peel?**

“Het Peelgebied is buitensporig zwaar getroffen door het oorlogsgeweld tijdens de bevrijding. De Duitse troepen wisten dat het kanalengebied hier belangrijk was voor de geallieerden, zeker vanwege de weg naar Venlo/Duisland . Om die transportroute moeilijk bruikbaar te maken werd het gebied volledig vol gelegd met mijnen. Ook de bevrijders wisten af van het belang van dit gebied. De 7^e Amerikaanse pantserdivisie werd ingeschakeld om het z-vormige front langs de kanalen te bewaken. Het front liep van de melkfabriek in Ell tot Nederweert langs het Wessems kanaal, van Nederweert naar Meijel langs de Noordervaart en van Meijel naar Deurne langs het Deurnse kanaal. In het hele gebied vonden zware gevechten plaats tussen Duitse troepen aan de ene kant en Britse en Amerikaanse aan de andere kant. Deze slag wordt ook wel 'De slag in de schaduw' genoemd. In het oorlogsgeweld zijn er alleen al in Ospel 25 burgers omgekomen.”

“Onze familie heeft het geluk gehad dat het huis onbeschadigd is gebleven, in tegenstelling tot de meeste huizen in Ospel. Ons huis lag dicht bij de Noordervaart. Daarom konden ons huis en de omliggende huizen voor de bevrijders dienen als handige uitkijkpunten. Om te voorkomen dat deze door de geallieerden gebruikt werden, werden ze bestookt met fosfor bommen. Fosforbommen zijn bij ons huis toen slechts een paar meter van het keukenraam neergekomen, deze kwamen echter net niet ver genoeg om het huis in brand te schieten. Een vreselijke gebeurtenis in de familie was toen een nichtje van mijn vader omkwam toen er tijdens een beschieting van Ospel een projectiel in de schoorsteen viel en het fornuis explodeerde. Dit bleef natuurlijk altijd een zwarte bladzijde in onze familiegeschiedenis.”

“Naast de gevechten op de grond, gebeurde er ook veel in de lucht. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn er wel 30 geallieerde bommenwerpers in de Peel neergehaald door de Duitse afweer in dit gebied, waarbij zo'n 90 bemanningsleden omkwamen. Voor die militairen is er een monument opgericht in Nationaal Park de Groote Peel . Er staan in dit gebied veel monumenten voor mensen die hier zijn omgekomen, zowel voor burgers als voor militairen, hieruit blijkt dat dit gebied erg heeft geleden onder het oorlogsgeweld.”

Wat wens je de Peel?

“Als familie zijn we nu bezig om een project te realiseren op diezelfde plek waar Toontje Zegveld het leven liet. Het project heet Peelwachter Ospel en zal een community worden van 20 levensloopbestendige woningen, een gezamenlijke ruimte incl. een experience center en een beheerderswoning allen in het huursegment. De woningen zijn bestemd voor Ospelse dorpsgenoten. Noaberschap zal hoog in het vaandel staan. Op deze manier willen wij iets teruggeven aan het gebied dat het door de eeuwen heen niet altijd even gemakkelijk heeft gehad.”

- Wat wens je de Peel?

“Ik wil dat mijn verzameling, onderzoek en de monumenten die ik opgericht hebt blijven bestaan. Mijn verzameling zal ik blijven uitbreiden en completer maken. Zo kunnen er nog bij veel voorwerpen teksten en foto's geplaatst worden voor toelichting. Ook zijn er nog veel verhalen in mijn hoofd die ik moet gaan vastleggen. Eigenlijk is er te weinig plek voor al het materiaal wat ik heb, dus wie weet moet er toch maar een keer worden uitgebreid. Ik heb denk ik in totaal zo 300 veteranen geïnterviewd en met al die gesprekken moet ook nog iets gebeuren. Er is hier veel geschiedenis en het is erg belangrijk dat we die verhalen beschermen, zodat ze niet verloren gaan.

Peter van Soest
beëdigd Rentmeester NVR, <https://rentmeestervansoest.nl>
21-06-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Ik kom van een dorp uit het Noorden van de Meinweg en in die tijd was het nog geen nationaal park. Op woensdagmiddagen struinden we als kleine jongens door de Meinweg en stuitten we op de ijzeren Rijn en daar reden de goederentreinen overheen. We verstopten ons in de berm en als de trein gepasseerd was dan liepen we weer verder over het spoor. Ik ben letterlijk spelenderwijs bij die natuur betrokken geraakt. Ik kom van een boerderij als kind dus het zit in je bloed, die natuur. Peter heeft de opleiding hogere bosbouw en rentmeesterij gevolgd. Ik ken de Meinweg minstens 50 jaar maar tot 17 jaar geleden was ik nooit bewust met de Meinweg bezig. Toen werd ik gevraagd als vertegenwoordiger voor de particuliere eigenaren en toen is het balletje gaan rollen. Al werkende en bezig zijn, is de Meinweg een prettig virus die je uiteindelijk binnenhaalt.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

De ijzeren Rijn ligt Peter nader aan het hart. Peter heeft de stoute schoenen aangetrokken en het dichtgegroeide stuk op het spoor 'plat' laten zagen (prunus en andere boomsoorten) na overleg met Ton Lenders die aangegeven had dat het bevorderlijk zou zijn voor lichtminnende planten. Prorail voelde hier niks voor maar door de actie van Peter, die hij zelf als risicovol benoemde, heeft Prorail gevraagd waarom Peter dit gedaan had. Deze reactie wilde Peter met zijn actie ook uitlokken. Na Peter's uitleg van de visie om een ecologische verbinding in het gebied te maken door snoeien en begrazing, heeft hij Prorail zover gekregen dat ze hieraan mee wilden werken. Het had natuurlijk ook anders kunnen uitpakken zoals een boete. Hij heeft in 2013 een bruikleenovereenkomst kunnen regelen voor het stuk op de ijzeren Rijn, maar de kosten waren voor hemzelf en hij moest elk jaar verantwoording afleggen bij Prorail. Enkele maanden geleden heeft Prorail hem gecontacteerd dat ze het vreemd vonden dat ze geen financiële bijdrage leveren aan de werkzaamheden die Peter verricht met de mensen en dit ligt nu ter discussie op tafel.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Melicker hei

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Melicker hei. In het kader van de natuur kwaliteits impuls

(<https://www.arcgis.com/home/item.html?id=84c2fc65cd004c94b5988e7b1062a19d>)

hebben we het oerwoud aan vogelkers verwijderd en vervolgens de grond verschaald en geplagd en bodemverwonding toegepast. Als je het hebt over de meest favoriete plek dan is het de Melicker heide want je ziet dat de heide teruggekomen is en met begrazing moeten

we de loofhoutopslag tegengaan. Met een aantal vrijwilligers hebben we de grove dennetjes afgeknipt en dat heeft wel een half jaar geduurd. Voor mijn gevoel is de heide hier optimaal. Je kunt hier ook de zeldzame liggende vleugeltjesbloem zien. Peter werkt samen met Ton Lenders op de Melicker hei en Ton geeft aan dat er veel biodiversiteit is.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De Meinweg heeft een grote biodiversiteit die je niet overal tegenkomt. Ook benoemt Peter de zeldzame liggende vleugeltjesbloem. Wellicht minder bekend bij de mensen en misschien ook uniek voor het NP maar zowel Staatsbosbeheer als de gemeente en particulieren zijn grondeigenaar. De omgeving heeft hier geen idee van.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Momenteel ben ik bezig met het ruilen van grond om aaneengesloten stukken te krijgen i.s.m. Staatsbosbeheer en particuliere eigenaren, want dit komt ten goede aan het beheer van de grond. Ik zie het voor me dat er uiteindelijk een toegangspoort 'Nationaal Park de Meinweg' komt, zodat je ook het gevoel hebt een unieke plek te betreden. Peter noemt hierbij het voorbeeld van de toegangspoorten van de nationale parken in Amerika. Door de entree creëer je een gevoel iets unieks te gaan beleven, ook al is het gebied aan beide kanten hetzelfde. Ook wenst hij in 2029 een museum in het NP waar de geschiedenis van de ijzeren Rijn en de geologische geschiedenis van de Meinweg verteld wordt. Het unieke gevoel van de Meinweg zichtbaar kunnen maken en bewustzijn van de biodiversiteit creëren en vergroten!

Mein weg:

Overige info:

- Doel stichting particulieren; Mensen informeren en bewustwording creëren, excursies organiseren om de stichting te promoten komend half jaar. Excursie aan vakidioten, geïnteresseerden, boeren, burgers, buitenmensen en met mensen uit de politiek zoals ambtenaren en provincie Limburg.
- We hebben te weinig laten zien wat een nationaal park is en waar we ons onderscheiden t.o.v. de NP's elders. Waarom is dit een nationaal park en wat betekent dat? Dat wil ik graag vertellen aan de mensen om bekendheid en bewustwording te stimuleren en ook de bedreigingen kenbaar maken waar de natuur momenteel mee te maken heeft.
- De stichting moet een duidelijke taak in voorlichting en educatie krijgen en de stichting zelf promoten.
- Peter heeft binnenkort overleg met de nieuwe directeur van Sekisui en hij probeert een interview voor ons te regelen.
- NOB groep - Natuur Onderzoek en Beheer groep

Educatie:

- Gemiste kans dat we destijds niet meer werk hebben gemaakt van het behouden van een bezoekerscentrum (wat nu de Boshut is).
- Het onderwerp stikstof meer aandacht geven. Hoe kun je het bijvoorbeeld zichtbaar en tastbaar maken in de natuur / landschap?
- Burgerparticipatie en mensen binden aan je gebied; Peter werkt samen met vrijwilligers van Sekisui om zorg te dragen voor het nationaal park. De laatste 10 jaar hebben de vrijwilligers de poelen in het NP onderhouden. Het eerste jaar o.l.v. Ton Lenders en daarna vrijwel zelfstandig met hier en daar enkele aanwijzingen. Na Enkele jaren gaven de vrijwilligers aan of ze een poel niet zouden adopteren want ze hadden er immers al jaren voor gezorgd. Dit is voor Peter het bewijs dat je mensen kunt verbinden aan een gebied door er zorg voor te laten dragen. (het 'poelenclubje' van Sekisui noemt Peter ze met een knipoog). Sekisui Alveo is een bedrijf in op het industrieterrein aan de rand van Nationaal park De Meinweg in Roermond. Hier worden Polyolefin-schuimstoffen geproduceerd. Sekisui Alveo werkt samen met het Nationaal park. Bezoekers van het bedrijf zullen niet alleen de producten van het bedrijf maar ook de schitterende natuur van het Nationaal park leren kennen en waarnemen. <http://www.npr-meinweg.eu/Gastheerschap/Gastheren%20en%20Ambassadeurs/Sekisui%20Alveo.html>
- We zouden veel meer lokale bedrijven kunnen betrekken zoals Rockwool of UPS. De formule Sekisui werkt ook bij andere bedrijven. Het kost niet veel geld maar wel veel tijd en daar zul je mensen voor moeten zoeken.
- Lokale mensen/bewoners meer betrekken bij het gebied, want velen weten niet wat er in hun 'achtertuin' gebeurt.
- Natuurwerkdag werd door Peter benoemd, die hij in het verleden samen met Sylvia Spierts en Sekisui georganiseerd heeft. Hij heeft onlangs contact gehad met de nieuwe directeur van Sekisui en ze willen de natuurwerkdag graag in stand houden. Peter heeft een draaiboek waardoor de organisatie hiervan niet veel tijd kost. Wel zorgt hij elke keer voor een nieuwe toevoeging van werkzaamheden. Dit jaar zal het opruimen van de grond rond de liggende vleugeltjesbloem als nieuwe taak dienen. In het najaar zal deze dag wederom georganiseerd worden. Peter stelt ook voor om deze dag i.s.m. IVN natuureducatie groter te organiseren door meer bedrijven als Sekisui te betrekken.
- Bij Kempenbroek werkt Peter ook samen met ARC aan klimaatbuffers om gronden tussen de boeren, bedrijven en natuurgebied te ruilen zodat iedereen met zijn grond op de juiste plek zit.

Flora / fauna:

- Liggende vleugeltjesbloem

Rick van Meel

25 januari 2022 – interview over Nationaal Park de Groote Peel

Eerste ontmoeting met de Peel

Voor mij is de Peel Ospel, waar ik geboren ben en waar ik tot mijn 24^e heb gewoond. Op het moment dat ik zo'n zeven, acht jaar oud was, begon voor mij het avontuur en mocht ik voor het eerst alleen met mijn fietsje weg. Vaak fietste ik op een woensdagmiddag naar een vriendje die woonde aan de rand van de Peel, waar zijn ouders een melkveebedrijf hadden. Daar was het altijd feest: we sprongen over slootjes, vingen kikkers, stekelbaarsjes en slakken uit de beken, krekels en sprinkhanen in de wei, we liepen over ijs en zakten erdoorheen en we bouwden hutten in het struikgewas. Dit waren van die dagen dat ik drie keer op een middag een schone broek moest aantrekken, zo vies of nat werden we.

De combinatie van het boerenleven dat ik leerde kennen via mijn vrienden en de verbondenheid in ons dorp met al zijn tradities, maakten dat dit hele gebied voor mij een groot avontuur was en nog steeds is.

Mooiste moment

Op 17-jarige leeftijd werkte ik bij een boer in de bollenteelt. Daar wiede ik onkruid, werden er bollen gepoot en hielp ik in de tunnelkassen. Vaak alleen, ook vaak met een groep jongeren. Boer Koos vertelde ons dan allerlei verhalen over de Peel. Vaak ook over de mythes en legendes van het peelgebied. Op een dag vertelde hij over de dwaallichtjes in de Peel en deze nog steeds door mensen werden gezien. Spoedig daarna trokken wij op een vroege ochtend rond 5 uur met deze groep jongeren, onder leiding van Koos, diep de Peel in. Op zoek naar dwaallichtjes... Dat was toch wel het meest indrukwekkende, momenten dat ik me kan herinneren van de Peel.

De Peel staat voor mij voor oude verhalen. Over het steken van turf, de tweede wereldoorlog, mythes, griezelverhalen. En ook voor herinneringen. Herinneringen aan de kokmeeuwenkolonie, de dwaallichtjes, de droppings met verenigingen. En het was natuurlijk de plek waar je voor het eerst je schaatsen onderbond.

Favoriete plek

'Aan Het Elfde', het grootste water in de Peel, is mijn favoriete plek in de Groote Peel. Dit water wordt onder andere gesplitst door een dijkje, waarover je heen kunt lopen. De tocht daarnaartoe is prachtig, je ziet dan veel verschillende delen van de Peel, van velden, tot grasstroken en vennen.

Uniek

De verhalen van de mensen die daar zijn opgegroeid en de mythische verhalen maken voor mij de Peel de Peel. Zoals de verhalen die mijn vader vertelde over het turfsteken dat mijn Opa er deed, en ook de mythische verhalen over bijvoorbeeld de Romeinse soldaat die is overleden in Peel en wiens helm er werd gevonden. En natuurlijk over de dwaallichtjes, die de zielen van overleden mensen zouden zijn. In de Peel is heel veel gebeurd. Als je het moeras is stapte, kwam je er niet meer uit.

Dit gebied heeft ervoor gezorgd dat de omliggende dorpen hieromheen konden ontstaan, zoals Ospel. Mét onze bijbehorende mentaliteit: niet lullen, maar poetsen. Je vindt prachtige verhalen over

de Peel in *Klein Volk* van Ton van Reen), *Waat 'ne kal* over het dialect van dit gebied, *Limburgse sagen en legenden* van Pierre Kemp en *Heel de Peel*, het boek dat zelfs mijn vader las, die nooit leest.

Het toverwoord is compromis

Dit gebied is van ons allemaal. Het moet wat mij betreft een gebied blijven waar ruimte is om fijn te wonen en ook om te ondernemen en te recreëren. Dat betekent dat we elkaar wat moet gunnen en in kansen en overeenkomsten dienen te denken. Het toverwoord hierin is begrip. Begrip hebben voor elkaar om te komen tot een compromis. En er zijn ambassadeurs nodig om dit voor elkaar te krijgen.

Ruud Snijders

'Vormgever van communicatie' / fotograaf

<https://ruudsnijders.nl>

<https://www.flickr.com/people/122046697@N06/>

Afdeling IVN Roermond; bestuurslid geweest en coördinator excursieloket, ook voor de regio Midden-Limburg wat van de district website binnenkomt en hij zit in de communicatiewerkgroep van Midden-Limburg en is natuurgids IVN

19-06-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Ik ben geboren en getogen in Heel en we waren als kinderen altijd buiten en in het bos. Dat hoefden onze ouders niet te zeggen. Nu zijn we veel voorzichtiger met onze kinderen en daardoor missen ze het een en ander. Vanaf mijn 21^e heb ik in Melick gewoond en nu in Montfort, waardoor ik altijd wel aan de rand van de Meinweg heb gewoond. Dus ik ken het al vanaf die tijd, vooral door het mountainbiken heb ik het gebied goed leren kennen. Zo'n 12 jaar geleden kwam ik pas voor het eerst door vrienden in aanraking met IVN en ben toen ook voor IVN gaan werken. Vanwege mijn achtergrond in communicatie kon ik aan de slag bij IVN. Ik heb onderdeel uitgemaakt van de Communicatie educatie en recreatie (CER) werkgroep, waardoor mijn betrokkenheid bij NP de Meinweg nog sterker werd. Ook heb ik de natuurgids opleiding gevolgd en geef ik rondleidingen. Ik vond de opleiding voornamelijk leuk vanwege de vele achtergrondinformatie over het gebied.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)
Ooh dat kan ik je wel vertellen! Ik was jaren geleden aan het mountainbiken op een pad dat nu niet meer toegankelijk is en dat pad loopt van de rolvennen langs de bosbeek naar het elvenmeer. Je bent vrij snel en geruisloos op zo'n fiets en op een gegeven moment zie ik een grote reebok die rechts op de helling staat en schrikt van mij en die kan niet omhoog dus die kiest ervoor op een meter voor mij op het pad te springen. Ik met volle vaart over dat pad en voor je springt een reebok, dus dan gaat de adrenaline wel behoorlijk omhoog en tegelijkertijd een hele mooie ervaring om zo'n dier zo kortbij te zien en dat staat op mijn netvlies gebrand. Dat was een indrukwekkende beleving. En voor de rest zijn het kleine belevingen zoals het zien van een adder of klapekster. Dat zijn bijzondere dieren om te zien. Ik geniet elke keer weer wat ik zie, ook met mijn camera.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Mijn favoriete plek is langs de Roode beek

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

De diversiteit aan landschappen en biodiversiteit vind ik op de Meinweg er bovenuit springen t.o.v. andere gebieden. Je hebt veel verschillende landschappen binnen dit relatief

kleine oppervlakte en dat komt natuurlijk door de terrassen. Ik heb al vaker gehoord dat het de grootste biodiversiteit bezit, het grootste aantal soorten. De NOB werkgroep kan je meer vertellen hierover en de gegevens ook staven.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

Het terrassenlandschap en de breuklijnen maken het landschap uniek en de daardoor ontstane diversiteit. De (cultuur)historie en ons gebruik van het gebied heeft mede het gebied vormgegeven en maakt het in mijn ogen uniek.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Om de dingen te doen waar ik energie van krijg en dat mag je zo breed interpreteren als je wilt. Ik vind het leuk om te vertellen en ik vind het leuk om mens mee te nemen in het verhaal van de Meinweg, in de cultuurhistorie en natuur. Daar haal ik mijn voldoening uit en dat vind ik heerlijk. Een bijdrage leveren aan een organisatie, meedenken en doen vind ik ook waardevol.

Mein weg:

Overige info:

- Volgens de ervaringen van Ruud zijn mensen uit de randstad zich veel bewuster van de noodzaak van de natuur dan bijvoorbeeld de mensen in Limburg. Als je midden in de natuur woont dan ga je het als vanzelfsprekend ervaren en door het gebrek aan natuur in de randstad, lijkt het alsof de bewustwording groter is hiervoor.

Educatie:

- Ruud heeft vier volle maan wandelingen verzorgd als gids die door 1 organisatie werden aangevraagd.
- Ruud benoemt de ondernemers en lokale bewoners als mogelijke doelgroep binnen de educatiestrategie om educatie aan te bieden zodat de waarde van de omringende natuurgebieden en het NP ook meer uitgedragen wordt door de doelgroep. Ook het besef creëren hoe rijk we zijn in deze omgeving qua natuur en hier zorg voor kunnen dragen. Zelf ervaar ik dat als je mensen rondleidt door de natuur en meeneemt in die beleving, er weer oog en verwondering voor ontstaat en dat is natuurlijk mooi en mag van mij meer gebeuren.
- De urgentie van thema's zoals de klimaatcrisis, stikstof en duurzaamheid maken natuureducatie momenteel relevant en dat moeten we benutten.
- Meer actief werven richting basisscholen en een actief opgezet leerprogramma natuureducatie aanbieden i.p.v. wachten totdat scholen een aanvraag doen en de Meinweg als ideale uitvalsbasis om ze daar naartoe te halen (dus niet in het klaslokaal).
- Een stoorfactor vindt Ruud alle borden waarmee gecommuniceerd wordt en dat verdient aandacht. Als buitenstaander is dit niet te volgen.

- Het jammer is dat het NP geen bezoekerscentrum meer heeft
- Doelgroep die interessant is is de lokale / regionale doelgroep naast de kinderen
- Een vaste plek als locatie voor de afdeling Roermond om mee samenhang tussen de mensen te creëren. Een centraal punt waar we als vereniging 'thuis' zijn. Het is een afdeling met een heel groot werkgebied en dat maakt het ook lastig.
- Ruud geeft aan dat de nieuwe aanwas aan schoolgidsen zijn vruchten afwerpt want hij ziet dat de educatie aan kinderen beter opgepakt wordt en dat vindt hij mooi om te zien.

Flora / fauna:

Sanne Backus

Lid Junior Rangers Nationaal Park De Meinweg 23-02-23

Sanne Backus is lid van de Junior Rangers en is met deze club actief in Nationaal Park De Meinweg. In het dagelijks leven wandelt ze veel in de natuur, waarvoor ze op ideale afstand van het Nationale Park af woont. Verder is ze creatief aangelegd en maakt ze kleding, tekent ze. Ze doet dan ook een creatieve opleiding aan Sint Lucas te Boxtel. De Junior Rangers doen verscheidene activiteiten. Eens per maand gaan ze erop uit. Het werk van de Junior Rangers draagt direct bij aan de natuur, bijvoorbeeld door het verplanten van boomzaailingen, het opruimen van afval. Verder verzorgen zij educatieve activiteiten zoals de "Insecten doedag" waarop men allerlei feiten kan leren over deze belangrijke dieren. Daarnaast bestaan de Junior Rangers uit een groep jongeren die het goed met elkaar kunnen vinden. Daarom is er ook plek voor recreatieve activiteiten om het groepsgevoel te versterken.

- Wat was je/uw eerste herinnering in de Meinweg? (brede gebied, ook Mariapeel/Deurnse Peel)

Sanne: "Ik kwam in de kinderwagen al op de Meinweg, dus het is moeilijk om een eerste herinnering uit te kiezen. Wat ik al mijn hele leven mooi vind aan de Meinweg zijn de heidevelden, de bossen en de grote variatie in het gebied. Daarbij is het belangrijk om te vertellen dat niet alleen de Nederlandse kant van de Meinweg mooi is, maar ook de Duitse kant. Het Duitse stuk van de Meinweg is namelijk een stuk groter dan het Nederlandse gedeelte. Daar kwamen wij als kind vanuit Herkenbosch ook erg vaak.

Hoe veranderlijk het gebied is vind ik ook erg mooi om te ervaren. Elk seizoen ziet het er totaal anders uit. Een meer recente herinnering is die van de bosbranden. Ik zat namelijk in het gebied wat geëvacueerd moest worden. S' avonds om 12 uur zagen we op TV dat Herkenbosch moest evacueren. Toen dachten we bij onszelf 'Wacht eens.. Wij zijn Herkenbosch!?' Toen zijn we vertrokken zonder helemaal te begrijpen waar we dan naartoe moesten. 4200 mensen moesten ineens verkassen. Dat deed niet iedereen, maar de oproep was er wel. We zijn toen naar het dichtstbijzijnde opvangpunt gegaan, wat voor ons het lokale voetbalveld was. Vanuit daar werden de mensen weer verdeeld over verschillende opvanglocaties.

Toen hebben we een paar dagen in een sporthal gezeten. Daar zorgeloos blijven zitten is extra lastig als je ene hoop huisdieren hebt, die wij dan ook hadden. We moesten regelmatig terugkomen om de dieren te voeren, maar dit kon alleen met iemand die je escorteerde. Die mensen lieten erop dat je niet bleef maar weer veilig terugkwam in de opvanglocatie. Het was een erg indrukwekkend iets om mee te maken. Gelukkig hebben we de rode kruis dekentjes nog. Die hoefden ze niet meer terug toen evacuatie niet meer nodig was. Die zijn super comfortabel en dienen als een herinnering aan die ervaring.

Weken na de brand toen het gebied weer opengesteld werd ben ik er geweest, en de brand was nog steeds goed te ruiken. De tekenen van die brand zijn nog steeds terug te zien op de Meinweg. De bomen in het aangetaste gebied zijn zwartgeblakerd. Ik denk wel dat de brand ervoor heeft gezorgd dat de Meinweg beter in kaart gebracht is, waardoor ze bij toekomstige branden hopelijk beter kunnen bestrijden. Want het gaat steeds vaker gebeuren, omdat er te weinig grondwater is, steeds minder regenval en het steeds heter wordt. Dit zal de komende jaren waarschijnlijk alleen maar erger worden."

- Wat maakt de Meinweg voor jou/u uniek? Wat is je band met het gebied?

“De Meinweg is voor mij erg belangrijk. Als ik bijvoorbeeld op een oude kaart van Limburg/Nederland kijk, ontdek ik dat ik op zoek ga naar waar de Meinweg ligt. De Meinweg en de omringende dorpen hebben een erg rijke geschiedenis waar ik erg in geïnteresseerd ben. Ik voel het echt als een voorrecht om er zo dicht bij te wonen. Niet iedereen heeft het geluk om zo dicht bij een Nationaal Park te wonen! Als ik zin heb kan ik thuis opstaan, 500 meter lopen en op de Meinweg en slang tegenkomen!

Als ik naar de Meinweg ga dan kom ik tot rust, maar geniet ik ook van het avontuurlijke aspect van de wandelingen. Als ik langs het Elfenmeer loop en geen koeien tegenkom ben ik eerlijk gezegd wel een beetje teleurgesteld en mis ik de ‘roering’ in de wandeling. De koeien horen wat mij betreft bij het gebied. Zij houden de begroeiing bij en zijn leuk om te zien! Ook kom ik wel eens schapen tegen die de heide bijhouden. De herders van die schapen houden op Facebook bij waar de kuddes zijn, waar je ze eventueel kunt op zoeken als je dat zou willen. Niet te dichtbij komen, want de honden zijn natuurlijk erg beschermend over de kuddes!”

- Wat is het meest bijzondere verhaal / de meest bijzondere mythe die je over dit gebied kent?

“Ik heb letterlijk boeken met mythen en sagen over De Meinweg. Ik ben namelijk gek op mythen en sagen. Een aantal jaren terug is er een boek geschreven genaamd ‘Grenzeloos Griezelen’ geschreven door Meta van Appeven, Dorien van Meel en Coen Thevissen met mythen en sagen specifiek over de Meinweg. Deze verhalen staan er dan in het Duits en het Nederlands. Zo staat er een verhaal in over een heks die naar Keulen afreist en daar in een wijnkelder vast kwam te zitten en er nooit meer levend uitkwam van. Een ander verhaal gaat over monstertjes met haken als handen. Zij trekken je naar beneden als je te dicht langs een sloot of greppel loopt. Sommige verhalen hebben dus als doel om kinderen voor bepaalde gevaren te behoeden. Het boek is in 2011 uitgebracht en ik heb het boek al sindsdien! Dit boek heeft mij ook de interesse meegegeven in de lokale verhalen en mythes!”

- Wat is je favoriete plek op de Peel en waarom? (brede gebied)

“Nabij de MAHARISHI is een visvijver. Deze ligt er een beetje verlaten bij. Het is een erg mooi park, en als de licht daar door de bomen heen schijnt is het bijzonder mooi! Volgens mij is dit parkje vroeger van Sint Ludwig geweest. Er staan op die plek dan ook nog prieeltjes en oude gebouwen. Volgens mij zwemmen er geen vissen meer, vanwege het lage water, maar de bloemen die om deze vijver heen groeien in de lente en de zomer zijn erg mooi. Daarom vind ik het heerlijk om hier af en toe neer te strijken en gewoon rond te kijken. Ik kom hier ook al sinds ik klein ben! “

- Wat wens je De Meinweg? (of bij ondernemers: wat is je ambitie met het gebied?)

“Ik zou graag willen dat het blijft en groter wordt in de toekomst! Mensen zeggen vaak dat het klein is, en er zijn zelfs discussies of het met de kleine oppervlakte we Nationaal Park status verdient. Bij deze discussie wordt echter vergeten dat de Meinweg een grensoverschrijdend gebied is, en vaak wordt alleen de Nederlandse oppervlakte van De Meinweg meegenomen in die overweging. Als je door de Meinweg heen loopt, zijn er wel grenspalen die de grens aangeven, maar voor de rest is er geen verschil tussen de Nederlandse en de Duitse delen van De Meinweg. En zelfs als je alleen uitgaat van de Nederlandse oppervlakte, is er nog de mogelijkheid om het Nationaal Park door te trekken naar andere Natura 2000 gebieden in de omgeving en er op die manier een groter park van te maken! Dat lijkt me een stuk beter dan de Nationaal Park status opheffen!”

“Daarnaast mag de industrie die aan De Meinweg ligt wat minder wat mij betreft. Daarbij willen ze windmolens op De Meinweg zetten bovenop het Wolfsplateau, en ook daar ben ik het niet mee eens. Het is hoog en ideaal voor windmolens, maar er is ook een industrieterrein waar zoveel oppervlakte

onbenut wordt. Misschien is het beter om daar zonnepanelen te plaatsen in plaats van windmolens midden in een natuurgebied! Heel Herkenbosch is er in ieder geval op tegen en er wordt dan ook volop actiegevoerd. Ik hoop dan ook dat die actie ervoor zorgt dat de windmolens er niet komen! Dan voorkomen we een hoop moeilijkheden voor zowel de natuur als de mensen die op het Wolfsplateau wonen!”

- Overige onderwerpen

“Bij educatieve activiteiten zoals de insectenwerkdag merk je dat de kinderen van tegenwoordig weinig basiskennis over de natuur hebben. Kinderen komen veel minder in de natuur nu dan vroeger toen ik klein was. Ik ging als kind op zoek naar salamanders en andere dieren op de Meinweg. Ik hoop dus dat kinderen meer ervaringen kunnen gaan opdoen in de natuur.”

Sjraar van Beek & Meike
Schapenherder heidegebied de Meinweg
20-10-22

Sjraar is een schapenboer/herder die samen met zijn rechterhand Meike Beckers 23 kuddes onder zijn hoede heeft. Zijn uitvalsbasis aan de Meinweg is de Beatrixhoeve. Hier ontvangt hij dan ook gasten die geïnteresseerd zijn in het ervaren van het herdersgevoel. Sjraar begon ooit zijn carrière als ecooloog, waar hij een interesse ontwikkelde in het beheren van heidegebied. Toen hij erachter kwam dat het gebruik van schapen in deze context zeer voordelig is voor zowel de schapen als de natuur, heeft hij zich laten omscholen tot schapenboer/herder.

- Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Sjraar kwam pas in aanraking met de Meinweg toen hij begon met de schapenkuddes in het gebied. In het Meinweggebied lopen 3 van zijn kuddes rond. In totaal beheert hij samen met verschillende herders zo'n 23 kuddes!

- Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg?

Sjraars eerste echte positieve natuurherinnering komt uit zijn vroege kindertijd. Hij heeft jarenlang in de Randstad gewoond, waar weinig plek was voor natuur en dus ook niet voor natuurervaring. Toen hij en zijn gezin verhuisde naar de rand van de Randstad ging er een wereld voor hem open. "Sindsdien gingen we altijd spelen in het bos en hutten bouwen"

Toen Sjraar 23 was, kwam hij als beginnende ecooloog in aanraking met het heidegebied rondom Venlo. Toentertijd waren er verschillende concepten over hoe begrazing. Deze waren begrazing door schapen, boerenvee rasters (dat wil zeggen het afrasteren van verschillende delen van een natuurgebied, waarbij op elk raster vee gehouden wordt) en Wildlife grazing (dat wil zeggen gebruik van wilde paarden/runderen zoals heckrunderen of galloways. Sjraar was al vroeg overtuigd van de kracht van begrazing door schapen en wist men er dan ook van te overtuigen om dit toe te passen op de Grote Hei in Venlo. Hoewel men kritiek had op de hoeveelheid kuddes in het gebied, is uiteindelijk gebleken dat dit beleid een zeer positief effect had op dit heidelandschap. Sjraar noemt dit gebied nu zelfs het mooiste heidelandschap van Nederland. Later had Sjraar als ambitie om de Meinweg door middel van ditzelfde beheer, in samenwerking met Staatsbosbeheer het gebied tot een nieuw niveau te brengen. Tegenwoordig past Sjraar deze methode met een 3tal kuddes ook toe op de Meinweg. Hij kwam ook eens een oud-leraar van hem tegen. Sjraar kan zich nog als de dag van gisteren herinneren dat deze oud-leraar toen tegen hem zei: "Wie had nou gedacht dat jouw vak ook vandaag de dag nog relevant zou zijn?"

Meike woont al sinds kinds af aan op de Meinweg, dus de eerste/oudste herinnering is moeilijk te herinneren.

- Wat is jouw/uw meest memorabele herinnering aan de Meinweg?
(dit mag zowel positief als negatief zijn)

Een hoop herinneringen die Sjraar memorabel vindt zijn niet persé Meinweg gebonden. Een van de mooiste dingen aan zijn werk vindt hij het meegeven van de 'herderservaring' aan de mensen die met hem mee op pad gaan. In die context is de natuur erg mooi, maar is het slechts het decor voor die herderservaringen. Iets wat voor hem tegenover het meegeven van de herderservaring te vaak gebeurt is de ridiculisatie van het veehouden. Zo ging hij ooit op bezoek bij Belevenisboerderij Schieveen. Hier kunnen mensen knuffelen met schapen, erachteraan rennen, ermee op de foto etv. Sjraar vindt dat dit niets meer met het herdersvak te maken heeft, maar puur voor vermaak zorgt.

Wat Meike erg mooi vindt aan de Meinweg zijn de reeën en zwijnen die ze soms ziet als ze vroeg met een kudde schapen op pad gaat. Daarbij was de eerste keer dat ze met de kuddes over het spoor van de IJzeren Rijn ging extra speciaal.

- Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De hoogteverschillen door de terrassen en de rust zijn erg speciaal op de Meinweg. Verder zijn de IJzeren Rijn en de treinen samen met het klooster in Vlodrop uniek

- Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Omdat het overdragen van de herderservaring voor Sjraar zo speciaal is, zou hij dit graag blijven doen. Om zoveel mogelijk groepen mee te krijgen zou het handig zijn om bijvoorbeeld een bus ter beschikking te hebben. Deze zou dan het vervoer voor scholen kunnen verzorgen. Zo heeft WML bussen die zij inzetten om scholen op te halen. Verder is Wensbus Leudal een interessant concept. Een groep vrijwilligers bestuurt deze bus voor lage tarieven. Ten slotte zou de geluksexpress eventueel ook een optie kunnen bieden.

Naast vervoer is het natuurlijk ook belangrijk dat groepen geïnteresseerden bij Sjraar uitkomen. Sjraar heeft zelf weinig tijd om 'de telefoon op te nemen' voor alle geïnteresseerden. Daarom zou hij het fijn vinden als een andere partij dit voor hem zou kunnen regelen. IVN zou hier een voorbeeld van kunnen zijn. Verder wilt Sjraar door blijven gaan met het onderhouden van de heide op de Meinweg. Die heide is namelijk een thuis voor een groot aantal unieke soorten. Hij vindt het dan ook belangrijk dat men hart gaat dragen voor deze natuur, door bijvoorbeeld bomen uit de grond te trekken op de heide. Hij wilt echter dat er geen focus komt te liggen op negatieve aspecten in de natuur, zoals alle problematieken. Hij vindt het een beter idee om vanuit een positieve invalshoek de natuur te benaderen en ervan te genieten.

Ten slotte zou hij graag 1/3 van alle mest die zijn schapen produceren gebruiken als bemesting voor landbouwgrond. Op deze manier kan hij dus nog een product van de schapen verkopen, en blijft de heide wat meer nutriëntenarm.

- (Toch) over problematiek gesproken, wat voor oplossingen stel jij voor?

Je hoort veel boeren m.b.t. de stikstofproblematiek dingen roepen als "Waarom moeten wij weg, we zitten hier al honderden jaren!". Sjraar snapt het sentiment, maar heeft hier een gevatte oplossing voor. "Als je hier al honderd jaar zit, en je moet ineens weg, probeer dan eens te boeren zoals honderd jaar geleden. Misschien hoef je dan niet meer weg!". Volgend Sjraar houdt dat in dat boeren moeten afschalen, mee moeten helpen met beheer en na moeten denken over een meer duurzame manier van boeren. "Ik zou er zelf ook wel een voedselbosje bij willen!". Volgens Sjraar hebben we maar 30% van het vee nodig in een lagere dichtheid om in onze behoeften te voorzien. Dan kunnen we nog steeds een stukje vlees eten, zo'n 2 á 3 dagen per week.

Zelf heeft Sjraar een goeie oplossing om in een zeer nadelige wolmarkt alsnog wat geld te verdienen met zijn wol. Naast de wol verkoopt hij namelijk een verhaal. Kledingmerk Scotch & Soda pronkt met het feit dat zij wol gebruiken van beheerschapen. Sjraar heeft hierdoor kunnen uitonderhandelen dat als Scotch & Soda hier zo trots op is, dat ze ook wel wat meer mogen gaan betalen voor deze wol.

Tessa van der Wey

Kunstenares en docent schilderen en keramiek, bezoeker Meinweg

02-05-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Samen met mijn man en twee kinderen zijn we jaren geleden voor het eerst hier komen wandelen op aanraden van vrienden. De combinatie van een hapje eten en drinken en de omgeving verkennen was destijds het doel.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

Bovenstaande is mijn eerste herinnering maar een memorabele herinnering is het moment geweest dat ik vast liep in mijn creatieve proces in mijn atelier en door een wandeling op de Meinweg kon ik mijn hoofd leegmaken en concentreren op kleuren en structuren van de natuur. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een antwoord waar ik naar op zoek was in mijn werk. Een creatieve mindset is niet altijd te sturen maar een verandering van omgeving en loskomen van dagelijkse routines en gedragingen, maakt dat je creatieve brein weer ruimte krijgt om optimaal te functioneren.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Ik ken uiteraard niet alle routes en plekken van de Meinweg, maar de rolvennen vind ik een zeer mooi stuk! Vooral als het licht mooi over het water schijnt en de lelies in bloei staan.

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

De Meinweg heeft een afwisselende omgeving, waardoor ik bij elk bezoek weer inspiratie vindt voor mijn eigen werk. De seizoenen spelen hier natuurlijk ook een rol in, waarbij de lente en herfst voor mij het meest tot de verbeelding spreekt vanwege de intense kleuren maar ook het ontwaken van de natuur in de lente en het voorbereiden op de winterperiode in de herfst.

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

Dat durf ik niet te zeggen. Ik heb wel eens gelezen over de breuklijnen door de Meinweg maar of dit uniek is weet ik niet.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

Er mogen meer educatieve programma's plaatsvinden op de Meinweg. Momenteel zie ik voornamelijk jonge kinderen die buitenlessen krijgen maar volgens mij ligt er geen focus op jongvolwassenen terwijl het voor deze doelgroep juist goed zou zijn als ze meer verbonden zouden zijn met de natuur en daarin ook ontspanning kunnen vinden door af te schakelen van alle drukte uit het dagelijks leven. Ik zie dat ook bij mijn kinderen. Continue bezig met digitale media waardoor ze soms moeilijk bereikbaar zijn in het persoonlijke contact. Het lijkt alsof ze het verlerd zijn of heeft onze generatie hier steken laten vallen?

Mein weg:

-

Educatie:

- Tessa geeft o.a. les aan schoolniveau VMBO en MBO. Daarnaast geeft ze cursussen aan oudere mensen die vooral op technisch gebied willen groeien. Tessa gebruikt met grote regelmaat structuren en natuurlijk materiaal voor deze cursussen. Ook werkt ze met natuurlijke pigmenten in haar werk.
- Tessa oppert het idee om jongvolwassenen meer te betrekken bij de Meinweg. Laat ze een vorm van sport doen of wellicht mindfull wandelingen of op therapeutische basis. De corona heeft littekens achtergelaten bij veel jongeren waardoor ze in een negatieve en depressieve spiraal terechtgekomen zijn. De natuur kan, net als ik doe voor mijn creatieve input wanneer ik vastloop in mijn werk, ook helend werken voor de jongeren.
- Schilderlessen op de Meinweg? Het heeft zo'n afwisselende omgevingen waardoor ik me kan voorstellen dat landschappen tekenen en schilderen een mooie bezigheid vormt op de Meinweg.

Ton Lenders

- Training Coördinator Natuurhistorisch Genootschap in Limburg en Coördinator Natuuronderzoek-Coördinator Natuuronderzoek National Park De Meinweg, Nationaal Park De Groote Peel en Nationaal Park De Maasduinen

<https://docplayer.nl/40879419-De-man-van-het-eerste-uur-een-interview-met-ton-lenders.html>

- Werkgroep Natuur in de transitie NP de Meinweg

21-06-2022

Hoe ben jij/u in voor het eerst in aanraking gekomen met de Meinweg?

Ik ben geboren in Sint Odiliënberg en op mijn vijfde verhuisd naar Helden-Panningen, tegen de Peel aan. Mijn opa woonde bij de Meinweg, dus als jongen kwam ik vaak hier. Na mijn studie Biologie in Nijmegen, ben ik teruggekomen naar Midden-Limburg per toeval. Ik kon een baan krijgen als biologie docent bij het Bisschoppelijke College en zodoende weer intensief in contact gekomen met de Meinweg om o.a. een onderzoek te starten naar de adder tot de dag van vandaag. De Meinweg was ook een uniek gebied voor mij, omdat ik tijdens mijn studie een specialisatie gedaan heb in dierenecologie en daarin de specialisatie reptielen en amfibieën, dus De Meinweg was voor mij een Eldorado waar ik flink kon gaan shoppen, want er is geen enkele plek in Nederland die zo rijk is aan reptielen en amfibieën. Ook is er weinig onderzoek gedaan naar reptielen en amfibieën. Er zijn soorten waar niks of heel weinig over bekend is. Het is ook het onbekende m.b.t. reptielen en amfibieën die mijn aandacht heeft getrokken dan dat ik het zo'n aaibare diertjes vind.

Wat is jouw/uw eerste/oudste herinnering aan de Meinweg? (Hier ook meest memorabele)

Als kind van 7-8 jaar was ik bij mijn opa in Sint Odiliënberg. Daar had ik overigens nog steeds vriendjes en samen trokken we de Meinweg op. Indertijd hebben we bij de paters van Sint Ludwig aangeklopt omdat we gehoord hadden dat ze daar een mummie hadden en of we die mochten zien en die hadden ze dus blijkbaar wel. Waarschijnlijk via een van de missionarissen daar terechtgekomen want ze hadden een grote verzameling aan spullen liggen daar en we mochten dus de mummie zien. Ja dat was mijn eerste kennismaking met het gebied. Ik heb van alles meegemaakt hier op de Meinweg maar dat was wel memorabel. Het was destijds alleen maar bos hier en de paters waren heel gastvrij. Dan kregen we een kop chocomel of wat we ook kregen, ik weet niet meer precies wat. Dat was een van mijn eerste herinneringen maar toen was het gebied al onherbergzaam en voor de bezoeker niet aantrekkelijk. Je kwam geen mens tegen, hoogstens de boswachter Tuddermans. De Meinweg blijft memorabele herinneringen maken. Ik schrijf ook veel artikelen en telkens denk ik, dat is toch ook weer bijzonder wat ik gezien heb. Het is het totaalplaatje van de biodiversiteit. Een paar jaar geleden ontdekte we bijvoorbeeld weer die medicinale bloedzuiger hier. Tientallen jaren niet meer gezien of gehoord en zo is er altijd wel weer iets wat weer bijzonder is.

Welke plek/route zou jij/u aanraden aan iemand die de Meinweg niet kent maar er wel naar toe wilt gaan?

Mijn favoriete plek is langs de Roode beek en de amfibieënpoel bij de wei waar de paarden lopen. Die volg ik al sinds de jaren 70 en heeft de meeste soorten. Je vindt nergens een poel met 12 amfibiesoorten en die heeft mijn hart toch wel gestolen.

Wat maakt de Meinweg voor jou/u bijzonder?

Er bestaat een boek, 'Biodiversiteit van Nationaal Park de Meinweg', uitgegeven door het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg waarbij sinds 1900 alle waarnemingen op de Meinweg vastgelegd zijn. Een historisch overzicht van alle waargenomen planten en dieren in de periode 1900-2012, inclusief een volledige bibliografie van artikelen, rapporten en verslagen. Destijds 6200 soorten genoemd in het boek, maar ik denk dat we op dit moment ruim over de 8000 zitten qua soortenrijkdom.

(<https://www.stichtingkoekeloere.nl/Biodiversiteit-Meinweg/>)

Het mooie is dat we niet alleen de aantallen weten maar ook het verloop zien van soorten, soorten die nieuw erbij komen en soorten die verdwenen zijn door de tijd.

Na het transitieproces, als het gebied ruimer wordt geschat van NP de Meinweg, dan zitten we ruim over de 10.000 soorten en dan is het ook de bedoeling om een nieuw boek uit te brengen.

Ten opzichte van andere NP's gebeurt zo'n grootschalig onderzoek nergens. **We kunnen dus niet zeggen dat de biodiversiteit / soortenrijkdom op de Meinweg het grootste is, omdat er kortweg niet zo'n uitgebreid onderzoek geweest is in andere parken vanaf 1900.**

Wat tref je op de Meinweg aan dat je nergens anders aan kan treffen? Wat maakt de Meinweg dus uniek?

De hoogteverschillen, verschillen in temperatuur, nat en droog gebied. Er zitten een aantal unieke soorten op de Meinweg die het gebied toch wel heel bijzonder maken. Wat ikzelf heel belangrijk vind is de ecologische kwaliteit die je kunt aflezen aan bepaalde soorten die hier alleen maar in bepaalde biotopen en in micro-habitats gevonden worden en nergens anders.

Wat wel belangrijk is dat je de mensen (bezoekers) leert te waarderen wat er zit en niet alles te verstoren.

Wat is jouw/uw ambitie met de Meinweg?

- Het continueren van onderzoek en beheer. De passie van Ton ligt in de relatie tussen onderzoek en het beheer dat uitgevoerd dient te worden. Onderzoek moet iets opleveren waarbij de beheerder de biotoop beter kan maken. Ton noemt het voorbeeld van de knoflookpad die zo goed als uitgestorven was door onder andere het verzuren van vennen. Op de Meinweg hebben ze enkele exemplaren uit het gebied kunnen vangen en in Nijmegen kunnen kweken en opnieuw larven kunnen uitzetten. De biotoop hebben ze opnieuw ingericht met de kennis van toen en in 2011 de knoflookpad opnieuw uitgezet. De populatie is redelijk hersteld. Dit jaar hebben zo'n populatie van tussen de 50-100 beesten die er momenteel zitten en daar doe je het voor. Met zo'n 15 mensen is er een heel schema gemaakt om te zorgen dat er dagelijks gecontroleerd wordt bij alle poelen. Hierdoor zie je ook resultaat van hetgeen je doet en het advies dat we geven vanuit onderzoek wordt door de beheerders ook opgepakt en dat werkt positief.

Mein weg:

Overige info:

- De aanwezigheid van wilde zwijnen beïnvloedt de biotoop van o.a. adders door het gewroet van het zwijn in natte gebieden. Je kunt alles zijn gang laten gaan met het idee dat alles zich vanzelf reguleert, maar het wilde zwijn heeft, buiten de mens, geen natuurlijke vijand. Ton geeft dan ook aan dat hij voorstander is van de jacht om deze soort te reguleren. Ton zegt: "Je zult op de een of andere manier deze soort (het wilde zwijn) in bedwang moeten houden en dat is de afgelopen decennia niet gelukt. Men heeft het in Limburg uit de hand laten lopen. Je ziet wereldwijd de invloed op verschillende soorten door wilde zwijnen en daar zul je op moeten ingrijpen. Men schiet op de Meinweg zo'n 340 wilde zwijnen maar dat kun je zelfs gaan verdubbelen want dit soort is niet uit te roeien. Vroeger hadden we nog strenge winters waarbij de eerste worpen verloren gingen bij het wilde zwijn maar nu werpen de biggen uit februari aan het einde van het jaar zelf de eerste worp."
- De droogteproblematiek op de Meinweg heeft een grote invloed op vele soorten.
- Door de opwarming van de aarde zie je dat er een verschuiving plaatsvindt van soorten die eerst alleen in Zuid-Europa voorkwamen en nu ook hier. De mobiliteit speelt hierbij een belangrijke rol van de soorten.

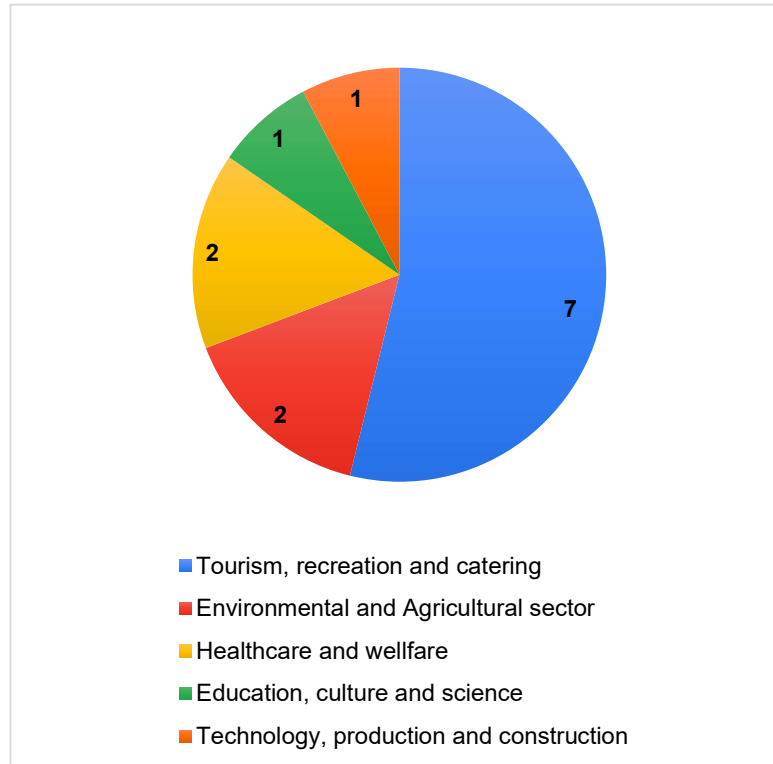
Educatie:

- Ton is groot fan van het programma van bezoeker tot onderzoeker in de Peel en wilt dit ook graag introduceren op de Meinweg. Graag ziet hij hier ook een scherm staan waar waarnemingen op vastgelegd worden.
- Ton geeft het gemis van een bezoekerscentrum aan.
- Het Natuurhistorisch Genootschap werkt veel met stagiaires, van MBO tot universiteit.

Appendix E - Responses to survey

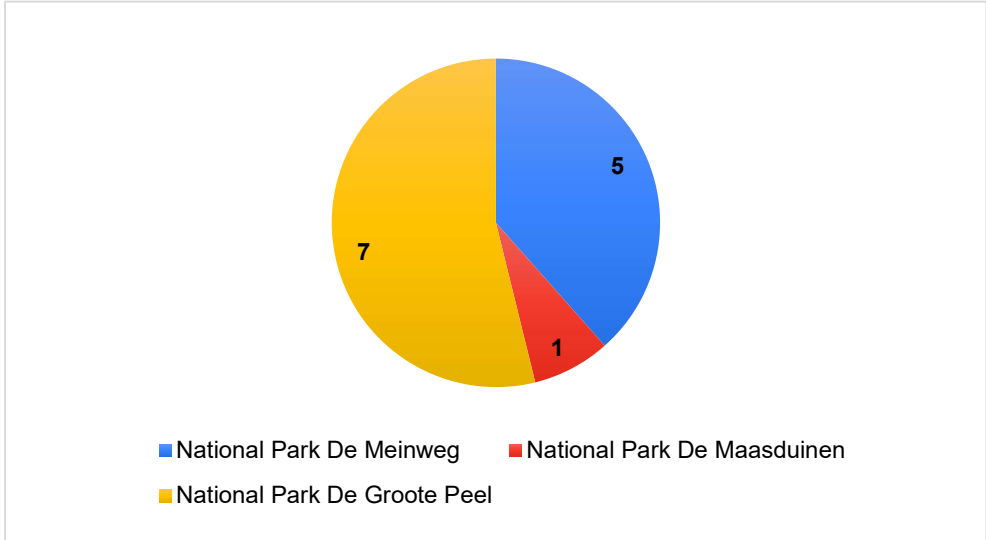
Welke sector is voor jouw onderneming het belangrijkste?

Tourism, recreation and catering	Tourism, recreation and catering	7
Tourism, recreation and catering	Environmental and Agricultural sector	2
Environmental and Agricultural sector	Healthcare and welfare	2
Tourism, recreation and catering	Education, culture and science	1
Healthcare and welfare	Technology, production and construction	1
Technology, production and construction		
Tourism, recreation and catering		
Environmental and Agricultural sector		
Tourism, recreation and catering		
Tourism, recreation and catering		
Healthcare and welfare		
Tourism, recreation and catering		
Education, culture and science		

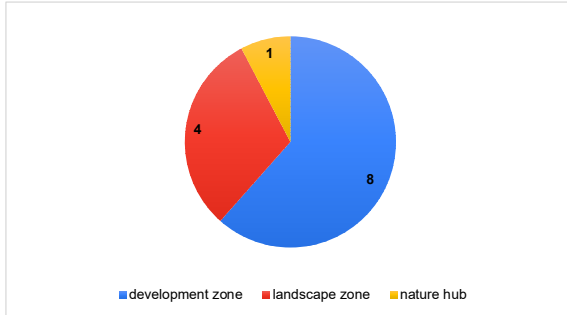
In de buurt van welk National Park zit jouw onderneming?

National Park De Meinweg	National Park De Meinweg	5
National Park De Maasduinen	National Park De Maasduinen	1
National Park De Groote Peel	National Park De Groote Peel	7
National Park De Meinweg		
National Park De Meinweg		
National Park De Meinweg		
National Park De Meinweg		
National Park De Groote Peel		
National Park De Groote Peel		
National Park De Groote Peel		
National Park De Groote Peel		
National Park De Groote Peel		
National Park De Groote Peel		

In welke zone zie jij, op basis van bovenstaande omschrijvingen voor jouw onderneming de meeste kansen?

development zone	development zone	8	de nature hub waarin strikte bescherming en behoud van de natuur en biodiversiteit van het grootste belang is.
landscape zone	landscape zone	4	de landscape zone waarin ecologisch verantwoorde activiteiten mogelijk zijn, zoals milieueducatie en opleiding met respect voor cultureel erfgoed. In deze zone blijft menselijke verstoring beperkt.
development zone	nature hub	1	de development zone met de minste beperkingen voor duurzaam gebruik van ecosysteemdiensten en sociaal-cultureel duurzame economische en menselijke activiteiten.
landscape zone			
nature hub			
development zone			
development zone			
development zone			
landscape zone			
development zone			
landscape zone			
development zone			
development zone			

Waarom wel/waarom niet?

wij willen nog meer bomen planten rond om ons ondernemen en de gebouwen aanpassen aan een beeld wat bij het landschap past

Visie of doel is om heerlijke groenten te telen op een natuurlijke manier.

Wel: door bekendheid te geven wat is natuurincl.

Onze natuurlijke omgeving zijn levende wezens, gelijkwaardig aan ons. Dat is oa wat ik uitdraag met mijn werk. Wederkerigheid is daarbij passende gedrag,

Hart voor de natuur.

meer bewustwording bij mensen van natuur en de link leggen naar ons tuincentrum en wat je er zelf aan kunt bijdragen

De natuur help mij om op een gezonde manier heerlijke groente te telen en een aantrekkelijke omgeving voor mijn gasten te creeren.

Het buitencentrum organiseert alle activiteiten in de natuur omdat natuureducatie en natuurbeleving bieden ons belangrijkste doel is. Dat doen we met respect voor de natuur, dus rekening houdend met de recreatiezoning en seizoenen.

Dit om onderdeel uit te maken van het gebied, de mensen die hier in beleid maken, om gasten het gebied te laten proeven zowel in ingrediënten als in sfeer. Wij hebben zelf ook een goed gevoel dat onze locatie op alle vlakken de plek is waar je moet zijn geweest.

Ik zou mensen bewuster willen maken van de natuur om zo het respect hiervoor te vergroten.

het is van belang als recreatief bedrijf de regio te promoten, gasten komen immers niet naar ons bedrijf zelf maar ook naar een omgeving die men wil ontdekken

We willen onze bezoekers hierdoor inspireren om zelf thuis hier mee aan de slag te gaan

Categorizatie

conform to the landscape	2
biological vegetables are of higher quality	2
create awareness and inspire	6
heart for nature	1
being more attractive for guests/customers	2

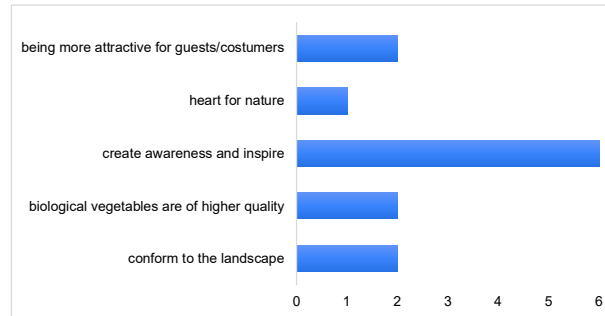

Figure X: Reasons for respondents to be/become more nature inclusive

Most entrepreneurs claim they want to increase awareness of the problems and importance of nature

2 entrepreneurs claim nature inclusive entrepreneurship results in better tasting vegetables/harvest. Has this been researched?

1 entrepreneur claims to just have heart for nature

2 entrepreneurs think nature inclusive companies are more attractive for guests. Has this been researched?

2 entrepreneurs think nature inclusive practices makes them more conform with their surroundings

Welke praktijken die positief effect hebben op de natuur gebruikt jouw onderneming op dit moment al? (Meerdere antwoorden mogelijk)

buitenritten ter paard door de natuur, overnachting voor ruiters

- niet kerende grond bewerking- kruiden en kruiden extracen als beschermer en plantversterker- weerbare rassen keuzen- planten bij elkaar, die elkaar helpen - ruime vruchtwisseling- groenbemesters/bodemverbeters- biodiversiteit bevorderen met bloemenstroken en hagen

Zonder milieubelastende vervoer natuur verkennen

Ik maak mensen bewust dat "Natuur" niet een decor is, maar een gelijkwaardig levend wezen. Via mijn vrijwilligerswerk bij de Omwentelaars en De Groene Transformator doe ik iets terug voor de Aarde.

Waar mogelijk promoten biobased materialen.

Natuurinclusieve landbouwmethodePeelrandbreuk activiteiten

Rekening houden met recreatiezoning en seizoenen, op paden blijven etc. Daarnaast versterkt natuurbeleving- en educatie aan de betrokkenheid van de mens met de natuur en het creëren van draagvlak voor de natuur.

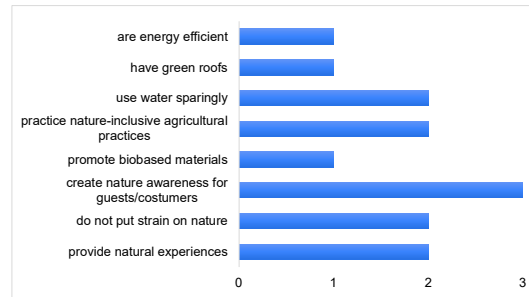
Ik help mensen met persoonlijke ontwikkeling door ze (actief) mee de natuur in te nemen. Hierbij vertel ik ook dingen over de natuur, zodat ze ook daar meer van leren.

waterberging, energiezuinige maatregelen, etc.

Groene daken, waterfiltratiesysteem

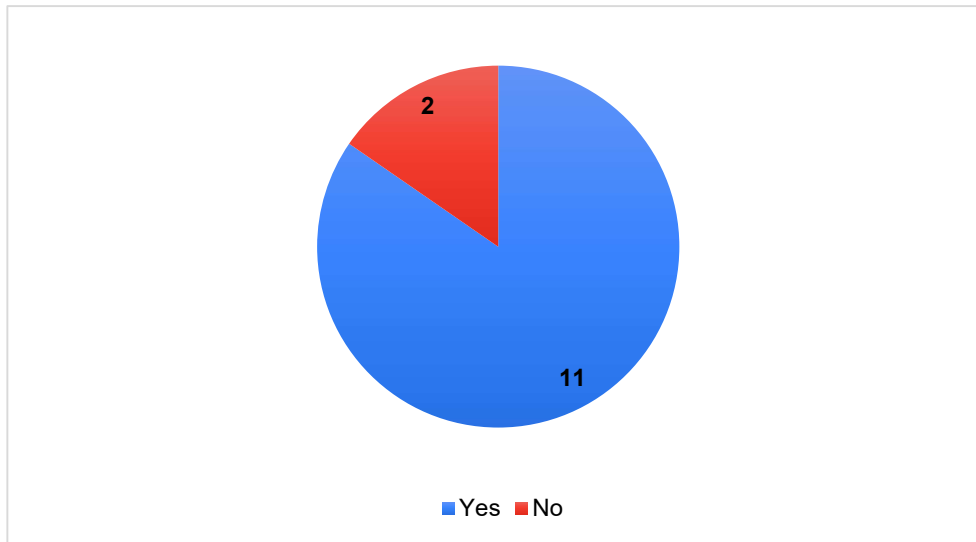
Categorizatie

provide natural experiences	2
do not put strain on nature	2
create nature awareness for guests/costumers	3
promote biobased materials	1
practice nature-inclusive agricultural practices	2
use water sparingly	2
have green roofs	1
are energy efficient	1

Wil jij met jouw onderneming evenementen of activiteiten te organiseren die bijdragen aan jouw natuurlijke omgeving?

Yes	Yes	11
Yes	No	2
Yes		
Yes		
Yes		
Yes		
Yes		
Yes		
Yes		
No		
Yes		
No		
Yes		

Waarom wel/waarom niet?

hebben we altijd gedaan

Om andere ook enthousiast te maken en er zelf mij brood mee te verdienen

Juist t beleven van natuur is m'n product

Zie bovenstaande antwoorden

zijn kansen

andere inspireren om ook mooie goede dingen te doen

Versterken van binding mens/natuur draagt bij aan gevoel voor de natuur. Als mensen gevoel hebben voor de natuur zijn ze er ook zuinig op en hebben ze er iets voor over.

Op dit moment zijn we erg druk om qua organisatie met te weinig werknemers ons bedrijf open te houden en is er geen ruimte om nieuwe initiatieven op te zetten.

Maar wel in het teken van persoonlijke ontwikkeling.

drukte met overige activiteiten

Ja, maar beperkt

Categorizatie

No: Too little time/money 2

Yes: We already do 3

Yes: Propogate our enthusiasm 4

Yes: Source of income 2

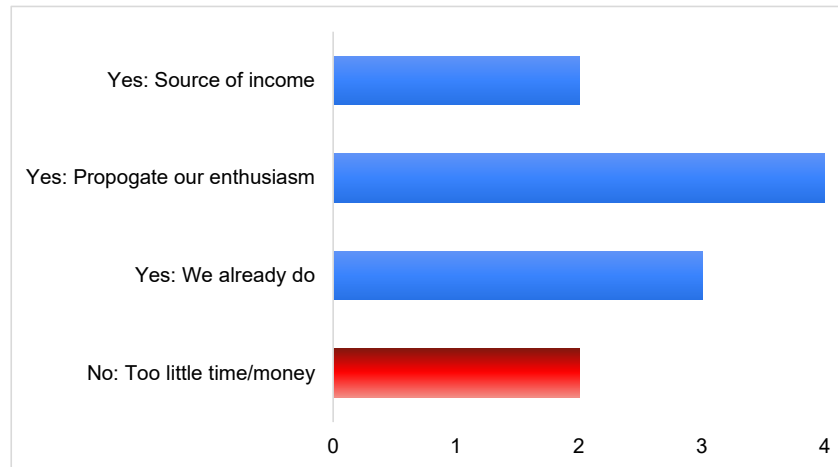

Figure X: Why respondents are willing to organize these activities/events

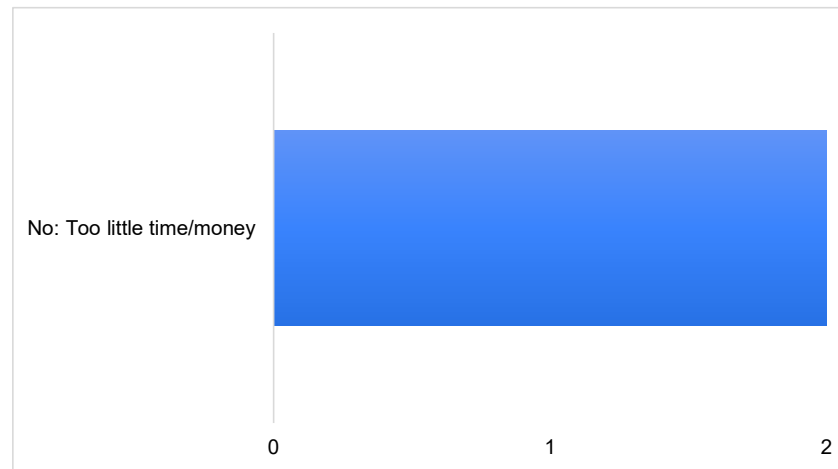

Figure X: Why respondents aren't willing to organize these activities/events

Welke natuur-inclusieve evenementen/activiteiten organiseert jouw onderneming op dit moment al? (Meerdere antwoorden mogelijk)

buitenritten ter paard, slipjachten

Rondleidingen, lunches, diners in de groentetuin

Wandelingen en lessen (basisschool) waarbij natuurincl aanbod komt....wat kun je zelf doen

Omwentelaarswandelingen, Maatjeswandelingen, en eigenlijk is ieer gesprek wat ik voer "natuurinclusies"

wandeling voor kinderen, bijen informatie, planten informatie

- diverse groepsarrangementen op boerderij- evenementen op boerderij- boerderij educatie voor basisschool kinderen

Activiteitenprogramma, excursies op aanvraag, kinderfeestjes, schoolexcursies.

onderdeel van fiets en wandelarrangementen

Coaching en sporten in de natuur.

wandelingen

Educatieve activiteiten

Categorizatie

Horseback rides	1
Hunting	1
Guided tours	1
Walks in nature	5
Educational activities	5
Cycling	1
Excursions	1
Kids parties	1
School excursions	1
Excersizing in nature	1

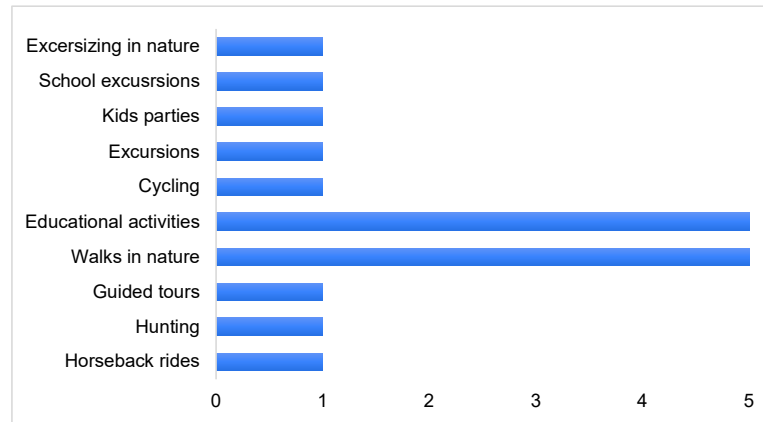

Figure X: Events/activities that respondents organize which they deem to have a positive impact on their natural surroundings